

FINANSMINISTERIET

Budgetvejledning

April 2021

2021

Budgetvejledning 2021
April 2021

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Udgiftspolitisk Center
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Omslag: Bgraphic
Tryk: Rosendahls
Oplag: 3.500
ISBN: 978-87-94088-07-7

Elektronisk publikation:
Produktion: AbleDocs
ISBN: 978-87-94088-08-4

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

Indhold

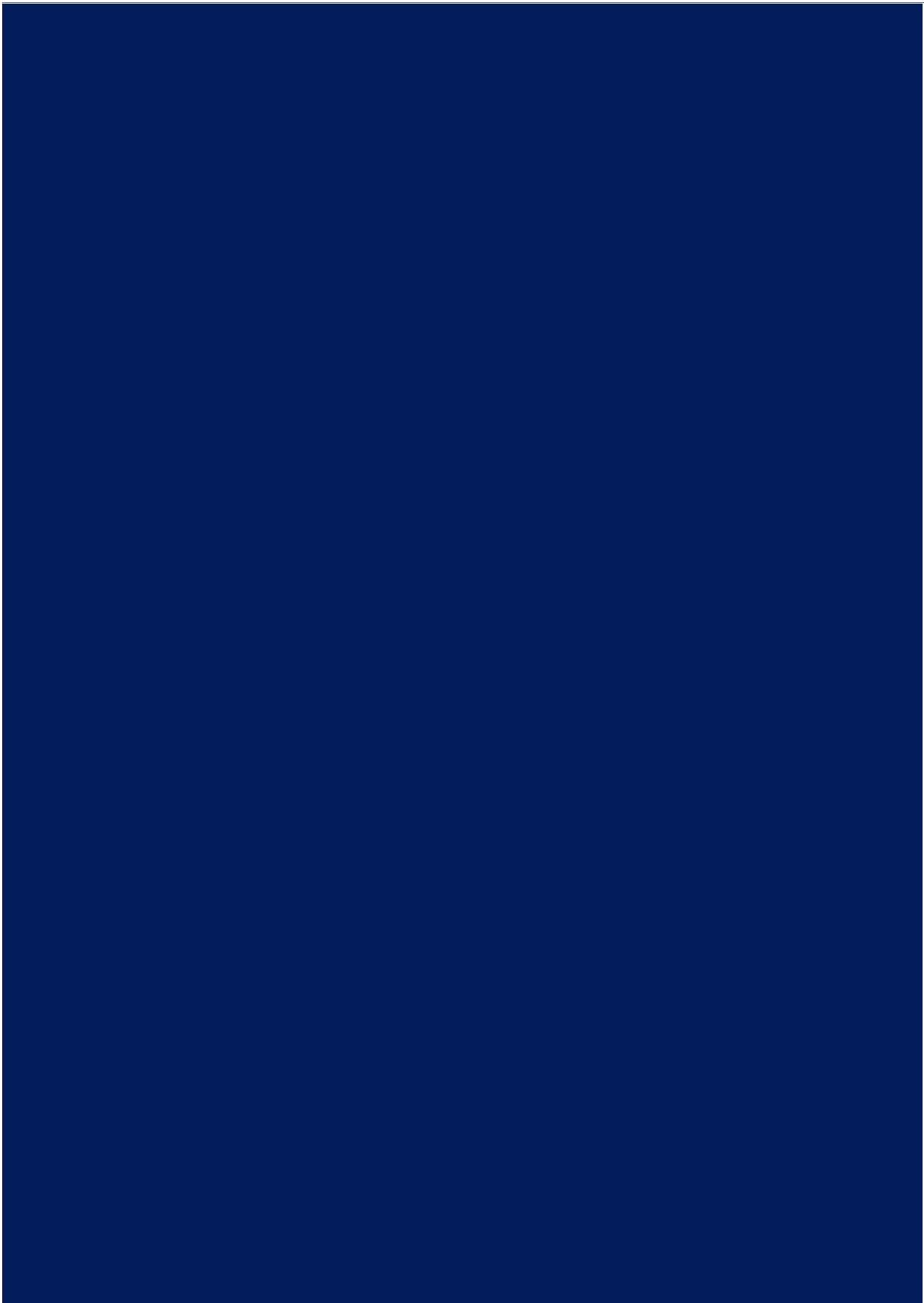
Indledning.....	
I Ændringer i forhold til Budgetvejledning 2016.....	
II Struktur.....	
Kapitel 1. Bevillingssystemet.....	
1.1 Bevillingslove og bevillingsændringer.....	
1.2 Udgiftsstyring.....	
1.2.1 Budgetkoordinering.....	
1.2.2 Udgiftslofter.....	
1.2.3 Den statslige udgiftskontrol.....	
1.3 Bevillingsstyring.....	
1.4 Økonomistyring.....	
1.5 Regnskabsaflæggelse.....	
1.5.1 Ændring af regnskabspraksis.....	
1.5.2 Håndtering af regnskabsmæssige fejl.....	
1.6 Revision.....	
1.7 Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning.....	
1.8 Særligt om tekstanmærkninger.....	
Kapitel 2. Dispositioner over givne bevillinger.....	
2.1 Indledning.....	
2.2 Generelle disponeringsregler.....	
2.2.1 Bevillingsbegrebet.....	
2.2.2 Forudgående hjemmel.....	
2.2.3 Almindelige hensyn ved disponering over bevillinger.....	
2.2.4 Bevillingsmæssige dispositioner og periodisering.....	
2.2.5 Brutto- og nettobevillinger.....	
2.2.6 Likviditet.....	
2.2.7 Betingede bevillinger.....	
2.2.8 Bevillingsforudsætninger i anmærkningerne.....	
2.2.9 Overførsel mellem hovedkonti.....	
2.2.10 Flerårige dispositioner.....	
2.2.11 Tilsagn om tilskud i fremtidige finansår.....	
2.2.12 Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år.....	
2.2.13 Forudbetaling og betalingshenstand.....	
2.2.14 Udlæg.....	

2.2.15	Garantier, statsforskrivninger og udlån mv.
2.2.16	Salg af fast ejendom mv.
2.2.17	Selvforsikring.....
2.2.18	It.....
2.2.19	Bevillingsparagraffen.....
2.3	Særligt om indtægter.....
2.3.1	Fastsættelse af taksten for gebyrer.....
2.3.2	Priser ved salg af varer og ydelser.....
2.3.3	Leje og forpagtningsafgifter.....
2.3.4	Salg af brugt materiel.....
2.3.5	Modtagelse af gaver.....
2.4	Særligt om udgifter.....
2.4.1	Udgifter som følge af EU-retsakter.....
2.4.2	Indfrielse af garantier og statsforskrivninger.....
2.4.3	Udgifter pålagt ved dom mv.
2.4.4	Selvforsikringsudgifter.....
2.4.5	Bevarelse af statsaktiver.....
2.4.6	Nedskrivning af fordringer.....
2.4.7	Ikke-fradragsberettiget købsmoms.....
2.4.8	Tilskud.....
2.4.9	Tilskud til drift af øvrige selvejende institutioner mv.....
2.4.10	Leasing (Leje).....
2.4.11	Offentlig-Privat Partnerskab.....
2.4.12	Udbud.....
2.4.13	Indkøb.....
2.4.14	Repræsentation.....
2.4.15	Kantiner.....
2.4.16	Ministerbiler og andre tjenestebiler.....
2.4.17	Hensættelser.....
2.5	Personale og personaleudgifter.....
2.5.1	Lønudgifter.....
2.5.2	Lønsumsloft.....
2.5.3	Finansministeriets stillingskontrol.....
2.5.4	Personalesammensætning og ansættelsesformer.....
2.5.5	Udlån af medarbejdere.....
2.5.6	Udgifter til kurser mv.....

2.6	Driftsbevilling.....
2.6.1	Anvendelsesområde.....
2.6.2	Nettobevilling og rammebevilling
2.6.3	Egenkapital.....
2.6.4	Låneramme
2.6.5	Lønsumsloft.....
2.6.6	Ændringer i forudsat aktivitet.....
2.6.7	Uforbrugt bevilling.....
2.6.8	Indtægtsdækket virksomhed.....
2.6.9	Tilskudsfinansierede aktiviteter.....
2.6.10	Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter.....
2.6.11	Investeringer i anlægsaktiver mv.
2.6.12	Leje af fast ejendom.....
2.7	Statsvirksomhed
2.7.1	Anvendelsesområde.....
2.7.2	Henvisning til reglerne for driftsbevilling.....
2.7.3	Ikke omfattet af lønsumsloft
2.7.4	Statslig ejendomsvirksomhed (huslejeordningen).....
2.7.5	Tilskudsfinansierede aktiviteter.....
2.8	Anlægsbevilling
2.8.1	Anvendelsesområde.....
2.8.2	Bruttobevilling.....
2.8.3	Bygge- og anlægsprojekter.....
2.8.4	Ejendomserhvervelse
2.8.5	Anskaffelser af materiel mv.
2.8.6	Videreførsel
2.8.7	Drifts- og vedligeholdelsesudgifter.....
2.9	Lovbunden bevilling
2.9.1	Anvendelsesområde.....
2.9.2	Sammenhængen mellem bevilling og lovgivning
2.9.3	Videreførsel
2.10	Reservationsbevilling
2.10.1	Anvendelsesområde.....
2.10.2	Bruttobevilling.....
2.10.3	Videreførsel
2.10.4	Flerårige dispositioner
2.10.5	Administrationsudgifter

2.11	Statsfinansieret selvejende institution	
2.11.1	Anvendelsesområde	
2.11.2	Ikke omfattet af bevillingstypen	
2.11.3	Bruttobevilling	
2.11.4	Ministeriets disponering af bevillingen	
2.11.5	Statsfinansierede selvejende institutioners disponering af modtagne tilskud	
2.12	Anden bevilling	
2.12.1	Anvendelsesområde	
2.12.2	Bruttobevilling	
2.12.3	Videreførsel af tilsagn	
2.12.4	Administrationsudgifter	
Kapitel 3. Nye eller ændrede dispositioner i finansåret		
3.1	Behovet for nye eller ændrede dispositioner	
3.1.1	Budgetlovens betydning for nye og ændrede dispositioner i finansåret	
3.2	Nye eller ændrede dispositioner, hvor hjemmel er givet	
3.3	Tilvejebringelse af ny bevillingsmæssig hjemmel i løbet af finansåret	
3.3.1	Dispositioner med Finansudvalgets tilslutning	
3.3.2	Mindre væsentlige dispositioner uden principiel betydning	
3.4	Fremgangsmåden ved forelæggelse af bevillingsansøgninger for Finansudvalget ...	
3.4.1	Den ministerielle behandling	
3.4.2	Fortrolighed	
3.4.3	Finansudvalgets møder og afleveringsfrister	
3.4.4	Nummerering	
3.4.5	Finansudvalgets offentliggørelse af aktstykker	
3.4.6	Finansudvalgets afgørelse	
3.4.7	Retsvirkningerne af Finansudvalgets tilslutning	
3.4.8	Orienterende aktstykker	
3.5	Udarbejdelsen af aktstykker	
3.5.1	Indledning (punkt a)	
3.5.2	Sagsfremstilling (punkt b)	
3.5.3	Motivering for forelæggelsen (punkt c)	
3.5.4	Tilslutning mv. fra andre myndigheder (punkt d)	
3.5.5	Forslaget (punkt e)	
3.5.6	Finansministeriets tilslutning (punkt f)	

3.6	Tillægsbevillingsloven
3.6.1	Egentlige bevillingsændringer.....
3.6.2	Kategorisering af tillægsbevillingslovforslaget
3.6.3	Tillægsbevillingslovforslagets opbygning
Bilag 1.	Gældende love, bekendtgørelser, cirkulærer mv.
Bilag 2.	Standardkontoplan
Bilag 3.	Forelæggelsesgrænser for Finansudvalget

Indledning

Budgetvejledningen indeholder de generelle regler for statsadministrationens disponering over de bevillinger, der er givet på de årlige bevillingslove mv.

Herudover indeholder budgetvejledningen regler og retningslinjer for disponering i tilfælde, hvor den pågældende disposition ikke har hjemmel på de givne bevillingslove, herunder særligt retningslinjer for udformningen af bevillingsansøgninger til Finansudvalget – de såkaldte aktstykker.

Den foreliggende budgetvejledning afløser Budgetvejledning 2016. Baggrunden for udstedelsen af den nye budgetvejledning er en generel opdatering af bestemmelserne i den gældende budgetvejledning samt ændringer som følge af Cirkulære om ændring af Budgetvejledning 2016 af 18. marts 2019.

Reglerne i Budgetvejledning 2021 træder i kraft [12. april] 2021.

Det bemærkes, at dette indebærer, at beløbsgrænser for forelæggelse af investeringer mv. for Folketingets Finansudvalg forhøjes pr. [12. april 2021]. De ændrede beløbsgrænser gælder også for igangværende projekter.

Punkt 2.4.9 *Tilskud til drift af øvrige selvejende institutioner mv.* har dog først virkning fra finansåret 2022.

I det følgende beskrives i afsnit I de væsentligste ændringer, der er foretaget i forhold til Budgetvejledning 2016. I afsnit II beskrives budgetvejledningens struktur.

I Ændringer i forhold til Budgetvejledning 2016

I.1 Retningslinjer for tilsagn om tilskud og flerårige dispositioner

Det er i punkt 2.2.10 og 2.2.11 uddybet nærmere, hvornår det er relevant at yde tilsagn om tilskud hhv. flerårige dispositioner. Det er således indskærpet, at flerårige dispositioner som udgangspunkt kun er relevant at anvende til driftsmæssige forhold, mens et retligt bindende tilsagn om tilskud primært er relevant at yde i forbindelse med flerårige projekttilskud, og tilskud hvor tilskudsmodtageren har et særligt behov for forudsigelighed vedrørende tilskudsbetalingen i efterfølgende finansår. Titlen på punkt 2.2.11 er i den forbindelse ændret til *Tilsagn om tilskud i fremtidige finansår*.

Det er endvidere i punkt 2.2.11 tilføjet, at betingede tilsagn om tilskud udgiftsføres løbende og ikke kræver særlig hjemmel. Der er endelig foretaget en nærmere afgrænsning af, under hvilke betingelser annullerede eller tilbagebetalte tilsagn kan indtægtsføres som en negativ udgift og dermed genanvendes.

I.2 Nye regler for udstedelse af garantier og ydelse af genudlån mv.

Der er i punkt 2.2.15 indarbejdet nye principper for udstedelse af garantier og ydelse af genudlån. Der stilles således fremadrettet krav om, at der tilvejebringes finansiering svarende til den statsfinansielle risiko, som er forbundet med garantien/genudlånet. Tilsvarende gælder for statslige kapitalindskud. Der stilles endvidere fremadrettet krav til fastsættelse af en øvre garanti-/låneramme på udstedelses-/ydelsestidspunktet foruden en tidsmæssig afgrænsning af garantien/genudlånet.

For øvrige udlån er det tilføjet i bestemmelsen, at der skal rettes henvendelse til Finansministeriet med henblik på at vurdere behovet for finansiering af den statsfinansielle risiko.

I.3 Ændrede regler ved ydelse af tilskud til drift af øvrige selvejende institutioner mv.

Der er foretaget en generel justering af de krav, som statslige tilskudsgivere skal stille til de tilskudsmodtagere, der er omfattet af punkt 2.4.9 *Tilskud til drift af øvrige selvejende institutioner mv.* Hidtidige krav til tilskudsmodtageren om blandt andet godkendelse af vedtægter og forelæggelse af investeringer og lejemål for Finansudvalget er udgået, mens der nu skal stilles krav til blandt andet udarbejdelse af udviklingsplan og årlig oversendelse af budget.

Endvidere er punktets beløbsgrænse forhøjet fra 1 til 5 mio. kr., jf. Cirkulære om ændring af Budgetvejledning 2016 af 18. marts 2019, og der er foretaget en præcisering af kriterierne for, hvornår tilskudsmodtagere skal underlægges de i punktet fastsatte krav.

I.4 Ændrede regler for fastsættelse af taksten for gebyrer

Reglerne for fastsættelse af gebyrtakster i punkt 2.3.1 er justeret, således at det fremgår, at der generelt skal tilstræbes fuld omkostningsdækning for det enkelte gebyrområde, mens væsentlige ubalancer mellem indtægter og omkostninger skal tilstræbes udlignet over en periode på maksimalt fire år. Det er præciseret, at over- eller underdækning, der bidrager til at udligne tidligere års ubalance, ikke skal indgå i denne udligning.

Endvidere er det præciseret, at løbende justeringer af gebyrtakster i henhold til budgetvejledningens regler, dvs. for at sikre fuld omkostningsdækning, ikke kræver Finansministeriets godkendelse. Varig underdækning på gebyrordninger kan dog kun forekomme med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse eller med Finansministeriets godkendelse.

Hertil kommer, at to bestemmelser er udgået fra afsnit 2.3 Særligt om indtægter, således at det nye afsnit 2.3.1 alene behandler taksten for gebyrer og ikke taksten for afgifter og skatter.

I.5 Forhøjelse af forelæggelsesgrænser for Finansudvalget

Størstedelen af budgetvejledningens forelæggelsesgrænser for Finansudvalget er forhøjet, således at de omtrentligt afspejler pris- og lønudviklingen, siden grænserne senest blev ændret/indført i budgetvejledningen. Det indebærer blandt andet, at forelæggelsesgrænsen for investeringer i anlægsaktiver over bevillinger af typen driftsbevilling, statsvirksomhed og statsfinansieret selvejende institution er forhøjet fra 60 til 70 mio. kr. Herudover er forelæggelsesgrænserne vedrørende indgåelse af lejeaftaler forhøjet fra 30 til 40 mio. kr.

Endelig er forelæggelsesgrænserne for iværksættelse af nye bygge- og anlægsprojekter samt ejendomserhvervelser over anlægsbevillinger forhøjet fra 15 til 70 mio. kr., hvorved der er sket en harmonisering med forelæggelsesgrænserne for omkostningsbaserede bevillinger.

I.6 Forelæggelse af materielanskaffelser for Finansudvalget

Der er indarbejdet et nyt punkt 2.8.5 *Anskaffelser af materiel mv.*, der stiller krav om forelægning af anskaffelser af materielle anlægsaktiver for Folketingets Finansudvalg, hvis anskaffelsesudgiften udgør 70 mio. kr. eller derover.

Der er i forlængelse heraf endvidere indarbejdet et nyt *punkt 3.5.2.2 Anskaffelser af materiel mv.*, hvori fremgangsmåde ved forelæggelse af materielanskaffelser for Finansudvalget er beskrevet nærmere.

Samtlige forelæggelsesgrænser for Finansudvalget fremgår af bilag 3.

I.7 Andre ændringer

Ud over de ovenfor nævnte ændringer, er der gennemført følgende mindre, men væsentlige, ændringer i forhold til Budgetvejledning 2016:

- Det er i en række punkter præciseret, at hjemmel til at foretage en i punktet beskrevet disposition opnås ved optagelse af særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger. Dette gælder punkterne 2.2.9.1 *Bevillingsoverførsler*, 2.2.11 *Tilsagn om tilskud i fremtidige finansår*, 2.2.13 *Forudbetaling og betalingshenstand*, 2.2.14 *Udlæg*, 2.6.5.1 *Interne produktionsomkostninger ved investeringsprojekter (anlægsløn mv.)*, 2.6.11 *Investeringer i anlægsaktiver mv.*, 2.8.1 *Anvendelsesområde*, 2.10.5 *Administrationsudgifter*, 2.12.3 *Videreførsel af tilsagn* og 2.12.4 *Administrationsudgifter*.
- I punkt 2.2.7 *Betingede bevillinger* er det tilføjet, at det for alle betingede bevillinger gælder, at Folketingets Finansudvalg skal orienteres ved eventuel annullering af godkendte dispositioner. Formuleringen er endvidere indarbejdet i samtlige punkter, der vedrører dispositioner, som kræver forudgående godkendelse af Finansudvalget.
- Punkt 2.2.9 *Overførsel mellem hovedkonti* er opdelt i to underpunkter vedrørende hhv. bevillingsoverførsler og interne statslige overførsler. Endvidere er retningslinjerne for anvendelse af interne statslige overførsler uddybet.
- Punkt 2.2.10 *Flerårige dispositioner* er ændret, så det fremgår, at hjemmel til flerårige dispositioner kan gives ved optagelse af særlig bevillingsbestemmelse i det finansår, hvor forpligtelsen indgås. Det fremgik tidligere, at hjemmel kunne gives ved tekstanmærkning.
- I punkt 2.2.12 *Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år* er det tilføjet, at ministerierne i forbindelse med gennemførelse af de forudgående udgiftskontroller kan anmode Finansministeriet om dispensation til nettoforbrug af opsparing på ministerområdet.

- I punkt 2.2.14 *Udlæg* er det præciseret, at udlæg også kan ske over for statsfinansierede selvejende institutioner.
- I punkt 2.2.16 *Salg af fast ejendom mv.* er indarbejdet de ændringer som følger af Cirkulære om ændring af Budgetvejledning 2016 af 18. marts 2019 samt yderligere præciseringer og mindre justeringer af reglerne.
- Der er i punkt 2.2.18 *It* indarbejdet de ændringer som følger af Cirkulære om ændring af Budgetvejledning 2016, samt en række yderligere ændringer. Herunder en ændret definition af it-projekter, således at disse fremadrettet også omfatter planlagte større gensidigt afhængige it-udviklingsaktiviteter. Hertil er forelæggelsesgrænsen for it-projekter over for Statens It-råd hævet fra 10 til 15 mio. kr. Yderligere er der indført en bagatelgrænse på 1 mio. kr., før der skal udarbejdes et styringsgrundlag for it-projekter.
- I punkt 2.2.18.1.2 *Forelæggelse for Finansudvalget* er det indskærpet, at væsentlige ændringer, herunder forsinkelser, skal forelægges snarest, og senest tre måneder efter at institutionen er blevet bekendt med den forventede ændring/forsinkelse.
- I punkt 2.3.2 *Priser ved salg af varer og ydelser* er det tilføjet, at institutioner, som sælger varer og ydelser på et marked præget af konkurrence, skal medregne de omkostninger i prisen, som er nødvendige for at sikre lige konkurrence med private udbydere samt en passende fortjeneste. Det er samtidig tilføjet, at det akkumulerede resultat som udgangspunkt ikke bør være negativt fire år i træk for salg under den almindelige virksomhed. Endelig er det tilføjet, at fællesstatslige løsninger, som er beskrevet i særlig bevillingsbestemmelse, prisfastsættes så der sker dækning for omkostningerne ved produktion af ydelsen.
- I punkt 2.3.5 *Modtagelse af gaver* er retningslinjerne for modtagelse af gaver præciseret for institutioner med hjemmel til at udføre tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed.
- I punkt 2.4.3 *Udgifter pålagt ved dom mv.* er henvisningen til indhentning af eventuel udtalelse fra Kammeradvokaten fjernet.
- Der er i punkt 2.4.6 *Nedskrivning af fordringer* indarbejdet de ændringer som følger af Cirkulære om ændring af Budgetvejledning 2016 af 18. marts 2019. Endvidere er en række formuleringer om inddrivelse justeret.
- I punkt 2.4.8 *Tilskud* er det præciseret, at mindre tilskud, der ønskes opført under bevilninger af typen driftsbevilling eller statsvirksomhed, bør budgetteres på særskilte underkonti.
- I punkt 2.4.14 *Repræsentation* er det præciseret, at afholdelse af repræsentationsudgifter af større omfang eller ekstraordinær karakter kræver hjemmel i anmærkningstekst.
- I punkt 2.4.15 *Kantiner* er det tilføjet, at der skal stilles krav om økologisk kantinedrift og minimering af madspild jf. strategi for grønne offentlige indkøb.

- I punkt 2.4.17 *Hensættelser* er det tilføjet, at der kan budgetteres med øvrige hensættelser på udgiftsbaserede bevillinger, såfremt der er tilvejebragt hjemmel hertil i særlig bevillingsbestemmelse.
- I punkt 2.5.3.1. *Stillingskontrollens omfang* er det tydeliggjort, at Finansministeriet har ansvaret for stillingskontrol i staten. Endvidere er der tilføjet flere undtagelser fra stillingskontrollen i lønramme 37 under Uddannelses- og Forskningsministeriet.
- I punkt 2.6.1 *Anvendelsesområde* er det tilføjet, at salg af fællesstatslige løsninger, som fremgår af særlig bevillingsbestemmelse, opføres under den almindelige virksomhed.
- Punkt 2.6.5 *Lønsumsloft* er justeret, så det fremgår, at lønsumsloftet kan forhøjes svarende til nettolønudgifter til nationale eksperter til EU-Kommissionen mv. Samtidig er det præciseret, at forhøjelser af lønsumsloftet i medfør af punktets bestemmelser skal optages på forslag til lov om tillægsbevilling.
- I punkt 2.6.5.1 *Interne produktionsomkostninger ved investeringsobjekter (anlægsløn mv.)* er grænsen for, hvornår det er obligatorisk at medregne anlægsløn mv. ved opførelse af et anlægsaktiv forhøjet fra 10 til 15 mio. kr.
- I punkt 2.6.8 *Indtægtsdækket virksomhed* er der tilføjet en kort beskrivelse af begrebet indtægtsdækket virksomhed.
- I punkterne 2.6.8.1, 2.6.9.1 og 2.6.10.1 er det præciseret, at hjemmel til at udføre hhv. indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansieret virksomhed samt tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed opnås ved budgettering på særskilt underkonto.
- I punkt 2.7.4.1 *Bygge- og anlægsprojekter* er det præciseret, hvilke udgifter der må afholdes inden forelæggelse af et projekt. Punktet er endvidere justeret, så det fremgår, at der senest på forelæggelsestidspunktet skal foreligge en bindende aftale om huslejebetaling med lejer.
- Der er i punkt 2.7.4.2 *Ejendoms køb* indarbejdet de ændringer som følger af Cirkulære om ændring af Budgetvejledning 2016 af 18. marts 2019. Hertil er det tilføjet, at der skal indhentes udtalelse fra Vurderingsstyrelsen, hvis købssummen udgør 100 mio. kr. eller derover.
- Det tidligere punkt 2.7.5 *Indtægtsdækket virksomhed (Statsvirksomhed)* er udgået, jf. Cirkulære om ændring af Budgetvejledning 2016 af 18. marts 2019.
- I punkt 2.8 *Anlægsbevillinger* er der indarbejdet justerede principper for Ny anlægsbudgettering. Der er endvidere foretaget mindre ændringer i strukturen blandt de enkelte underpunkter.
- I punkt 2.11.1 *Anvendelsesområde* er det præciseret, at budgetvejledningens generelle regler i punkt 2.1-5 som udgangspunkt gælder for institutioner, der modtager tilskud fra bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution.

- I punkt 2.11.5.3. *Bygningsmæssige forhold* er det præciseret, at statsfinansierede selvejende institutioner, som er kunder hos Bygningstyrelsen, administreres iht. huslejeordningen.
- I punkt 2.11.5.5 *It-projekter* er der indarbejdet ændringer som følger af Cirkulære om ændring af Budgetvejledning 2016, samt en ændret definition af it-projekter, således at disse fremadrettet også omfatter planlagte større gensidigt afhængige it-udviklingsaktiviteter, jf. også punkt 2.2.18 *It*.
- I punkt 2.11.5.6 *Ejendoms køb* er det tilføjet, at der ved salg efter offentligt udbud gælder de regler, som er fastsat i cirkulære om salg af statens faste ejendomme dog med undtagelse af § 9, stk. 2 og 3 samt § 12.
- I punkt 3.2 *Nye eller ændrede dispositioner, hvor hjemmel er givet* er udgifter til afskrivning og nedskrivning af fordringer flyttet fra kategorien af dispositioner, som optages på tillægsbevillingslovsforslaget, til kategorien der ikke optages på tillægsbevillingslovsforslaget. Samtidig er det præciseret, at udmøntning af budgetreguleringer optages direkte på tillægsbevillingslovsforslaget.
- I punkt 3.3.1 *Dispositioner med Finansudvalgets tilslutning* er det tilføjet, at der ved forelæggelse af investeringer og anskaffelser skal medregnes eventuel ekstern medfinansiering i projektudgifterne, i det omfang at staten opnår fuldt ejerskab over det pågældende aktiv.
- Det er i punkt 3.5 *Udarbejdelsen af aktstykker* tilføjet, at der kan tages udgangspunkt i Finansministeriets skabelon for aktstykker, som kan findes på ØAV. Det tidligere bilag 3. vedrørende punkt e. i aktstykker er af den årsag udgået.
- I punkt 3.5.2 *Sagsfremstilling (punkt b)* er det tilføjet, at der ved anmodning om fravigelse af budgetvejledningens regler ikke skal optages en særlig bevillingsbestemmelse i tabelform, men alene redegøres for anmodningen.
- I punkt 3.6.2 *Kategorisering af tillægsbevillingslovsforslaget* er det tilføjet, at kategori 4. Overførsel mellem ministerområder kan anvendes i forbindelse med ressortomlægninger.
- I *bilag 2. Standardkontoplan* er det præciseret, at standardkontoplanen anvendes ved budgettering på finansloven og tillægsbevillingsloven.

II Struktur

Budgetvejledningen består af 3 kapitler.

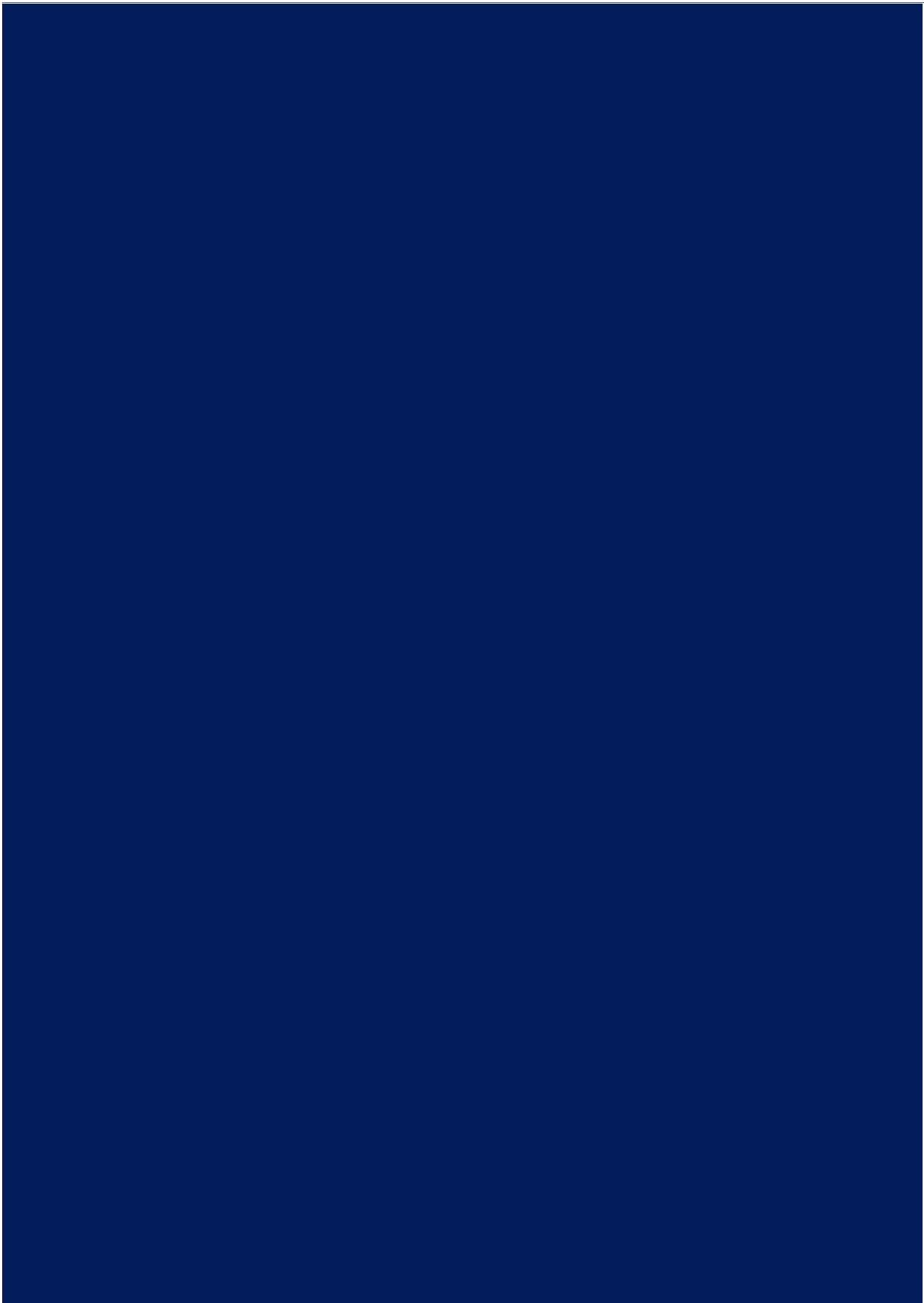
Kapitel 1 gengiver i overordnede træk statsbudgettet, samt de gældende regler vedrørende

udgiftsstyring, herunder budgetkoordinering, udgiftslofter og udgiftskontrol. Endvidere beskrives økonomistyringen, forskellige regnskabstyper, konteringsprincipper og revision. Endelig beskrives særlige forhold vedrørende tekstanmærkninger.

Kapitel 2 indeholder reglerne om adgangen til i løbet af finansåret at disponere over de givne bevillinger. Først gennemgås de almindelige bevillingsregler, herunder de bestemmelser, der særligt knytter sig til indtægter og udgifter. Dernæst gennemgås de bevillingsregler, der knytter sig til hver af de syv bevillingstyper: driftsbevilling, statsvirksomhed, anlægsbevilling, lov-bunden bevilling, reservationsbevilling, statsfinansieret selvejende institution og anden bevilling.

Kapitel 3 indeholder reglerne for, hvorledes de givne bevillinger i løbet af finansåret kan ændres, og hvorledes der kan tilvejebringes hjemmel til nye dispositioner, dvs. dispositioner, der ikke er optaget på finansloven. Endelig indeholder kapitel 3 bestemmelser om, hvorvidt nye og ændrede dispositioner skal optages på tillægsbevillingsloven eller blot skal registreres i statsregnskabet.

I *bilag 1* er der en fortegnelse over de love, cirkulærer og vejledninger, der henvises til i budgetvejledningen. *Bilag 2* gengiver standardkontoplanen. I *bilag 3* findes en oversigt over forelæggelsesgrænser vedrørende investeringer.

1. Bevillingssystemet

1.1 Bevillingslove og bevillingsændringer

Statsbudgettet danner grundlag for statens virksomhed i et finansår og vedtages som finanslov af Folketinget, der har bevillingsmyndigheden og tillige udøver kontrol med bevillingernes anvendelse.

Efter grundloven må ingen udgift afholdes uden hjemmel i en af Folketinget vedtaget bevillingslov, og skatterne ikke opkræves, før en bevillingslov for det pågældende finansår er vedtaget.

Grundloven foreskriver tre former for bevillingslove: Finanslov, midlertidig bevillingslov (der fremsættes, såfremt finanslovforslaget undtagelsesvis ikke forventes færdigbehandlet inden finansårets begyndelse) og tillægsbevillingslov, der indeholder ændringer af bevillinger efter finanslovens vedtagelse.

Grundlovens §§ 45 og 46

§ 45. Forslag til finanslov for det kommende finansår skal fremsættes for folketinget senest fire måneder før finansårets begyndelse.

Stk. 2. Kan behandlingen af finanslovforslaget for det kommende finansår ikke ventes tilendebragt inden finansårets begyndelse, skal forslag til en midlertidig bevillingslov fremsættes for folketinget.

§ 46. Forinden finansloven eller en midlertidig bevillingslov er vedtaget af folketinget, må skatterne ikke opkræves.

Stk. 2. Ingen udgift må afholdes uden hjemmel i den af folketinget vedtagne finanslov eller i en af folketinget vedtaget tillægsbevillingslov eller midlertidig bevillingslov.

Finanslovforslaget indeholder budgetforslaget for det kommende finansår. Herudover indeholder det ikke-bindende budgetoverslag for de følgende tre finansår (budgetoverslagsårene), og finanslovforslaget er således udtryk for en budgetlægning, der rækker fire år frem i tiden.

Finanslovforslagets opbygning er beskrevet nærmere bagerst i finanslovforslaget, hvor der også findes opslagsvejledning samt en overordnet beskrivelse af statens budgetlægning og bevillingssystemet.

Den vedtagne finanslov kan senere suppleres ved tillægsbevillingslov.

Der gælder dog herudover den retssædvane, at regeringen i stedet for med mellemrum at forelægge forslag til lov om tillægsbevilling indhenter tilslutning fra Folketingets Finansudvalg til de nødvendige ændringer i budgettet. Bevillingsansøgninger til Finansudvalget forelægges i form af aktstykker. De tiltrådte aktstykker formaliseres senere i en tillægsbevillingslov, der vedtages efter finansårets udløb og således er en efterbevillingslov.

1.2 Udgiftsstyring

Den overordnede udgiftsstyring i stat, kommuner og regioner er tilrettelagt ud fra de finanspolitiske målsætninger, der følger af Danmarks tilslutning til EU's finanspagt, herunder særligt finanspagtens artikel 3. Denne artikel bestemmer, at den samlede budgetstilling på de samlede offentlige finanser skal være i balance eller udvise et overskud. Dette kan anses for overholdt, hvis den årlige strukturelle offentlige saldo udviser et underskud på maksimalt 0,5 pct. af BNP.

Finanspagtens artikel 3 er implementeret ved budgetloven (lov nr. 547 af 18. juni 2012), hvorved der er indført en grundregel om budgetbalance i det danske budgetsystem. Der er også med budgetloven indført en korrektionsmekanisme, hvorefter finansministeren hvert år i august måned i forbindelse med fremsættelsen af finanslovsforslaget skal foretage en opgørelse af den strukturelle saldo for det følgende finansår.

Det er finansministeren, der tilrettelægger udgiftsstyringen i overensstemmelse med de finanspolitiske målsætninger.

1.2.1 Budgetkoordinering

Finansministeren forestår koordineringen af statens budgetlægning. Finansministeren fremsætter regeringens forslag til bevillingslove for Folketinget, ligesom ministerierne skal indhente tilslutning fra Finansministeriet, forinden aktstykker forelægges for Finansudvalget.

De enkelte bevillingsforslag skal udarbejdes på grundlag af et overslag over de forventede indtægter og udgifter. Som led i koordineringen af budgetlægningen kan Finansministeriet vurdere prioriteringens hensigtsmæssighed og budgetteringens realisme.

Som led i Finansministeriets virksomhed skal forslag til love, administrative forskrifter mv. forelægges for Finansministeriet, *jf. Statsministeriets cirkulære om bemærkninger til lovforslag og andre regeringsforslag og om fremgangsmåden ved udarbejdelse af lovforslag, redegørelser, administrative forskrifter mv.*

Ministerierne leverer i maj de samlede bidrag til lovprogrammet. Udarbejdelse og behandling af lovforslag sker i tæt koordination med finanslovsforslaget. Det forudsættes, at finansieringen af eventuelle merudgifter i forbindelse med lovprogrammet som altovervejende hovedregel sker i forbindelse med udarbejdelsen af finanslovsforslaget. I helt særlige tilfælde kan der aftales en alternativ proces med Finansministeriet. Den tætte koordinering mellem lovprogramprocessen og udarbejdelsen af forslaget til finanslov kræver, at de samlede bidrag til lovprogrammet, der sendes til Statsministeriet i maj, som altovervejende udgangspunkt er endelige.

Udkast til lovforslag skal på baggrund af ovenstående så tidligt som muligt sendes til Finansministeriet. Hvis lovforslaget vurderes at medføre væsentlige økonomiske, administrative eller personalemæssige konsekvenser for staten, kommuner eller regioner anføres dette i beskrivelsen af forslagets offentlige økonomiske konsekvenser. Herunder skal der som hovedregel være aftalt finansiering af eventuelle merudgifter ved lovforslaget med Finansministeriet forud for fremsættelsen af lovforslaget.

Hvor det er nødvendigt, forudsættes den påtænkte løsning taget op til forhandling med Finansministeriet på det tidligst mulige tidspunkt. Dette gælder tillige, såfremt der under folketingsbehandlingen af et lovforslag fremsættes ændringsforslag.

Udkast til bekendtgørelser, cirkulærer, vejledninger mv., som har væsentlige økonomiske, administrative eller personalemæssige konsekvenser for staten, kommuner eller regioner, skal så tidligt som muligt inden udsendelsen forelægges for Finansministeriet. I forbindelse med forelæggelsen skal der gives oplysning om de økonomiske, administrative og personalemæssige konsekvenser samt om, hvorledes disse konsekvenser forholder sig til, hvad der måtte være oplyst i forbindelse med den pågældende lovs behandling i Folketinget. Herunder skal der som hovedregel være aftalt finansiering af eventuelle merudgifter med Finansministeriet forud for udsendelsen af bekendtgørelser, cirkulærer, vejledninger mv.

Udkast til bekendtgørelser mv., der gennemfører, supplerer eller kundgør EU-retsakter, og som har væsentlige økonomiske, administrative eller personalemæssige konsekvenser for staten, kommuner eller regioner, skal så tidligt som muligt inden udsendelsen forelægges for Finansministeriet. Undtaget herfra er dog bekendtgørelser mv., der angår prisfastsættelser inden for rammerne af EU's markedsordninger for landbrugsvarer, toldmæssige præferenceordninger eller ændring af todsatser.

Redegørelser, programmer, udvalgsarbejder mv., der har væsentlige økonomiske, administrative eller personalemæssige konsekvenser for staten, kommuner eller regioner, skal tidligst muligt inden afgivelsen til Folketinget, folketingsudvalg eller offentligheden forelægges for Finansministeriet. Dette gælder tillige beregninger mv., der ændrer tidligere skøn over lovforslags økonomiske, administrative eller personalemæssige virkninger.

Finansministeriet kan i forbindelse med behandlingen af udkast til lovforslag mv., *jf. ovenfor*, kræve oplyst tekniske beregningsforudsætninger samt andre forudsætninger, der er af betydning for vurderingen af de økonomiske konsekvenser.

1.2.2 Udgiftslofter

For at leve op til budgetlovens regel om budgetbalance gælder der et udgiftspolitisk styringsystem med udgiftslofter for henholdsvis stat, kommuner og regioner (budgetlovens kapitel 3).

Udgiftslofterne udgør en øvre grænse for de årlige udgifter på de loftsbelagte områder. Det statslige udgiftsloft er delt op i et delloft for driftsudgifter og et delloft for indkomstoverførsler (budgetlovens § 9).

Det statslige delloft for driftsudgifter fastsætter en øvre grænse for de statslige nettodriftsudgifter, udgifter til tilskud mv. og udgifter til overførsler til udlandet i finansåret. Herunder er bl.a. omfattet tilskud til drift af selvejende institutioner.

Det statslige delloft for driftsudgifter omfatter ikke driftsudgifter til kongehuset og Folketinget, lovbundne driftsudgifter i forbindelse med beskæftigelsesindsatsen, udgifter til kommunal og regional momsrefusion, udgifter til bloktilskud, budgetgaranti, beskæftigelsestilskud og tilknyttede puljer og tilskud til kommuner samt bloktilskud og tilknyttede puljer og tilskud til regioner.

Det statslige delloft for indkomstoverførsler fastsætter en øvre grænse for de statslige udgifter i finansåret til indkomstoverførsler mv., herunder lovbundne driftsudgifter i forbindelse med beskæftigelsesindsatsen.

Det statslige delloft for indkomstoverførsler omfatter ikke udgifter til ledighedsrelaterede indkomstoverførsler mv., herunder løntilskud og lovbundne driftsudgifter ved aktivering af modtagere af ledighedsrelaterede indkomstoverførsler.

For en nærmere beskrivelse af afgrænsningerne henvises til budgetloven.

1.2.3 Den statslige udgiftskontrol

Budgetloven (lovens kapitel 4) indebærer et udgiftspolitisk kontrolsystem i staten med både en forudgående og en efterfølgende udgiftskontrol.

Den forudgående udgiftskontrol (budgetlovens §§ 13 og 14) indebærer, at samtlige ministre efter første og andet kvartal på baggrund af foreliggende regnskabstal, andre foreliggende oplysninger og et skøn for finansåret foretager en kontrol af, om det pågældende ministerområdes endelige regnskabstal for finansåret kan forventes at overstige finansårets bevillinger.

Hvis en ministers udgiftskontrol viser, at det pågældende ministerområdes endelige regnskabstal for finansåret kan forventes at overstige finansårets bevillinger, skal den pågældende minister træffe beslutning om at gennemføre foranstaltninger med henblik på at imødegå den forventede overskridelse af finansårets bevillinger, *jf. i øvrigt punkt 3.1.1. Budgetlovens betydning for nye eller ændrede dispositioner i årets løb.*

For bevillinger under det statslige *delloft for indkomstoverførsler* indebærer dette en initiativpligt til at få klarlagt, om merudgifter på bevillinger under det statslige delloft for indkomstoverførsler, der overstiger 5 pct. af den samlede bevilling eller 50 mio. kr., vurderes at være af midlertidig eller permanent karakter. Hvis merudgifterne vurderes at være permanente, omfatter initiativpligten, at ministeren iværksætter diskretionære tiltag, der fremadrettet redresserer merudgifterne. Det omfatter som minimum, at den ansvarlige minister fremsætter forslag til tiltag, der fremadrettet redresserer udgifterne.

Hvis finansministerens forudgående udgiftskontrol viser, at de endelige regnskabstal for udgifter omfattet af det statslige *delloft for driftsudgifter* for finansåret samlet set kan forventes at overstige det statslige delloft for driftsudgifter for finansåret, fastsætter finansministeren inden 30 dage en dispositionsbegrænsning på et samlet beløb svarende til den forventede overskridelse af det statslige delloft for driftsudgifter for finansåret.

Den efterfølgende udgiftskontrol (budgetlovens § 15) indebærer, at finansministeren senest ved udgangen af 1. kvartal i det nye finansår på baggrund af de foreliggende regnskabstal for det foregående finansår foretager en kontrol af, om de foreliggende regnskabstal for udgifter omfattet af det statslige udgiftsloft for det foregående finansår overstiger det statslige udgiftsloft for det foregående finansår.

Ved generelle overskridelser af *delloftet for driftsudgifter* vil der som udgangspunkt blive iværksat en automatisk dispositionsbegrænsning på driftsrammen, men finansministeren kan ligeledes vælge at udstede selektive dispositionsbegrænsninger.

For *delloftet for indkomstoverførsler* gælder, at såfremt finansministerens efterfølgende udgiftskontrol viser, at de foreliggende regnskabstal for finansåret overstiger bevillingerne underlagt det statslige delloft for indkomstoverførsler, pålægger finansministeren den ansvarlige minister en initiativpligt til at få klarlagt, om merudgifterne vurderes at være af midlertidig eller permanent karakter. Hvis merudgifterne vurderes at være permanente, omfatter initiativpligten iværksættelse af diskretionære tiltag, der fremadrettet redresserer merudgifterne. Det omfatter som minimum, at den ansvarlige minister fremsætter forslag til tiltag, der fremadrettet redresserer udgifterne.

1.3 Bevillingsstyring

Ministerierne og de øvrige statsinstitutioner kan i løbet af finansåret afholde udgifter og modtage indtægter i overensstemmelse med de givne bevillinger.

En bevilling er en bemyndigelse til en minister til i finansåret at afholde udgifter til et angivet formål eller modtage indtægter af en angivet art i overensstemmelse med de generelle og specielle forudsætninger, hvorunder bevillingen er givet, og i overensstemmelse med andre bestemmelser, f.eks. lov, bekendtgørelse, cirkulære og intern instruks.

Bestemmelserne i budgetvejledningen er en del af de forudsætninger, hvorunder bevillinger anses for givet.

Budgetvejledningen indeholder generelle regler for den statslige administrations disponering over givne bevillinger i løbet af finansåret. Derudover fastsætter budgetvejledningen, i hvilke tilfælde der er adgang til at foretage nye eller ændrede dispositioner i forhold til de givne bevillinger, og hvorledes der i givet fald kan skaffes hjemmel til sådanne nye eller ændrede dispositioner.

De specielle forudsætninger for bevillingerne, som fremgår af anmærkningerne til finanslovsforslaget, de øvrige forarbejder til finansloven og af de aktstykker, der i løbet af finansåret tiltrædes af Folketingets Finansudvalg, danner herudover grundlaget for den statslige administrations økonomiske dispositioner i løbet af et finansår. Bevillingsanvendelsen kan tillige være reguleret af andre bestemmelser, f.eks. lov, bekendtgørelse, cirkulære og intern instruks.

Finansministeren kan endvidere som led i sin koordinerende rolle på bevillingsområdet udstede generelle forskrifter gældende for staten om bevillingsanvendelsen. Disse forskrifter udstedes normalt som cirkulærer.

Hvor en administrativ ledelse har dispositionsbeføjelser over givne bevillinger, anses adgangen til at disponere for at bero på delegation. Dette indebærer, at den pågældende minister ved tjenestebefaling kan fastsætte yderligere vilkår for anvendelsen af bevillingen, herunder at dispositionsbeføjelsen kan tilbagekaldes på ethvert tidspunkt i løbet af finansåret.

Bevillings- og regnskabsprincippet for *driftsbevillinger* og *statsvirksomheder* følger et *omkostningsprincip*, hvor udgifter indregnes i takt med ressourceforbruget, og indtægter indregnes, når de er tjent (dvs. arbejdet er udført).

Bevillings- og regnskabsprincipper for *øvrige bevillingstyper* følger hovedsageligt et retserhvervsprincip, dvs. et *udgiftsprincip*. Efter dette princip indregnes udgifter, når en vare eller ydelse er leveret, et arbejde er udført eller staten har givet et retligt bindende tilsagn om tilskud eller lignende. Indtægter indregnes, når en vare eller ydelse er leveret eller en tilskudsfinansieret aktivitet gennemført. Lovbundne udgifter og indtægter samt andre udgifter og indtægter, der ikke vedrører varer, ydelser eller tilskud mv., indregnes så snart beløbet kan opgøres og senest på betalingstidspunktet. Et beløb kan opgøres, når et retsligt krav på et veldefineret beløb kan gøres gældende.

De nærmere regler for registrering og indregning af udgifter og indtægter fremgår af Finansministeriets bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen.

Bevillingslovenes opbygning mv. er nærmere beskrevet i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning (ØAV). ØAV indeholder ud over denne beskrivelse blandt andet en længere beskrivelse af det statslige regnskabs- og revisionssystem. ØAV er nærmere beskrevet nedenfor i *punkt 1.7 Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning*.

1.4 Økonomistyring

Inden for de givne udgiftsmæssige og bevillingsmæssige rammer, skal økonomistyring sikre sammenhæng og gennemsigtighed i styringen. Det gælder styringen af faglige og økonomiske mål og resultater samt styringen af aktiviteter og ressourcer.

Departementer og andre statslige virksomheder er omfattet af kravene til god økonomistyring i staten, der fremgår af *Cirkulære om budgettering og budget- og regnskabsopfølgning*.

Det indebærer bl.a., at departementer og virksomheder forud for finansåret skal udarbejde periodiserede grundbudgetter for bevillinger af typen driftsbevilling, statsvirksomhed, reservationsbevilling, anlægsbevilling og statsfinansieret selvejende institution. For bevillinger af typen lovbunden bevilling og anden bevilling skal der udarbejdes periodiserede grundbudgetter i det omfang, bevillingen er omfattet af det statslige udgiftsloft. Grundbudgetterne og prognoserne skal revideres ved kvartalsvise koncernopfølgninger.

Virksomhederne skal foretage måneds- og kvartalsvise budget- og regnskabsopfølgninger på relevante hovedkonti. Departementet skal endvidere kvartalsvist foretage en budget- og regnskabsopfølgning (koncernopfølgning) for alle relevante hovedkonti på ministerområdet.

Departementernes kvartalsvise koncernopfølgning for 1. og 2. kvartal danner grundlag for den forudgående udgiftskontrol, mens koncernopfølgning 4 danner grundlag for den efterfølgende udgiftskontrol i medfør af budgetloven, *jf. afsnit 1.2.3.*

1.5 Regnskabsaflæggelse

Statens regnskabsaflæggelse består af et statsregnskab og en årsrapport for hver statslig virksomhed.

Statsregnskabet opstilles efter samme principper som finansloven og skal efter grundlovens § 47, stk. 1 fremlægges for Folketinget senest seks måneder efter finansårets udløb. De nærmere regler om statsregnskabet er fastsat i lov om statens regnskabsvæsen (statsregnskabsloven) og den i medfør deraf udstedte bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen (regnskabsbekendtgørelsen).

Statsregnskabet danner grundlag for Folketingets efterfølgende kontrol med administrationens anvendelse af bevillingerne, herunder kontrollen med, at ingen udgift er afholdt eller indtægt er oppebåret uden hjemmel i en given bevilling.

Statsregnskabet indeholder en opstilling af de givne bevillinger sammenholdt med de regnskabsmæssigt opgjorte indtægter og udgifter i finansåret. Endvidere indeholder statsregnskabet en opgørelse af statens samlede aktiver og passiver og bevægelserne heri i årets løb.

For de bevillinger, hvor der efter bevillingsreglerne er adgang til at videreføre mindreforbrug eller overføre overskud til anvendelse i senere finansår, indeholder statsregnskabet også en opgørelse af beholdningen af uforbrugt bevilling (bevillingsafregning).

Årsrapporten er den enkelte statslige virksomheds rapportering om årets faglige og økonomiske resultater. I årsrapporten skal virksomheden opstille en resultatopgørelse og balance for de administrerede driftsområder, foretage en afrapportering vedrørende mål, der er aftalt med eller fastsat af anden part end virksomheden samt belyse omfanget af administrerede tilskudsordninger mv.

1.5.1 Ændring af regnskabspraksis

Hvor der i et finansår sker skift af de regnskabsmæssige principper, skal såvel bevilling som regnskab opstilles efter de nye principper, *jf. også punkt 2.2.4 Bevillingsmæssige dispositioner og periodisering.* Endvidere skal ændringen være beskrevet i den finanslov eller det aktstykke, der hjemler ændringen. Er ændringen hjemlet ved ændringer i materiel lovgivning, skal dette angives i anmærkningerne til den bevillingslov, hvor ændringen optages.

Ændringer af regnskabspraksis registreres direkte på balancen uden udgifts- eller indtægtsvirkning efter nærmere retningslinjer fra Økonomistyrelsen.

1.5.2 Håndtering af regnskabsmæssige fejl

Hvis der efter afslutningen af et finansår konstateres væsentlige fejl i det aflagte regnskab, korrigeres disse ved indregning i det efterfølgende års regnskab. I tilfælde, hvor den konstaterede fejl har betydning for bevillingsafregningen, betragtes fejlen som væsentlig og skal korrigeres. Såfremt korrektion af fejlen medfører behov for tilførsel af yderligere bevilling, skal dette ske på forslag til lov om tillægsbevilling, *jf. kapitel 3*. Såfremt der som følge af fejlen er foretaget bortfald af bevilling ved bevillingsafregningen i et tidligere finansår, skal dette ligeledes korrigeres på forslag til lov om tillægsbevilling. Der er ikke adgang til at foretage bevillingsomflytninger i forbindelse med bevillingsafregningen.

Nærmere vejledning om regnskabsspørgsmål findes i ØAV.

1.6 Revision

Revisionen af statsregnskabet udføres af de af Folketinget valgte statsrevisorer, *jf. grundlovens § 47, stk. 2, og lov om statsrevisorerne*, i samarbejde med rigsrevisor, *jf. lov om revisionen af statens regnskaber mm. (rigsrevisorloven)*.

Rigsrevisionen reviderer statsregnskabet blandt andet med henblik på udarbejdelse af *Beretning om revision af statsregnskabet*. Rigsrevisionen gennemfører finansiel revision af alle paragraffer i statsregnskabet, bortset fra § 3, der revideres af et privat revisionsfirma. Derudover gennemgås de enkelte ministeriers redegørelser for mer- eller mindreforbrug i forhold til de på bevillingslovene optagne bevillinger, de såkaldte regnskabsmæssige forklaringer.

På grundlag af beretningen om revisionen af statsregnskabet, de enkeltberetninger rigsrevisoren har udarbejdet i løbet af finansåret, ministrenes redegørelser, rigsrevisorens bemærkninger hertil og statsrevisorernes bemærkninger til sagerne i deres helhed afgiver statsrevisorerne en endelig betænkning over statsregnskabet og indstilling om Folketingets beslutning vedrørende regnskabet, *jf. grundlovens § 47, stk. 3*.

Betænkningen behandles i Folketingets Finansudvalg, der eventuelt vil indhente supplerende oplysninger og redegørelser om de af statsrevisorerne fremdragne sager.

Finansudvalget udarbejder forslag til folketingsbeslutning om statsregnskabet. Folketingets endelige beslutning vedrørende regnskabet vil normalt kunne foretages ca. halvandet år efter det pågældende finansårs udløb.

1.7 Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning

Finansministeriet udgiver en Økonomisk Administrative Vejledning (ØAV) på oes.dk/oeonomi/oeav.

ØAV har til formål at orientere om de gældende reglers indhold, fortolkning, herunder praksis, om reglernes baggrund og andre forhold, der kan have betydning for forståelsen af reglerne og deres anvendelse.

ØAV er en vejledning og indeholder således henvisning til eller citat af allerede gældende regler. ØAV indeholder ikke i sig selv bindende regler, medmindre det er udtrykkeligt angivet eller følger af andre retsfor skrifter, som f.eks. statens kontoplan, der er udstedt i medfør af regnskabsbekendtgørelsen, at de pågældende dele af ØAV er bindende.

Budgetvejledningen vil i sin helhed findes i ØAV. De cirkulærer, vejledninger mv., der henvises til i budgetvejledningen, er tilgængelige i ØAV. Endvidere indgår øvrige finansministerielle bekendtgørelser, cirkulærer mv. på det økonomisk administrative område i ØAV.

1.8 Særligt om tekstanmærkninger

På bevillingslovene forekommer ud over bevillingerne et antal tekstanmærkninger.

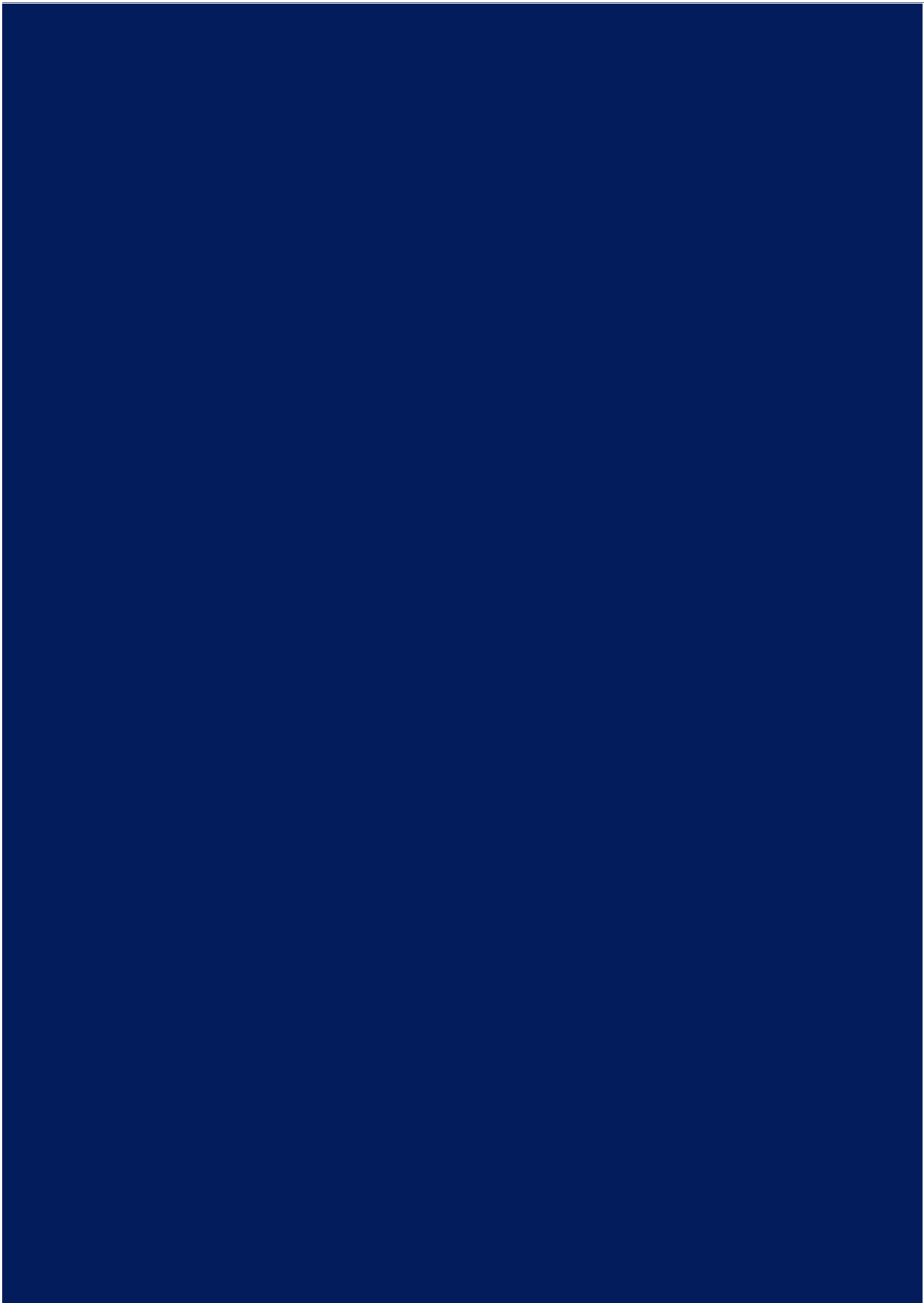
Tekstanmærkninger er lovbestemmelser. Tekstanmærkninger bruges som et supplement til den bevillingsmæssige styring, bl.a. i de tilfælde, hvor der i form af en dispositionsramme gives en bemyndigelse til at udstede garantier, *jf. punkt 2.2.15 Garantier, statsforskrivninger og udlån mv.*

Der kan ved tekstanmærkning på finansloven gives supplerende konkrete bestemmelser til gældende love. Ændring af eksisterende lovgivning ved tekstanmærkning bør kun finde sted, såfremt ændringen er tidsbegrænset eller ændring af lovgivningen ikke kan afventes. Det bør altid overvejes, om regulering kan ske i lovgivning uden for finansloven. Varige eller generelle lovændringer bør ikke gennemføres ved tekstanmærkning.

Der kan kun i helt særlige tilfælde ved tekstanmærkning i aktstykker gennemføres fravigelser eller ændringer af eksisterende materielle bestemmelser i anden lovgivning. De retlige spørgsmål, der kan opstå i den forbindelse, bør overvejes nøje, *jf. pkt. 3.5.2.5. Aktstykker af principiel juridisk karakter, herunder materielle tekstanmærkninger i aktstykker.*

Lovbestemmelser, der er fastsat ved tekstanmærkning, har kun gyldighed for det finansår, hvori de er optaget på en bevillingslov. Ønskes en bestemmelse opretholdt i det følgende finansår, må tekstanmærkningen gentages på den følgende finanslov. Er en dispositionsramme, der er fastsat i tekstanmærkning, kun delvis udnyttet i finansåret, må der, hvis den resterende del af rammen ønskes udnyttet, søges bemyndigelse ved ny tekstanmærkning i det følgende finansår.

Antallet af tekstanmærkninger bør begrænses mest muligt, og anvendelse af tekstanmærkninger til regulering af bevillingsfremmede forhold må ikke finde sted.

2. Dispositioner over givne bevillinger

2.1 Indledning

I kapitel 2 fastsættes:

- De almindelige regler om bevillingsmæssige dispositioner
- Disponeringsregler om personale og personaleudgifter
- Særlige disponeringsregler for de enkelte bevillingstyper

De almindelige regler om bevillingsmæssige dispositioner er opdelt i følgende tre kategorier:

- Generelle disponeringsregler
- Særligt om indtægter
- Særligt om udgifter

Disponeringsreglerne for de enkelte bevillingstyper er knyttet til følgende syv bevillingstyper:

- Driftsbevilling
- Statsvirksomhed
- Anlægsbevilling
- Lovbunden bevilling
- Reservationsbevilling
- Statsfinansieret selvejende institution
- Anden bevilling

Det fremgår af finansloven (punkt B. Bevillinger), hvilken bevillingstype en bevilling er henført under, idet bevillingstypen er anført efter hovedkontobetegnelsen. Hvis ingen bevillingstype er anført, er der tale om en bevilling af typen anden bevilling.

De almindelige disponeringsregler gælder for alle syv bevillingstyper med de fravigelser, der gælder for den pågældende bevillingstype.

2.2 Generelle disponeringsregler

2.2.1 Bevillingsbegrebet

En bevilling er en bemyndigelse til en minister til i finansåret at afholde udgifter til et angivet formål eller modtage indtægter af en angivet art i overensstemmelse med de generelle og specielle forudsætninger, hvorunder bevillingen er givet.

Bevillinger gives ved finanslov, midlertidig bevillingslov eller tillægsbevillingslov eller ved tilslutning fra Folketingets Finansudvalg.

Bestemmelserne i budgetvejledningen er en del af de forudsætninger, hvorunder bevillinger anses for givet.

Finansministeren kan som led i sin koordinerende rolle på bevillingsområdet udstede generelle forskrifter gældende for staten om bevillingsanvendelsen. Disse forskrifter udstedes normalt som cirkulærer.

Hvor en administrativ ledelse har dispositionsbeføjelser over givne bevillinger, anses adgangen til at disponere for at bero på delegation. Dette indebærer, at der ved tjenestebefaling af den pågældende minister kan fastsættes yderligere vilkår for anvendelsen af bevillingen, herunder at dispositionsbeføjelsen kan tilbagekaldes på ethvert tidspunkt i løbet af finansåret.

Budget- og regnskabsansvar for en hovedkonto skal altid henføres til en virksomhed.

En virksomhed er betegnelsen for en forvaltningsenhed, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for en eller flere hovedkonti på bevillingslovene inden for et ministerområde og eventuelle fællesparagraffer.

Omfatter en virksomhed flere hovedkonti for driftsudgifter, betegnes én af disse som den virksomhedsbærende hovedkonto.

I finanslovsforslagets anmærkninger til den virksomhedsbærende hovedkonto kan anføres bestemmelser og opgørelser, som omfatter flere hovedkonti under virksomheden. Det gælder blandt andet balanceoplysninger og lånerammer.

2.2.2 Forudgående hjemmel

Den bevillingsmæssige hjemmel skal foreligge forud for gennemførelsen af en disposition.

Da det tilsigtes at gøre finansloven til et fuldstændigt budget for statens indtægter og udgifter i finansåret, er det hovedreglen, at den forudgående bevillingsmæssige hjemmel for en disposition tilvejebringes ved bevilling på finansloven.

I en række tilfælde vil der imidlertid i finansårets løb være behov for at gennemføre dispositioner, der ikke har været forudset eller har kunnet forudses under udarbejdelsen af finanslovsforslaget. Ny bevillingsmæssig hjemmel må i så fald tilvejebringes inden dispositionens gennemførelse, *jf. punkt 3.3 Tilvejebringelse af ny bevillingsmæssig hjemmel i løbet af finansåret.*

I visse tilfælde vil der dog være hjemmel til umiddelbart at gennemføre sådanne dispositioner, *jf. punkt 3.2 Nye eller ændrede dispositioner, hvor hjemmel er givet.*

2.2.3 Almindelige hensyn ved disponering over bevillinger

Det gælder i almindelighed, at bevillinger skal disponeres med henblik på at opnå det formål, hvortil de er givet, og at der ved disponeringen skal vises skyldige økonomiske hensyn.

2.2.4 Bevillingsmæssige dispositioner og periodisering

En bevilling er en bemyndigelse til at afholde udgifter eller modtage indtægter, dvs. til at disponere med udgifts- eller indtægtsmæssige konsekvenser i bevillingsperioden. Endvidere kan bevillingen være en bemyndigelse til dispositioner, der medfører tilgang eller afgang af aktiver og passiver.

Dispositionen kan opdeles i følgende led:

På udgiftssiden:

- Indgåelse af forpligtelse (kontrahering)
- Udgiftens afholdelse
- Udbetaling

På indtægtssiden:

- Skabelse af fordring
- Indtægts modtagelse
- Indbetaling

På balancen:

- Indgåelse af forpligtelse
- Tilgang/afgang
- Indbetaling/udbetaling/hensættelse

Den bemyndigelse, som en bevilling er udtryk for, omfatter alle disse tre led i en disposition. Afholdelsen af udgifter og modtagelse af indtægter sker dog i en række tilfælde til opfyldelse af forpligtelser henholdsvis fordringer, der allerede følger af lov (lovbundne bevillinger) eller er indgået forud for bevillingen med anden hjemmel.

Hvornår en udgift anses for afholdt eller dispositionen registreres på balancen, afhænger af, om den pågældende bevilling er givet efter omkostnings- eller udgiftsprincipper, *jf. nedenfor.*

Den regnskabsmæssige periodisering af indtægter og udgifter skal ske efter samme principper, som ligger til grund for bevillingen.

Nærmere regler om periodisering er fastsat i regnskabsbekendtgørelsen.

2.2.4.1 Periodisering efter omkostningsprincipper

Bestemmelserne om periodisering efter omkostningsprincipper gælder for bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed.

En udgift anses for afholdt og indgår dermed i bevillings- og regnskabstallene i takt med at en vare, ydelse eller anden ressource forbruges. Forbrug registreres efter følgende retningslinjer:

- For varer og ydelser sker registreringen ved leveringen eller arbejdets udførelse.
- For varer, hvor der føres separat lager, registreres forbruget i takt med ændringen i lageret.
- For materielle og immaterielle aktiver registreres forbruget i takt med afskrivning eller nedskrivning.
- For forpligtelser, der ikke vedrører levering af varer og ydelser, registreres en hensættelse eller kortfristet gældspost, når en forpligtende begivenhed er indtruffet og forpligtelsen er sandsynlig og kan opgøres. Der vil senere kunne forekomme reguleringer.

Bevillingen skal således kunne dække forbrug af varer og ydelser, afskrivninger på anlægsaktiver og udgifter for forpligtelser, der er gældende i finansåret.

Ved offentligt-privat samarbejde kan der være tale om en særlig periodisering, *jf. punkt 2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab og ØAV*.

En indtægt anses for modtaget, når en leverance fra staten af varer eller ydelser har fundet sted, og staten har erhvervet en juridisk ret til at modtage betaling for den leverede vare eller ydelse.

I tilfælde, hvor indtægter ikke hidrører fra levering af varer eller ydelser, skal indregningen ske, så snart beløbet kan endeligt opgøres og senest på betalingstidspunktet.

Projektindtægter mv., hvis retmæssige modtagelse forudsætter gennemførelse af en nærmere specificeret aktivitet, indtægtsføres i takt med udgiftsafholdelsen i denne aktivitet.

Indtægter, der indregnes i takt med udgiftsafholdelsen, indregnes til salgsværdien af det udførte arbejde på basis af en færdiggørelsesgrad.

2.2.4.2 Periodisering efter udgiftsprincipper

Bestemmelserne om periodisering efter udgiftsprincipper gælder for bevillinger af typen anlægsbevilling, lovbunden bevilling, reservationsbevilling, statsfinansieret selvejende institution og anden bevilling.

En udgift eller indtægt registreres, når et retligt krav på et veldefineret beløb kan gøres gældende (retserhvervelsesprincippet).

En udgift anses for afholdt, når levering af en vare eller ydelse har fundet sted, eller et arbejde er udført.

På tilsvarende måde anses en indtægt for modtaget, når en leverance fra staten af varer eller ydelser er effektueret.

Når udgifter og indtægter ikke hidrører fra levering af varer og ydelser, anses en udgift for afholdt eller en indtægt for modtaget, så snart beløbet kan opgøres og senest på betalingstidspunktet. Et beløb kan opgøres, når et retsligt krav på et veldefineret beløb kan gøres gældende. Eksempler på sådanne udgifter og indtægter er lovbundne udgifter, skatter og afgifter.

Projektindtægter mv., hvis retmæssige modtagelse forudsætter gennemførelse af en nærmere specificeret aktivitet, indtægtsføres i takt med udgiftsafholdelsen i denne aktivitet.

Såfremt størrelsen af et betydeligt krav mod staten ikke kan opgøres endeligt inden regnskabsårets udløb, skal udgiften registreres i regnskabet for det pågældende finansår på grundlag af et dokumenteret skøn, således at korrektion af udgiften foretages i det finansår, hvor kravet kan opgøres endeligt.

2.2.5 Brutto- og nettobevillinger

Bevilling under bevillingstyperne driftsbevilling og statsvirksomhed gives som nettobevilling, mens bevilling under de øvrige bevillingstyper gives som bruttobevilling.

For nettobevillinger gives bevilling til nettoudgifterne, det vil sige forskellen mellem udgifter og indtægter. Dette indebærer, at udgifterne kan forøges svarende til merindtægter og tilsvarende skal reduceres svarende til mindreindtægter.

For bruttobevillinger gives særskilt bevilling til afholdelse af udgifter og modtagelse af indtægter. Dette indebærer, at udgiftsbevillingen ikke kan overskrides med henvisning til merindtægter i forhold til den givne indtægtsbevilling.

Der kan i de særlige bevillingsbestemmelser i anmærkningerne fastsættes regler om adgang til afholdelse af merudgifter som følge af merindtægter, f.eks. i forbindelse med EU-tilskud.

2.2.6 Likviditet

2.2.6.1 Driftsbevilling og statsvirksomhed

Hovedkonti med bevillingstyperne driftsbevilling og statsvirksomhed er omfattet af den statslige likviditetsordning, medmindre andet fastsættes i anmærkningerne til finanslovsforslaget. Et likviditetsområde svarer som udgangspunkt til en virksomhed og omfatter alle hovedkonti med driftsudgifter under denne. Det kan i særlige tilfælde aftales, at en virksomhed opdeles i flere likviditetsområder, f.eks. hvis den har en regional struktur.

Hvert likviditetsområde tildeles et antal likviditetskonti i et betalingssystem administreret af Økonomistyrelsen. Likviditetsområdet er forpligtet til i videst muligt omfang at have likvide beholdninger stående på de af Finansministeriet anviste konti.

I finansårets løb tildeles et likviditetsområde hver måned acotolikviditet på en tolvtedel af summen af områdets positive nettoudgiftsbevilling. Negative nettoudgiftsbevillinger trækkes på samme likviditet.

Finansministeriet fastsætter de almindelige forretningsvilkår for ordningen om selvstændig likviditet, herunder forrentningen af de omfattede likvide konti.

Finansministeriet kan endvidere fastsætte regler om anvendelse af likviditetsordningen til administration af den enkelte virksomheds låneramme, *jf. punkt 2.6.4 Låneramme*.

De nærmere regler for likviditetsordningen er fastsat i Finansministeriets cirkulære om selvstændig likviditet.

2.2.6.2 Andre bevillingstyper

For hovedkonti med anden bevillingstype end driftsbevilling eller statsvirksomhed gælder, at disse ikke omfattes af likviditetsordningen. Den administrerende virksomhed tildeles en særlig likviditetskonto, hvorfra betalingerne kan foretages.

2.2.7 Betingede bevillinger

I visse tilfælde er anvendelsen af en bevilling betinget af, at de enkelte dispositioner forudgående godkendes af Finansudvalget. Dispositioner i henhold til sådanne betingede bevillinger kan først gennemføres, når denne godkendelse foreligger. Der henvises til *punkt 3.3 Tilvejebringelse af ny bevillingsmæssig hjemmel i løbet af finansåret*. For alle betingede bevillinger gælder, at Folketingets Finansudvalg skal orienteres ved eventuel annullering af godkendte dispositioner.

2.2.8 Bevillingsforudsætninger i anmærkningerne

Anmærkningerne til finanslovsforslaget har bl.a. til formål at udgøre beslutningsgrundlaget for Folketinget under dets behandling af forslaget.

Hvor bevillingen er opført som rammebevilling, er der fri adgang til at disponere inden for bevillingen i overensstemmelse med bevillingens (hovedkontoens) formål. Specifikationen af bevillingen i anmærkningerne er i givet fald ikke bindende.

Dette indebærer blandt andet, at de aktivitetsoplysninger, der måtte være givet i anmærkningerne til de enkelte hovedkonti, som udgangspunkt er af orienterende karakter, *jf. dog punkt 2.6.6 Ændringer i forudsat aktivitet*. Anmærkninger til en rammebevilling kan dog tillige have karakter af bindende bevillingsforudsætninger. Eksempler herpå er låneramme, lønsumsloft samt de særlige bevillingsbestemmelser, der supplerer eller fraviger budgetvejledningens almindelige bestemmelser, *jf. nedenfor*. Derudover kan det fremgå, at der i aktstykker eller f.eks. politiske aftaler er givet særlige forudsætninger for bevillingsanvendelsen.

Bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed er som udgangspunkt opført som rammebevillinger.

For øvrige bevillinger er udgangspunktet, at anmærkningerne har karakter af bindende bevillingsforudsætninger, med mindre andet fremgår af anmærkningsteksten eller i øvrigt af bevillingens formål.

I anmærkningerne til finanslovsforslaget kan der med Finansministeriets tilslutning i et særligt afsnit anføres særlige bevillingsbestemmelser, som kan supplere eller fravige budgetvejledningens almindelige bevillingsregler.

Anmærkninger til tekstanmærkninger svarer til bemærkninger til andre lovforslag, dvs. de har karakter af fortolkningsbidrag til lovtæksten.

2.2.9 Overførsel mellem hovedkonti

2.2.9.1 Bevillingsoverførsler

Der er som hovedregel ikke adgang til at overføre bevillingsbeløb fra én hovedkonto til en anden.

Der kan dog ved en særlig bevillingsbestemmelse være givet hjemmel til at overføre bevillingsbeløb mellem hovedkonti. Der kan ikke herved ske forøgelse af det samlede lønsumsloft, *jf. dog punkt 2.6.5 Lønsumsloft*.

En overførselsadgang anført i de særlige bevillingsbestemmelser i anmærkningerne omfatter ikke bevillinger vedrørende særskilt forudsatte aktiviteter, der i finansårets løb er givet ved aktstykke. Der kan ikke ske overførsel til eller fra lovbundne eller andre variable bevillinger, herunder taxameterstyrede bevillinger.

Der er altid adgang til at overføre bevilgede beløb mellem driftsbevillinger og statsvirksomheder, der i anmærkningerne til finanslovsforslaget er henført til samme virksomhed, *jf. punkt 2.2.1 Bevillingsbegrebet*.

Der er altid adgang til at overføre bevillingsbeløb til dækning af selvforsikringskader fra én hovedkonto til en anden, *jf. punkt 2.4.4 Selvforsikringsudgifter*.

Ressortomlægninger og opdeling eller sammenlægning af aktiviteter kan tillige ske ved overførsel mellem hovedkonti.

Overførsler mellem hovedkonti skal optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.2.9.2 Interne statslige overførsler

Interne statslige overførsler overføres direkte på regnskabet ved anvendelse af standardkonti 33 og 43. De omfatter overførsler uden modydelse i form af varer eller tjenester, f.eks. som finansieringsbidrag. Interne statslige overførsler bør fremgå af anmærkningerne på finansloven, men kan dog på rammebevillinger gennemføres efter særskilt aftale mellem statslige myndigheder i løbet af finansåret. Interne statslige overførsler kan i alle tilfælde kun disponeres i overensstemmelse med den afgivende bevillings formål. Overførsel af beløb til anden anvendelse end bevillingens formål kan kun ske ved bevillingsoverførsel med optagelse på forslag til lov om tillægsbevilling, *jf. punkt 2.2.9.1 Bevillingsoverførsler*.

Overførsel af udgifter til administration fra bevillingstyperne reservationsbevilling og anden bevilling til en driftsbevilling eller statsvirksomhed sker som en intern statslig overførsel, *jf.*

pkt. 2.10.5. Administrationsudgifter og pkt. 2.12.4. Administrationsudgifter med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne.

Der henvises i øvrigt til *Vejledning om interne statslige overførsler og internt statsligt køb og salg af varer og tjenesteydelser*, der er optaget i ØAV.

2.2.10 Flerårige dispositioner

Det vil som led i varetagelsen af statslige driftsopgaver ofte være nødvendigt at foretage dispositioner, der indebærer indgåelse af forpligtelser eller skabelse af fordringer med udgifts- eller indtægtsvirkning i et senere finansår. Sådanne flerårige dispositioner kræver hjemmel.

Hjemlen kan foreligge i kraft af disponeringsreglerne eller i form af bestemmelser ved lov.

Endvidere kan hjemlen til i et finansår at disponere med udgiftsvirkning i et senere finansår fremgå af forudsætningerne for bevillingen i det første finansår. Bevillinger til bygge- og anlægsarbejder må således anses for givet under den forudsætning, at der kan indgås aftaler, der medfører anlægsudgifter i senere finansår, hvis kontraheringen er nødvendig af hensyn til den valgte entreprisform og forudsat, at den godkendte totaludgift for projektet ikke overskrides. Tilsvarende gælder for investeringer i anskaffelser, it-projekter mv. inden for en statslig virksomheds låneramme.

De samme forudsætninger gælder tillige for antagelse af personale og lignende almindelige, løbende kontraktforhold.

For driftsbevillinger og bevillinger af typen statsvirksomhed gælder særligt, at der er adgang til at foretage investeringer, der skal afskrives og dermed har udgiftsvirkning i de efterfølgende år, under forudsætning af overholdelse af gældende forelæggelsesregler og den fastsatte låneramme.

Hjemlen kan også gives ved optagelse af særlig bevillingsbestemmelse i det finansår, hvor forpligtelsen indgås eller fordringen skabes. Dette kan f.eks. være relevant i de helt særlige tilfælde, hvor flerårige dispositioner søges anvendt til andet end driftsmæssige formål.

Hvor der som konsekvens af forpligtelser indgået i et finansår afholdes udgifter i et senere finansår, skal der foreligge bevilling til udgiften i det finansår, hvor den afholdes, og flerårige dispositioner skal foretages under hensyntagen hertil.

Flerårige, retligt bindende forpligtelser vedrørende projekttilskud udgiftsføres som tilsagn, *jf. punkt 2.2.11 Tilsagn om tilskud i fremtidige finansår* og ikke flerårige dispositioner.

2.2.11 Tilsagn om tilskud i fremtidige finansår

Hvor det er nødvendigt at afgive retligt bindende tilsagn om tilskud, der rækker ud over finansåret, udgiftsføres hele tilsagnsbeløbet i det finansår, hvor tilsagnet gives. Beløb, der ikke udbetales i tilsagnsåret, hensættes til senere udbetaling på balancen. Udbetalingen i et senere finansår er således ikke betinget af, at der afsættes bevilling i det pågældende finansår.

Afgivelse af et retligt bindende tilsagn om tilskud, der rækker ud over finansåret, kræver

hjemmel i en særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger eller i aktstykke. Et retligt bindende tilsagn om tilskud er primært relevant at anvende ved flerårige projekttilskud, og tilskud hvor tilskudsmodtageren har et særligt behov for forudsigelighed vedrørende tilskudsudbetalinger i efterfølgende finansår.

Øvrige tilsagn om tilskud udgiftsføres løbende og er således betinget af, at der afsættes bevilling til formålet i hvert af de pågældende år. Sådanne betingede tilsagn kræver ikke hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse.

Afgivelse af et retligt bindende tilsagn om tilskud, hvor den fulde udbetaling af tilskuddet sker inden for finansåret, kræver ikke hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse.

Der henvises i øvrigt til Økonomistyrelsens Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, der er optaget i ØAV. I vejledningen kan der fastsættes obligatoriske fællesregler for administration af tilskud i statslige ansøgningspuljer.

Justeringer af afgivne forpligtelser

Hvor statens forpligtelse ikke kan opgøres endeligt i finansåret, men afhænger af udviklingen i eksempelvis rente eller inflation, budgetteres og udgiftsføres på grundlag af et skøn ud fra langsigtede forventninger til de størrelser, der påvirker statens forpligtelse.

Hvor størrelsen af statens forpligtelse afhænger af vilkårene for tilskudsmodtagers finansiering af aktiviteten, og hvor der er en tidsmæssig forskydning mellem afgivelsen af tilsagnet og den endelige finansiering af den aktivitet, der ydes tilskud til, udgifts- eller indtægtsføres ændringer i den samlede forpligtelse, når størrelsen af denne kan opgøres og senest i forbindelse med den endelige finansiering.

For tilsagnsordninger, hvor der ydes et løbende tilskud over en årrække til aktiviteter finansieret af tilskudsmodtageren, eksempelvis tilskud til renter og afdrag, udgiftsføres der svarende til nutidsværdien af statens samlede forpligtelse, idet de fremtidige betalinger tilbagediskonteres med statens lånerente. I de følgende år udgiftsføres en årlig opskrivning af tilsagnet, der modsvarer tilbagediskonteringen (diskonteringsudgiften). Størrelsen af diskonteringsrenten fastsættes på de årlige bevillingslove.

Annullering og tilbagebetaling af tilsagn

Tilsagn, der annulleres, og tilskud der tilbagebetales, kan indtægtsføres som en negativ udgift under den pågældende konto (nettokontering). Annulleringer eller tilbagebetalinger der indtægtsføres som en negativ udgift kan ikke disponeres til andre formål end den ordning, inden for hvilken tilsagnet oprindeligt er givet. Genudmøntningen skal følge samme forvaltningsretlige principper, som den oprindelige udmøntning. Forventes annullerede eller tilbagebetalte midler ikke at blive genudmøntet, bør disse konteres som en indtægt, der ikke kan genanvendes.

Der henvises i øvrigt til *vejledning om budgettering og regnskabsføring af tilsagnsordninger på tilskudsområdet*, der er optaget i ØAV.

2.2.12 Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år

Der kan til en bevilling være knyttet en adgang til at videreføre over- eller underskud til det efterfølgende finansår. De nærmere regler herfor er opført under de enkelte bevillingstyper.

For bevillinger med videreførselsadgang, der efter budgetloven hører under det statslige del-loft for driftsudgifter, gælder, at nettoforbruget af opsparing *samløst set* for ministerområdet skal være enten neutralt eller negativt. Ved ministerområdets opsparing forstås summen af videreførsler for udgiftsbaserede bevillinger samt overført overskud for omkostningsbaserede bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed.

Undtaget herfra er positivt forbrug af opsparing, der er indbudgetteret på specifikke konti på finansloven.

Der kan i forbindelse med de forudgående udgiftskontroller fremsendes anmodning til Finansministeriet om dispensation til nettoforbrug af opsparing på ministerområdet. Finansministeriets behandling af anmodningerne sker under hensynstagen til det samlede skøn for ministerernes regnskabstal for finansåret.

Uanset Budgetvejledningens øvrige bestemmelser om videreførselsadgang eller særlige bevillingsbestemmelser mv. opført på finansloven, kan den enkelte institution kun disponere med forbrug af opsparing med tilladelse fra departementet.

For anlægsbevillinger og reservationsbevillinger gælder, at adgangen til videreførsel bortfalder, hvis der i to år ikke har været givet bevilling på en hovedkonto og heller ikke er blevet regnskabsført på den pågældende hovedkonto. Tilsvarende bortfalder adgangen til videreførsel, hvis bevillingens formål er udtømt.

2.2.13 Forudbetaling og betalingshenstand

Det bør tilstræbes, at der ikke er væsentlige tidsmæssige forskydninger, mellem det tidspunkt hvor en udgift afholdes, og udbetalingen, og mellem det tidspunkt hvor en indtægt modtages, og indbetalingen. Hjemmel til forudbetaling opnås ved særlig bevillingsbestemmelse.

Nærmere retningslinjer vedrørende udbetaling af tilskud fremgår af Økonomistyrelsens Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, der er optaget i ØAV. I vejledningen kan der fastsættes obligatoriske fællesregler for administration af tilskud i statslige ansøgningspuljer.

2.2.14 Udlæg

Hvor der ikke er tilvejebragt hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne, kan der kun lægges beløb ud for anden statslig, kommunal eller regional myndighed, herunder for statsfinansierede selvejende institutioner.

2.2.15 Garantier, statsforskrivninger og udlån mv.

Garantier og statsforskrivninger kan kun udstedes med hjemmel i lov eller tekstanmærkning. Allerede udstedte garantier og statsforskrivninger kræver ikke hjemmel i lov eller tekstanmærkning. Om indfrielse af garantier og statsforskrivninger henvises til *punkt 2.4.2 Indfrielse af garantier og statsforskrivninger*.

Ved udstedelse af en ny garanti eller ydelse af et nyt genudlån skal der tilvejebringes finansiering svarende til den beregnede statsfinansielle risiko ved garantien/genudlånet. Finansieringen kan blive tilvejebragt i form af garanti-/låneprovision fra modtageren, statslig finansiering inden for det statslige delloft for driftsudgifter eller en kombination heraf. Ved statslige kapitalindskud skal der også tilvejebringes finansiering svarende til den beregnede statsfinansielle risiko. For bevillingsmæssig håndtering og fastsættelse af den statsfinansielle risiko rettes henvendelse til Finansministeriet.

Ved udstedelse af en ny garanti eller ydelse af et nyt genudlån skal der desuden fastsættes begrænsninger af garantien/genudlånet, herunder:

- En klar beskrivelse af *formål og anvendelsesområde*
- En *øvre garanti-/låneramme* (herunder evt. profil for indfasning)
- En *optagelses- og tilbagebetalingsperiode* for genudlån og lånegarantier eller en *gyldighedsperiode* for garantier.

Statslige udlån der ikke har karakter af genudlån kan kun ydes fra udgiftsbaserede bevillinger og kræver hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse. For disse typer af udlån rettes der henvendelse til Finansministeriet med henblik på at vurdere behovet for finansiering af den statsfinansielle risiko.

Såfremt der ved gennemførelse af ovenfor nævnte dispositioner er en klar forventning om et fremtidigt statsligt tab, bør det overvejes at udgiftsføre et tilskud frem for at afholde løbende udgifter til den beregnede statsfinansielle risiko.

Der henvises endvidere til lov om bemyndigelse til optagelse af statslån og lov om provision af visse lån optaget med statsgaranti.

2.2.16 Salg af fast ejendom mv.

2.2.16.1 Salg af fast ejendom

Udgangspunkt for salg af fast ejendom

Salg af fast ejendom skal ske ved indskud i Statens Ejendomssalg A/S (Freja ejendomme A/S). Indskud i Statens Ejendomssalg A/S sker via salg/overdragelse til Finansministeriet (som udgangspunkt til bogført værdi). Finansministeriet indskyder herefter ejendomme i Statens Ejendomssalg A/S (Freja ejendomme A/S) til apportindskudsværdien. Indskud kan ske uden forelæggelse for Finansudvalget, hvis apportindskudsværdien for den enkelte ejendom er under 5 mio. kr.

Salg af fast ejendom efter offentligt udbud

Hvor vægtige grunde taler for, at en fast ejendom sælges uden indskud i Statens Ejendomssalg A/S, skal dette godkendes af Finansministeriet samt forelægges Folketingets Finansudvalg, og der skal indhentes udtalelse fra Vurderingsstyrelsen. Ejendommen sælges i så fald som udgangspunkt efter offentligt udbud. Der findes følgende undtagelser fra kravet om Finansministeriets godkendelse og forelæggelse for Folketingets Finansudvalg af salg efter offentligt udbud:

- Finansministeriets godkendelse og forelæggelse for Folketingets Finansudvalg af salg efter offentligt udbud kræves ikke, hvis salgssummen omregnet til kontantsum ikke overstiger 5 mio. kr., og handelsvilkårene er godkendt af Vurderingsstyrelsen.
- For Bygningsstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Forsvarsministeriet og Naturstyrelsen kræves der ikke forelæggelse af salg efter offentligt udbud for Finansudvalget, hvis salget sker til højstbydende, salgssummen omregnet til kontantsum ikke overstiger 60 mio. kr., og handelsvilkårene er godkendt af Vurderingsstyrelsen. Finansministeriets godkendelse kræves, når salgssummen omregnet til kontantsum overstiger 5 mio. kr.

Salg af fast ejendom efter offentligt udbud skal ske i overensstemmelse med cirkulære om salg af statens faste ejendomme.

Salg af fast ejendom på anden vis end ved indskud i Statens Ejendomssalg A/S eller efter offentligt udbud

Der kan sælges på anden vis end ved indskud i Statens Ejendomssalg A/S eller efter offentligt udbud, såfremt dette er mere fordelagtigt for staten (f.eks. i tilfælde af et højere nettoprodukt eller ved salg til en statsinstitution, en kommune, en region eller en institution omfattet af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution). Alle salg uden indskud i Statens Ejendomssalg A/S eller uden offentligt udbud skal godkendes af Finansministeriet samt forelægges Folketingets Finansudvalg. Sådanne salg kan dog ske uden godkendelse fra Finansministeriet og forelæggelse for Finansudvalget, hvis salgssummen omregnet til kontantsum ikke overstiger 1 mio. kr., der ikke forefindes andre oplagte tilbudsgivere, og handelsvilkårene er godkendt af Vurderingsstyrelsen. Krav om godkendelse fra Finansministeriet og forelæggelse for Finansudvalget gælder også i de tilfælde, hvor der f.eks. sker udstykning, udmatrikulering eller arealoverførsel af ejendomme eller grunde, og de udstykkede ejendomme eller grunde har en samlet værdi på 1 mio. kr. eller derover.

Eksempler på tilfælde, hvor der kan sælges uden indskud i Statens Ejendomssalg A/S

Salg efter offentligt udbud eller salg på anden vis (dvs. salg på anden vis end ved indskud i Statens Ejendomssalg A/S eller efter offentligt udbud) kan under hensyntagen til bestemmelserne i ovenstående afsnit være relevant ved salg af følgende særlige ejendomme:

- Fast ejendom, der er beliggende på Færøerne, i Grønland eller i udlandet
- Landbrugsejendomme og -jorder
- Forsøgsejendomme
- Skov- og naturområder
- Ubebyggede arealer uden for større byer
- Øvelseterræner
- Mindre bygninger med lave markedsværdier og uden udviklingsmuligheder, som er placeret på ovenstående arealer (f.eks. bunkere, skure, skovridderboliger mv.)

Salg af sådanne ejendomme kan f.eks. ske gennem en lokal ejendomsformidler, eller for så vidt angår landbrugsejendomme mv. gennem Landbrugsstyrelsen, *jf. i øvrigt nedenfor om salg af landbrugsejendomme mv.*

Tabel 2.1
Beløbsgrænser for forelæggelse for Finansministeriet og Folketingets Finansudvalg

<i>Mio. kr.</i>	Bygningsstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Forsvarsministeriet og Naturstyrelsen	Øvrige statslige institutioner
<u>Finansministeriet</u>		
Indskud i Statens Ejendomssalg A/S	-	-
Offentlig udbud	5	5
Salg på anden vis	1	1
<u>Folketingets Finansudvalg</u>		
Indskud i Statens Ejendomssalg A/S	5	5
Offentligt udbud	60	5
Salg på anden vis	1	1

Der henvises til punkt 2.11.5.6 Ejendoms køb og –salg (under statsfinansieret selvejende institution) for regler gældende for salg af fast ejendom fra statsfinansierede selvejende institutioner.

2.2.16.2 Øvrige regler ved salg af fast ejendom

Indtægter og salgsudgifter

Indtægter ved ekspropriation af statslig ejendom kan modtages uden forelæggelse for Finansudvalget mod optagelse på forslag til lov om tillægsbevilling. Tilsvarende gælder, hvor et salg træder i stedet for ekspropriation.

Salgsudgifter ved ejendomssalg kan optages på forslag til lov om tillægsbevilling. Efter fradrag af direkte salgsudgifter og efter nulstilling af ejendommens bogførte værdi tilgår nettoindtægter vedrørende ejendomssalg statskassen.

Dispositioner, der medfører en mindre salgsindtægt end forudsat ved bevillingen, kan kun gennemføres i det omfang, det ved bevillingen er forudsat, at dele af salgsindtægten er anslået.

Finansministeren kan i forbindelse med indskud i Statens Ejendomssalg A/S af fast ejendom, hvis apportindskudsværdi ikke overstiger 5 mio. kr., erhverve aktier i Statens Ejendomssalg A/S.

Salg af landbrugsejendomme mv.

Lov om landbrugsejendomme indeholder særlige regler for erhvervelse af og omlægning af jorder mellem landbrugsejendomme. Ved salg af landbrugsjorder, herunder arealer, der kan anvendes til græsning mv., der er beliggende i landzone, *jf. lov om planlægning*, og som ikke i forvejen er undergivet landbrugspligt, skal det fremgå af salgsbetingelserne, at arealerne

skal afhændes efter reglerne i lov om landbrugsejendomme mv. Der er fastsat nærmere regler herom i cirkulære om salg af statens faste ejendomme. Hvor der ikke på det pågældende ministerområde er erfaring inden for køb og salg af landbrugsejendomme, søges rådgivning hos Landbrugsstyrelsen.

Salg til en statsinstitution

Ved salg af fast ejendom fra en statsinstitution til en anden statsinstitution, skal salget som udgangspunkt ske til den bogførte værdi. Salg mellem statsinstitutioner til bogført værdi skal alene godkendes af Finansministeriet.

Salg til en kommune eller en region

Ved salg af en ejendom til en kommune, en region eller en institution omfattet af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, indsættes i salgsaftalen en gevinstklausul om, at staten modtager halvdelen af differencen mellem den nuværende salgspris og den højere videresalgspris, såfremt ejendommen videresælges helt eller delvist inden 10 år fra den aftalte overtagelsesdato for en højere pris end den kontante salgspris. Gevinstklausulen skal tinglyses.

Vederlagsfri overdragelse

Ved vederlagsfri overdragelse af en ejendom, skal det i overdragelsesaftalen fastsættes, at staten skal tilbydes at overtage ejendommen på samme vilkår som den er overdraget, når modtageren ikke længere vil gøre brug af ejendommen. Vilkårene for handlen skal tinglyses.

Ubenyttede ejendomme

Statsinstitutioner, som ikke anvender eller ikke forventer at anvende en ejendom til formål, som det påhviler den pågældende institution at varetage, skal tidligst muligt indberette dette til Bygningsstyrelsen og overveje salg.

Statsstøtte

Det skal sikres, at salg af en fast ejendom ikke indebærer statsstøtte, *jf. Europa-Kommissionens meddelelse om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger (EFT C 209 af 10.7.1997)*.

2.2.17 Selvforsikring

Der må ifølge cirkulære om selvforsikring i staten mv. ikke tegnes forsikring, med mindre dette er hjemlet i cirkulæret eller ved særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger.

Institutionerne skal i forbindelse med deres økonomiforvaltning overveje deres risikostyring, herunder overveje de administrative rutiner i institutionen, der anvendes til kontrol af risici med henblik på at eliminere og begrænse tab.

2.2.18 It

Der gælder særlige regler for afholdelse af udgifter i staten til it-projekter, it-anskaffelser og drift og vedligehold af it-systemer, *jf. nedenfor*.

2.2.18.1 It-projekter

It-projekter er investeringsprojekter, der omfatter nyudvikling eller væsentlig tilpasning af standard it-løsninger eller omfatter væsentlig tilpasning af allerede eksisterende it-løsninger. En reinvestering i en it-løsning udgør et it-projekt, såfremt reinvesteringen er forbundet med et væsentligt omfang af nyudvikling. Planlagte større gensidigt afhængige it-udviklingsaktiviteter er it-projekter, uanset at de ikke benævnes som sådanne.

It-projekter kan gennemføres på en driftsbevilling eller en bevilling af typen statsvirksomhed. Der henvises til punkt 2.11.5.5 *It-projekter* vedrørende gennemførelse af it-projekter i statsfinansierede selvejende institutioner.

Ved opgørelsen af et projekts samlede udgifter skal medregnes udgifter til analyse, anskaffelse og gennemførelse, herunder udgifter til leverandører og rådgivere samt internt medgåede lønudgifter. Der medregnes alle udgifter frem til projektorganisationen nedlægges. Hvis et selvstændigt aktiv idriftsættes inden nedlæggelse af projektorganisationen, medregnes driftsomkostningerne til systemet dog ikke i de samlede projektudgifter. Renteudgifter indgår heller ikke i opgørelsen af projektets samlede udgifter. Hvis en it-udviklingsaktivitet ikke har en tidsmæssig afgrænset udviklingsperiode, så opgøres de samlede udgifter over en fireårig periode opgjort efter ovenstående definition.

2.2.18.1.1 Anvendelse af statens it-projektmodel og risikovurdering ved Statens It-råd

Ved gennemførelse af it-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør 15 mio. kr. eller mere, anvendes statens it-projektmodel. For disse it-projekter skal der foretages en risikovurdering ved Statens It-råd, jf. *Cirkulære om Statens It-råd*. Behandling af it-projekter er beskrevet i *It-projekter: Vejledning til risikovurdering og rådgivning ved Statens It-råd*, som er optaget i ØAV.

Der kan ikke afholdes udgifter til aktiviteter, der knytter sig til gennemførelsesfasen, før projektet er blevet risikovurderet af Statens It-råd, og der er etableret en baseline for projektet ved Statens It-råd.

Ved gennemførelse af it-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør mindre end 15 mio. kr., stilles der ikke krav til anvendelse af statens it-projektmodel. For projekter over 1 mio. kr. skal der dog som minimum etableres et styringsgrundlag tilsvarende projektgrundlaget i statens it-projektmodel, men forenklet og i omfang afstemt med projektets størrelse.

It-projekter, hvis samlede budgetterede udgifter initialt vurderes at udgøre mindre end 15 mio. kr., men som senere udvikler sig til at udgøre 15 mio. kr. eller derover, skal anvende statens it-projektmodel samt risikovurderes ved Statens It-råd.

For en nærmere beskrivelse af statens it-projektmodel og regler for afholdelse af udgifter til it-projekter, henvises der til *Vejledning til statens it-projektmodel*, som er optaget i ØAV.

2.2.18.1.2 Forelæggelse for Finansudvalget

It-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør 70 mio. kr. eller derover, skal i til-læg til behandlingen i henhold til punkt 2.2.18.1.1 forelægges Finansudvalget, inden et udbud

offentliggøres. Der kan afholdes udgifter til idéfase, analysefase, kravspecifikation og forberedelse af udbud mv. forud for forelæggelse for Finansudvalget, så længe de samlede udgifter hertil ikke overstiger 70 mio. kr. Der henvises til *Retningslinjer for udformning af it-aktstykker*.

Såfremt de budgetterede udgifter til flere gensidigt afhængige it-projekter, herunder i et program, samlet overstiger 70 mio. kr., skal disse forelægges Finansudvalget. Tilsvarende gælder, såfremt et it-projekts ibrugtagning i øvrigt er afhængig af en samtidig eller senere gennemførelse af et eller flere andre it-projekter. Forelæggelsen sker så vidt muligt sammen med øvrige it-projekter, der gennemføres samtidig.

It-projekter, hvis samlede budgetterede udgifter initialt vurderes at udgøre mindre end 70 mio. kr., men som senere udvikler sig til at udgøre 70 mio. kr. eller mere, skal forelægges Finansudvalget snarest og senest 3 måneder efter, at myndigheden er blevet bekendt med forordningen.

Som led i forelæggelsen for Finansudvalget fastlægges en tidsplan for efterfølgende orienterende aktstykker. Finansudvalget skal som minimum orienteres på følgende tidspunkter:

- Orientering om resultatet af det gennemførte udbud mv. samt projektstatus i øvrigt.
- Orientering i forbindelse med nedlukning af projektorganisationen om den afsluttede implementering samt projektstatus i øvrigt.
- Orientering om projektets drift og gevinstrealisering ca. ét år efter nedlukning af projektorganisationen.

Såfremt der påregnes forsinkelser i forhold til ovennævnte tidsplan på 3 måneder eller mere, orienteres Finansudvalget herom. Orienteringen skal ske snarest og senest 3 måneder efter, at institutionen blev bekendt med den forventede forsinkelse.

Væsentlige ændringer undervejs i projektet forelægges Finansudvalget. Forøgelse af de forventede, samlede udgifter med 10 pct. eller derover er altid væsentlige ændringer. Forventede forsinkelser af projektets idriftsættelse, som har væsentlig betydning for opfyldelsen af projektets formål eller for overholdelse af lovbestemte frister, er altid væsentlige ændringer.

Forelæggelse af væsentlige ændringer skal ske snarest og senest tre måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring.

Ved alle væsentlige ændringer i it-projekter, der tidligere har været forelagt Finansudvalget, udarbejder Statens It-råd en vurdering af projektets status og fremdrift, som vedlægges i forbindelse med forelæggelse af et opfølgende aktstykke for Finansudvalget.

Ved annullering af godkendte it-projekter skal Finansudvalget orienteres.

2.2.18.2 It-anskaffelser

Hvis de samlede udgifter til en it-anskaffelse beløber sig til 70 mio. kr. eller derover, skal der foretages en risikovurdering ved Statens It-råd, *jf. Cirkulære om Statens It-råd*. Behandling og

definition af it-anskaffelser er beskrevet i *It-projekter: Vejledning til risikovurdering og rådgivning ved Statens It-råd*. Der gælder de samme regler for opgørelsen af udgifter som for it-projekter.

2.2.18.3 It-systemer

Myndigheder skal foretage porteføljestyring af statslige it-systemer, *jf. Vejledning til model for porteføljestyring af statslige it-systemer*, der er optaget i ØAV, samt udarbejde og indsende en it-handlingsplan mv. til Statens It-råd med henblik på review, såfremt et eller begge af følgende kriterier er gældende:

- Myndighedens årlige it-omkostninger er 30 mio. kr. eller derover.
- Myndigheden har et eller flere samfundskritiske it-systemer i sin it-systemportefølje.

Der henvises til *It-systemportefølje: Vejledning til review og rådgivning ved Statens It-råd*, som er optaget i ØAV.

Digitaliseringsstyrelsen kan efter en konkret vurdering afgøre, om en myndighed skal omfattes af kravene, uanset om ovenstående kriterier er opfyldt.

It-systemporteføljen omfatter alle de it-systemer, som myndigheden er systemejer for, og som er taget helt eller delvist i brug. Dette gælder også it-systemer, hvor myndigheden har systemejerskabet, men hvor systemet forvaltes af en ekstern part.

2.2.19 Bevillingsparagraffen

Finanslovens § 45 (bevillingsparagraffen) - indeholder en bemyndigelse til i finansåret at disponere med hensyn til udgifter og indtægter, som følger af nye love, der vedtages i tiden fra 15. oktober i året forud for finansåret til udløbet af finansåret.

Forudsætningen herfor er, at udgifternes og indtægternes størrelse eller beregningsgrundlag tydeligt fremgår af de pågældende love eller deres forarbejder, f.eks. bemærkningerne til lovforslaget, fremsættelsestalen, besvarelsen af udvalgsspørgsmål eller betænkninger afgivet af de pågældende folketingsudvalg. Finansieringen af lovforslaget skal være aftalt med Finansministeriet, inden lovforslaget fremsættes.

Forøgelse af antallet af stillinger i lønramme 37 og derover kan dog kun ske med Finansministeriets forudgående tilslutning, *jf. punkt 2.5.3 Finansministeriets stillingskontrol*.

2.3 Særligt om indtægter

2.3.1 Fastsættelse af taksten for gebyrer

Opkrævning af et gebyr for myndighedsudøvelse kan kun ske med hjemmel i eller i henhold til lov eller tekstanmærkning. Taksten skal fastsættes i overensstemmelse med hjemmelsloven og grundlovens § 43.

Taksten for gebyrer mv., der ikke har skattemæssig karakter, skal administrativt fastsættes

således, at der tilstræbes fuld dækning for de omkostninger, der er forbundet med det pågældende gebyrbelagte område. Mindst en gang årligt vurderes det, blandt andet på baggrund af seneste års regnskab eller det forventede resultat af årets regnskab, om omkostningerne skal reduceres eller taksten justeres for at sikre balance. Væsentlige ubalancer mellem indtægter og omkostninger på det enkelte gebyrbelagte område skal tilstræbes udlignet over en periode på maksimalt fire år, fra og med det år hvori ubalancen opstår. Dette omfatter ikke over- eller underdækning, der bidrager til at udligne tidligere års ubalance.

Der henvises til *Vejledning om prisfastsættelse*, som er optaget i ØAV for nærmere regler om, hvilke typer af omkostninger der skal medregnes samt rammer for gebyrjusteringer mv.

Løbende justering af gebyrtakster i henhold til ovenstående retningslinjer kræver ikke Finansministeriets godkendelse.

Varig underdækning på gebyrordninger, som ikke sker med henblik på at udligne tidligere års overdækning, kan kun forekomme med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse eller med Finansministeriets godkendelse.

2.3.2 Priser ved salg af varer og ydelser

For institutioners salg af varer og ydelser gælder som udgangspunkt, at prisen på den enkelte vare og ydelse fastsættes således, at der ikke sker konkurrenceforvridning over for private eller offentlige konkurrenter, og således at omkostningerne dækkes.

Såfremt institutionen har monopol eller befinder sig i en monopollignende situation, udgør den pris der sikrer dækning af omkostningerne samtidig et maksimum for prisfastsættelsen på den pågældende vare eller ydelse, når afsætningen sker i Danmark.

Hvor institutionen afsætter varer eller ydelser på et marked præget af konkurrence, kan indtægterne herved overstige omkostningerne. Der skal således medregnes de omkostninger i prisen, som er nødvendige for at sikre lige konkurrence med private udbydere, ligesom der skal indregnes en fortjeneste, svarende til hvad der vil være sædvanligt for en privat udbyder. I de tilfælde hvor det er muligt at identificere en markedspris, udgør denne dog institutionens minimumspris. Det akkumulerede resultat bør som udgangspunkt ikke være negativt fire år i træk for hver enkelt type af vare eller ydelse under den almindelige virksomhed. For indtægtsdækket virksomhed må det akkumulerede resultat ikke være negativt fire år i træk, *jf. punkt 2.6.8.2 Disponeringsregler (Indtægtsdækket virksomhed)*.

Der kan gøres undtagelse herfra i særlige tilfælde. Dette gælder områder, hvor en fuldt dækkende prisfastsættelse ville hindre formålet med ydelsen, og hvor f.eks. sociale, miljømæssige eller lignende hensyn konkret tilsiger en lavere omkostningsdækning.

Hvis institutionen sælger fællesstatslige løsninger mv., fastsættes prisen, så der sker dækning for omkostningerne ved produktion af ydelsen. Det skal fremgå af særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger, hvilke ydelser der sælges som fællesstatslige løsninger.

Institutionen undersøger, om varen eller ydelsen skal pålægges salgsmoms.

Der henvises til *Vejledning om prisfastsættelse*, som er optaget i ØAV.

2.3.3 Leje og forpagtningsafgifter

Lejeindtægter og forpagtningsafgifter skal under hensyn til de gældende lovbestemmelser om lejeregulering og lignende fastsættes således, at det bedst mulige økonomiske resultat opnås. Det skal i denne forbindelse påses, at leje- og forpagtningsafgifter løbende reguleres i overensstemmelse med ændringerne på markedet, og lejereguleringer skal løbende gennemføres, hvor lejelovgivning og lignende giver mulighed for det.

Det bør overvejes at foretage annoncering af ledige lejemål mv.

Landbrugsstyrelsen (Fødevareministeriet) kan rådgive om bortforpagtning af landbrugsarealer.

Vejledning om fastsættelse af leje og vilkår for lejemål vedrørende kontor- og arkivlokaler kan søges hos Bygningsstyrelsen (Transportministeriet).

Der gælder særlige regler for de statslige ejendomsvirksomheders lejefastsættelse.

2.3.4 Salg af brugt materiel

For salg af brugt materiel gælder, at der skal søges opnået det størst mulige provenu. Dette kan ske ved offentlig auktion eller ved salg på anden måde, hvor det kan godtgøres, at prisen svarer til markedsprisen, f.eks. ved at der foreligger et kontrolbud.

2.3.5 Modtagelse af gaver

Hvor der til modtagelsen af en gave er knyttet vilkår, som pålægger institutionen særlige forpligtelser i relation til disponeringen over bevillingen, eller hvor gaven har en værdi på 5 mio. kr. eller derover og udgør mere end 5 pct. af institutionens budgetterede bruttodriftsudgifter under den almindelige virksomhed, skal der indhentes forudgående tilslutning fra Finansministeriet. En statsfinansieret selvejende institution, jf. *punkt 2.11 Statsfinansieret selvejende institution*, skal indhente forudgående tilslutning fra ressortministeriet.

Tilslutning til modtagelse af private gaver skal ikke søges for fuldt eksternt finansierede anskaffelser, som ikke påvirker institutionens driftsomkostninger, uanset beløb. Tilslutning til modtagelse af private gaver skal ikke søges, såfremt institutionen har hjemmel til at udføre tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed, og tilsagnet om en gave vedrører en anskaffelse med henblik på anvendelse til ikke-kommercielle forskningsaktiviteter.

2.4 Særligt om udgifter

2.4.1 Udgifter som følge af EU-retsakter

Udgifter som følge af EU-retsakter, der medfører statslige merudgifter, skal afholdes inden for eksisterende bevillinger. Finansudvalget orienteres om væsentlige merudgifter.

Modtages EU-tilskud, der forudsætter afholdelse af tilsvarende udgifter ud over finanslovens bevillinger, kan indtægterne modtages og udgifterne afholdes ud over de givne bevillinger.

2.4.2 Indfrielse af garantier og statsforskrivninger

Der er adgang til at afholde uforudselige udgifter til indfrielse af garantier og statsforskrivninger.

Der rettes henvendelse til Finansministeriet på det tidligst mulige tidspunkt med henblik på den bevillingsmæssige håndtering.

2.4.3 Udgifter pålagt ved dom mv.

Der er adgang til umiddelbart at afholde uforudselige udgifter, som staten ved dom tilpligtes at betale. Kan udgifterne ikke afholdes inden for den pågældende bevilling, skal Finansministeriet orienteres på det tidligst mulige tidspunkt med forslag til finansiering inden for ministerområdet, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

Der er adgang til at afholde uforudselige udgifter, som det må anses for overvejende sandsynligt, at staten i tilfælde af en retssag vil blive dømt til at betale. Udgifterne afholdes inden for den pågældende bevilling. Kan udgifterne ikke afholdes inden for den pågældende bevilling, skal ministeriet, inden udgiften afholdes, forelægge Finansministeriet et forslag til finansiering inden for ministerområdet, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

2.4.4 Selvforsikringsudgifter

Der er adgang til umiddelbart at afholde uforudselige udgifter til mindre skader, der skyldes brand, tyveri, hærværk eller anden skade på bygninger, løsøre mv., hvor der som følge af statens selvforsikringsprincip ikke er tegnet forsikring, *jf. punkt 2.2.17 Selvforsikring.* Der kan herunder afholdes nødvendige mindre udgifter til afhjælpende foranstaltninger med henblik på at begrænse skadens omfang. Udgifterne afholdes som udgangspunkt inden for den pågældende bevilling.

Kan udgifterne ikke afholdes inden for den pågældende bevilling, er der adgang til overførsel fra en anden hovedkonto inden for ministerområdet.

Ved mere omfattende skader med væsentlige merudgifter, skal Finansministeriet orienteres på det tidligst mulige tidspunkt med forslag til finansiering inden for ministerområdet, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

Er der tale om totalskade, eller er skaden så omfattende, at der kan opstå spørgsmål om væsentlige ændringer af bygninger eller anlæg eller driften heraf, kan der kun disponeres med særskilt forudgående tilslutning fra Finansudvalget.

2.4.5 Bevarelse af statsaktiver

Som led i administrationen af statens aktiver kan det være nødvendigt at afholde udgifter til hel eller delvis bevarelse af aktiver, f.eks. udgifter, der afholdes med henblik på at hindre akti-

vets undergang, udgifter ved tvangsfuldbyrdelse af statslige krav (arrest og udlæg) eller udgifter, som kan opstå i forbindelse med realisation af en ejendom, der er overtaget på tvangsauktion.

Hvor sådanne udgifter er uforudselige, kan de afholdes ud over de givne bevillinger.

Er der tale om væsentlige merudgifter, skal Finansministeriet orienteres på det tidligst mulige tidspunkt med forslag til finansiering, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

2.4.6 Nedskrivning af fordringer

Restancer inddrives af Gældsstyrelsen som restanceinddrivelsesmyndighed, *jf. lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.*

Fordringer overgivet til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden skal nedskrives på baggrund af restanceinddrivelsesmyndighedens oplysninger om, hvor sandsynligt det er, at fordringer kan inddrives.

Restanceinddrivelsesmyndigheden fremsender oplysninger herom til fordringshaver umiddelbart i forlængelse af, at fordringer er modtaget til inddrivelse. Herudover skal restanceinddrivelsesmyndigheden minimum en gang om året fremsende oplysninger om sandsynligheden for inddrivelse af offentlige restancer til fordringshaverne.

Når restanceinddrivelsesmyndigheden meddeler, at inddrivelse er ophørt, skal fordringer afskrives i regnskabet.

For fordringer, som ikke overdrages til restanceinddrivelsesmyndigheden, skal udgiften til nedskrivning afholdes, når opkrævning af kravet vil være forbundet med uforholdsmæssigt store omkostninger, eller er konstateret udelukket, f.eks. på baggrund af et konkursdekret.

Øvrige fordringer kan nedskrives, når der er indikationer på, at fordringshaver ikke vil modtage det fulde skyldige beløb.

Er der tale om væsentlige merudgifter, skal Finansministeriet orienteres på det tidligst mulige tidspunkt med forslag til finansiering, *jf. punkt 3.1.1.1. Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter.*

De konkrete retningslinjer for håndtering af afskrivning og nedskrivning af fordringer er beskrevet på ØAV i Vejledning om den regnskabsmæssige håndtering af tilgodehavender og udlån.

2.4.7 Ikke-fradragsberettiget købsmoms

Afgiftspligtigt salg skal momsregistres i overensstemmelse med bestemmelserne i momsloven. Udgifter til købsmoms vedrørende det afgiftspligtige salg refunderes af Skattestyrelsen efter bestemmelserne i momsloven.

Udgifter til købsmoms vedrørende ikke-afgiftspligtige ydelser behandles på følgende måde:

Bevillinger til drifts- og anlægsudgifter samt bevillinger, der udmøntes som tilskud til statsfinansierede selvejende institutioner, gives uden medtagelse af udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms.

Bevillinger til tilskud til Kofoeds Skole, Dansk Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder gives også uden medtagelse af udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms i det omfang, tilskuddene anvendes til køb af varer og ydelser.

Udgifter til dansk købsmoms optages i disse tilfælde som refusionsberettiget, ikke-fradragsberettiget købsmoms på regnskabet, herunder hvis virksomhedens aktiviteter er omfattet af momslovens § 13, dog med følgende undtagelser:

1. Købsmoms på udgifter til anskaffelse, leje og drift af personkøretøjer indrettet til befordring af højst 9 personer kan ikke refunderes.
2. Købsmoms på udgifter til kantinetilskud kan ikke refunderes.
3. Købsmoms på udgifter til frugtordninger kan ikke refunderes.
4. Købsmoms på udgifter til fortæring på restaurant, kro, cafeteria o.lign. kan refunderes med 25 pct.

Undtagelsesbestemmelserne i punkt 1-4 følger undtagelsesbestemmelserne i momsloven. Såfremt der sker ændringer i momsloven på områder, der svarer til de 4 undtagelser, gælder disse ændringer også for refusionsmoms.

På hotelregninger uden specifikation af udgiften til morgenmad ydes ingen momsrefusion, med mindre det fremgår, at morgenmaden er gratis.

For indtægtsdækket virksomhed, der har ikke-afgiftspligtigt salg til andre statsinstitutioner inden for ministerområdet, kan der på regnskabet optages de hertil knyttede udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms under institutionens ordinære virksomhed, *jf. punkt. 2.6.8.4 Budget og regnskab*.

Udgifter for ikke fradragsberettiget købsmoms kan refunderes, når finansieringen af udgifterne sker via modtagne tilskud, *jf. pkt. 2.6.9.3 Budget og regnskab og 2.6.10.4 Budget og regnskab*.

Udgifter til udenlandsk købsmoms kan ikke refunderes.

Kan der ikke opnås refusion for udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms, konteres udgifter til køb af momsbelagte ydelser inkl. moms.

Statsfinansierede selvejende institutioner omfattet af Bekendtgørelse om momskompensation for erhvervsrettet uddannelse, institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse, erhvervsakademier, professionshøjskoler m.fl. afregner moms i henhold til reglerne heri. For øvrige selvejende institutioner finansieret via bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution tilrettelægger ressortministerierne refusionsordninger efter aftale med Finansministeriet.

På grundlag af institutionernes regnskabsmæssige registrering af købsmomsen overføres regnskabstallet til finanslovens § 35, hvor det samles for staten som helhed.

2.4.8 Tilskud

Tilskudsordninger bør som udgangspunkt budgetteres særskilt på finansloven. Større tilskudsordninger, der retter sig til en bredere kreds, bør budgetteres på selvstændige bevillinger, mens mindre tilskud kan optages under en drifts- eller statsvirksomhedsbevilling.

Tilskudsordningens indhold skal beskrives nærmere i anmærkningerne.

Hvor der under bevillinger af typen driftsbevilling eller statsvirksomhed ønskes hjemmel til afholdelse af mindre tilskud, bør disse budgetteres på særskilte underkonti, medmindre der er tale om tilskud nært tilknyttet institutionens drift som f.eks. kantinetilskud eller medlemskontingenter, eller der er tale om tilskud, der ikke har kunnet forudses, og hvis samlede sum udgør højst 1 mio. kr.

Der henvises til Økonomistyrelsens vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, der er optaget i ØAV. I vejledningen kan der fastsættes obligatoriske fællesregler for administration af tilskud i statslige ansøgningspuljer.

2.4.9 Tilskud til drift af øvrige selvejende institutioner mv.

I forbindelse med, at der ydes tilskud til driften af selvejende institutioner, der ikke er opført under bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, samt til fonde, foreninger mv., skal der af tilskudsgiveren stilles relevante krav til tilskudsmodtageren, der kan sikre en god tilskudsforvaltning under hensyn til tilskuddets art og formål.

Hvis driftstilskuddet årligt udgør 5 mio. kr. eller derover og forventes at udgøre over halvdelen af tilskudsmodtagerens ordinære driftsindtægter (hvori ikke medregnes projektindtægter) i en periode på fire år eller mere, skal der som minimum stilles følgende krav:

- Tilskudsmodtageren skal udarbejde en udviklingsplan/handleplan/strategi for modtagerens indsats de kommende fire år, som er i overensstemmelse med tilskuddets formål. Tilskudsmodtageren skal som minimum hvert fjerde år fremsende en statusrapport eller anden skriftlig beretning vedrørende indsatsen til ressortmyndigheden.
- Ressortmyndigheden orienteres om vedtægtsændringer samt om ændringer i institutionens dispositionsberettigede personer.
- Tilskudsmodtageren skal i slutningen af kalenderåret indsende et bestyrelsesgodkendt budget for det efterfølgende år til ressortmyndigheden.
- Regnskaber skal revideres af en godkendt revisor eller Rigsrevisionen. Tilskudsmodtageren er forpligtet til senest 1. maj at indsende et regnskab for det foregående år samt revisionsprotokol til tilskudsgiveren. Ressortmyndigheden skal informeres, hvis tilskudsmodtageren skifter revisor.

- Tilskudsmodtageren skal forpligtes til at følge rimelige lønniveauer svarende til de statslige overenskomster for tilsvarende arbejde, ligesom kilometergodtgørelse som udgangspunkt ydes efter statens laveste takst.
- Tilskudsmodtageren skal i vedtægterne have bestemmelser om nettoformuens overgang til staten eller til et af ressortmyndigheden godkendt formål i tilfælde af institutionens op-hør.

Ressortmyndigheden skal endvidere tage stilling til, i hvilket omfang tilskudsmodtageren er underlagt 1) budgetvejledningens regler mv., herunder de regler der gælder for driftsbevillinger, samt 2) de statslige regnskabsregler efter Finansministeriets bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen mv.

De nævnte krav skal stilles, hvor ikke lov eller tidligere praksis, der ikke vil kunne ændres, stiller hindringer herfor.

Eventuelle fravigelser fra ovennævnte krav, der ikke fremgår af anden lov, skal anføres i anmærkningerne til finanslovsforslaget.

2.4.10 Leasing (Leje)

Aftaler om leasing kan kun indgås, hvis der er væsentlige og åbenbare økonomiske fordele ved leasing i stedet for køb. Sådanne aftaler kan indgås, selv om leasingperioden strækker sig ud over finansåret.

Der skelnes mellem operationel og finansiel leasing. Der gælder følgende generelle begrænsninger i brugen af leasing:

- Aftaler om leasing af aktiver som er omfattet af de fællesstatslige, centralt koordinerede aftaler indgået af Økonomistyrelsen eller andre, jf. § 2 i cirkulære om indkøb i staten (indkøbscirkulæret), må ikke indgås. Eksisterende aftaler skal udfases på økonomisk forsvarlig vis, så snart det er muligt.
- Aftaler om finansiel leasing, som reelt erstatter køb eller anlæg, kan som udgangspunkt ikke indgås.

Leasingaftaler (operationel leasing) med en samlet kontraktsum på 70 mio. kr. eller derover skal forelægges Finansudvalget, jf. også *punkt 2.6.11 Investeringer i anlægsaktiver mv.* (under driftsbevilling). Indgåelse af en leasingaftale med en uopsigelighed på 10 år eller mere kræver Finansudvalgets tilslutning, såfremt statens forpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 40 mio. kr. eller derover.

Indgåelse af aftaler om finansiel leasing kræver forelæggelse for Finansudvalget uanset beløbsstørrelse.

I praksis er det ofte vanskeligt at skelne mellem forskellige typer af leasing, herunder operationel leasing og finansiel leasing. Nedenfor opstilles retningslinjer, som skal bruges ved skelnen mellem operationel og finansiel leasing.

Operationel leasing foreligger, hvor leasinggiver udlejer sine aktiver direkte til leasingtager, og er i realiteten en almindelig lejeaftale. Leasinggiver køber og beholder ejendomsretten til det leasede aktiv i hele leasingperioden og bærer den finansielle risiko forbundet med leasingaftalen. Leasingtager påtager sig ingen risiko forbundet med udstyrets værdi ved leasingperiodens udløb. Vedligeholdelsespligten påhviler således leasinggiver og ikke leasingtager. Efter leasingperiodens udløb afleveres det leasede aktiv tilbage til udlejer. Aftaler om operationel leasing vil ofte være kendetegnet ved, at leasingperioden er væsentligt kortere end aktivets levetid.

Udbudsretligt er aftaler om operationel leasing at sidestille med køb af varer og skal derfor ske under overholdelse af reglerne i udbudsloven. Der henvises i øvrigt til Finansministeriets cirkulære om udbud af statslige drifts- og anlægsopgaver. Dette gælder også regnskabsmæssigt, hvor leasingydelse vedrørende aftaler om operationel leasing udgiftsføres i resultatopgørelsen, i takt med at de afholdes, med mindre et andet systematisk grundlag bedre afspejler det tidsmæssige forbrug af de ydelser, som leveres. Hvis leasingaftalen er uopsigelig, skal leasingforpligtelsen opføres som en note til balancen.

En aftale om finansiell leasing er typisk kendetegnet ved, at leasinggiver fungerer som finansieringsselskab og udlejer et aktiv, som leasingtager på forhånd har identificeret hos en leverandør.

Finansiell leasing er kendetegnet ved, at alle væsentlige risici og fordele, som er forbundet med ejendomsretten til et aktiv, er overført fra leasinggiver til leasingtager. Således indgår der typisk i aftaler om finansiell leasing en aftale om aktivets restværdi (materiale værdi) ved leasingperiodens udløb samt en bestemmelse om, at leasingtager skal overtage aktivet, eller at leasingtager på leasinggivers anfordring er forpligtet til at anvise en køber til aktivet efter leasingperiodens udløb. Alternativt dækker leasingperioden størstedelen af aktivets brugstid, i hvilken henseende det er uden betydning, om ejendomsretten overgår eller ikke overgår ved leasingperiodens udløb.

Aftaler om finansiell leasing er typisk uopsigelige af denne grund eller kan kun opsiges før tid mod betaling af en ekstra præmie. På grund af bestemmelserne om aktivets restværdi ved leasingperiodens udløb erstatter aftaler om finansiell leasing reelt køb eller anlæg. Dette forøger statens finansieringsudgifter, og aftaler om finansiell leasing kan derfor som udgangspunkt ikke indgås.

2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab

Offentlig-Privat Partnerskab (OPP) er en organisationsform, hvor design/projektering, etablering, drift og vedligeholdelse i forbindelse med en offentlig opgaveløsning er samlet i én kontrakt mellem en offentlig udbyder og en privat leverandør, hvori der også indgår et element af privat finansieringsrisiko.

Organisering via OPP anvendes, såfremt det samlet set vurderes økonomisk fordelagtigt.

Der skal i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter under hensyntagen til bl.a. byggesagens størrelse, karakter og kompleksitet, foretages en systematisk vurdering af, om opgaven skal gennemføres som et OPP.

OPP-aftaler kan have forskellige udformninger, men er kendetegnet ved, at staten påtager sig forpligtelser af forskellig karakter over en forholdsvis lang tidshorison, der kræver særskilt hjemmel. Det gælder for eksempel en længerevarende leje, uopsigelighed af aftalen, en evt. tilbagekøbspligt, forskellige former for garantistillelse mv.

En OPP-aftale vil derfor som udgangspunkt skulle forelægges for Folketingets Finansudvalg forud for aftalens indgåelse med henblik på at opnå de fornødne bevillingsmæssige hjemler, jf. bl.a. *punkt 2.2.10 Flerårige dispositioner*, *punkt 2.4.10 Leje (leasing)*, *punkt 2.6.11 Investeringer i anlægsaktiver mv.*, *punkt 2.6.12 Leje af fast ejendom* og *punkt 2.7.4.3. Indgåelse af huslejekontrakt*. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udviklet en standardmodel, der kan anvendes af offentlige myndigheder, som ønsker at indgå et offentlig-privat partnerskab. Modellen er tilgængelig via Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside (www.kfst.dk).

Den regnskabsmæssige behandling af bevillingen vil bero på en konkret vurdering af sammensætningen af en række elementer i den enkelte OPP-aftale, jf. Økonomistyrelsens nærmere retningslinjer om den regnskabsmæssige håndtering af OPP og finansiell leasing, der er optaget i ØAV.

2.4.12 Udbud

Opgaver, som udføres af en statsinstitution eller en statsfinansieret selvejende institution, og som vil kunne udføres af eksterne leverandører, skal som udgangspunkt med passende mellemrum sendes i udbud eller på anden måde markedsvurderes efter gældende udbudsregler.

De nærmere regler herom er fastsat i Finansministeriets *cirkulære om udbud af statslige drifts- og anlægsopgaver* (udbudscirkulæret), der bl.a. indeholder regler om kontrolbud og fastsætter, i hvilke tilfælde udbudte opgaver skal udliciteres.

Hvis en institution udbyder en opgave og på baggrund af eget kontrolbud vælger selv at udføre opgaven, skal opgaven udføres som indtægtsdækket virksomhed, jf. *punkt 2.6.8 Indtægtsdækket virksomhed*.

Der henvises i øvrigt til *punkt 2.4.13 Indkøb*.

2.4.13 Indkøb

På en række områder indgås centralt koordinerede indkøbsaftaler. De statslige institutioner har pligt til at anvende disse centralt koordinerede aftaler i forbindelse med køb af varer og tjenesteydelser, der er omfattet heraf, hvis dette fremgår af den pågældende aftale.

Institutioner for forberedende grunduddannelse (FGU-institutioner) kan forpligtes til at anvende aftalerne, og visse selvejende institutioner kan vælge at anvende de centralt koordinerede indkøbsaftaler. Dette fremgår af givet fald af den pågældende aftale.

Der henvises i øvrigt til Finansministeriets *cirkulære om indkøb i staten*, der bl.a. indeholder regler, der forpligter statsinstitutioner til at anvende andre nærmere angivne aftaler end de nævnte centralt koordinerede aftaler.

2.4.14 Repræsentation

Repræsentationsudgifter af større omfang eller af ekstraordinær karakter bør ikke afholdes, uden at der er tilvejebragt hjemmel hertil i anmærkningstekst på finansloven.

Der må ikke anvendes statsmidler til indkøb af tobaksvarer til brug ved møder eller til repræsentative formål.

For så vidt angår ministerrepræsentation mv. henvises til Statsministeriets *Vejledning om ministerens udgifter* samt Statsministeriets *Vejledning om en ny åbenhedsordning* om ministres udgifter og aktiviteter.

2.4.15 Kantiner

Ved kantinevirksomhed forstås servering i dertil indrettede lokaler på eller i tilknytning til arbejdspladser og tilsvarende steder for personer, der er beskæftiget i en virksomhed eller som besøger eller har ærinde i virksomheden. Der kan etableres kantine på statslige tjenestesteder og i statsfinansierede selvejende institutioner, hvor der er et rimeligt behov for at give personalet, uddannelsessøgende, besøgende mv. adgang til at købe tilberedt mad, forfriskninger og kioskvarer, såfremt det må antages, at kantine kan drives økonomisk forsvarligt. Kantinevirksomheden baseres på selvbetjening fra skranke og på selvafrydning fra gæsternes side.

Hvis der etableres en kantine, skal denne drives på et forretningsmæssigt grundlag, men skal samtidig holde et prisniveau, der svarer til niveauet i andre private og offentlige kantiner. Hvis det er nødvendigt at yde et tilskud til kantinedriften for at opnå dette, kan udgiften hertil afholdes af institutionen. Tilskuddet kan bl.a. gives til dækning af en del af de med kantineens drift forbundne lønudgifter. Tilskuddet kan ikke gives til råvareindkøb.

Der skal ved førstkomende lejlighed stilles krav om, at maden skal indeholde mindst 60 pct. økologi, svarende til sølvniveau for Det Økologiske Spisemærke. Der skal endvidere være krav til leverandøren om at minimere madspil fra kantinedrift samt en som minimum årlig måling og afrapportering af madspild.

Derudover skal det være muligt lokalt at efterspørge sundere og mere klimavenlige måltider. Kantineleverandører skal derfor være i stand til at levere f.eks. en eller flere ugentlige kødfrie dage, okse- eller lammekød højst én dag om ugen eller retter med bælgfrugter, grøntsager og fuldkorn dagligt, såfremt det efterspørges lokalt.

Inventar, udstyr og øvrigt løsøre, der stilles evt. vederlagsfrit til rådighed af institutionen, forbliver statens ejendom og vedligeholdes for institutionens regning.

Kantinevirksomheden bør søges etableret således, at staten bortset fra forpligtelser i medfør af kantinetilskud mv. ikke pådrager sig noget økonomisk ansvar for kantineens driftsmæssige resultat eller noget erstatningsansvar for skader i forbindelse med kantinedriften. Dette hensyn skal normalt søges tilgodeset ved med mellemrum at udbyde kantinedriften med henblik på bortforpagtning til en selvstændig entreprenør eller en forening oprettet af personalet. Hensynet kan også tilgodeses ved etablering af en catering-baseret kantine. Ved etablering af en catering-baseret kantine skal der ligeledes holdes et prisniveau, der svarer til niveauet i

andre private og offentlige kantiner. Hvis det er nødvendigt at yde et tilskud til kantinedriften for at opnå dette, kan udgiften hertil afholdes af institutionen. Tilskuddet bør fastsættes på et niveau, der ikke overstiger tilskuddet i sammenlignelige statslige kantiner. Dette bør sikres ved ordningens opstart samt ved senere justeringer af tilskuddet. Der henvises til det gældende regelsæt i vejledningen til virksomheder på Skatteforvaltningens hjemmeside, hvor information om kantineordninger kan findes under punktet personalegoder.

Såfremt kantinen ikke drives som en del af den pågældende institution, men eksempelvis er overladt til en selvstændig entreprenør, bør vilkårene for kantinedriften være skriftligt fastlagt.

Såfremt kantinen enten er et nødvendigt led i udøvelsen af virksomheden på det pågældende tjenestested eller må anses for naturligt forbundet med virksomhedens karakter, kan kantinen etableres eller opretholdes som en del af den pågældende institution. Etablering af en sådan kantine kan kun ske, såfremt det kan godtgøres, at dette alle forhold taget i betragtning er mere økonomisk fordelagtigt end etablering af en kantine, der drives af en selvstændig entreprenør eller personaleforening.

Kantiner, der væsentligst har til formål at betjene institutionens kunder, besøgende og lignende – hertil ikke henregnet uddannelsessøgende eller institutionsanbragte – bør tilstræbe, at den del af kantinens virksomhed, der hidrører fra udefrakommende kantinegæster, økonomisk hviler i sig selv, således at samtlige kantineudgifter dækkes af priserne.

I institutioner af internatkarakter kan der være fastsat priser for bespisning af klienter samt evt. personale, såfremt deltagelse i spisning har tjenstlig karakter, som er lavere end niveauet i andre private og offentlige kantiner.

2.4.16 Ministerbiler og andre tjenestebiler

Statens tjenestebiler må kun anvendes til tjenesterelaterede formål. For så vidt angår ministrenes anvendelse af ministerbiler henvises til Statsministeriets *Vejledning om ministerens udgifter*.

Anskaffelse af ministerbiler sker i samråd med Finansministeriet. Ministerbiler er tjenestebiler med chauffør. Den enkelte minister kan inden for sit område fastsætte nærmere regler om anskaffelse af og brugen af tjenestebiler i øvrigt.

Staten er selvforsikrende og der tegnes ikke kasko- eller ansvarsforsikring for tjenestebiler ved benyttelse i Danmark. Dog tegnes ansvars- og kaskoforsikring for ministerbiler. Ved kørsel i udlandet kan der tegnes ansvarsforsikring og øvrige forsikringer, som er påkrævet i det pågældende land.

2.4.17 Hensatte forpligtelser

Udgifter til hensættelser omfatter henholdsvis hensættelser til afgivne tilsagn samt øvrige hensættelser.

Hensættelser til afgivne tilsagn budgetteres og udgiftsføres i det år, hvor tilsagnet gives, *jf. punkt 2.2.11 Tilsagn om tilskud i fremtidige finansår*.

Øvrige hensættelser omfatter midler til dækning af forpligtelser, der er opstået i indeværende eller tidligere år, og hvor det er sandsynligt, at forpligtelsen udløses, men hvor den præcise størrelse og/eller afviklingstidspunktet for forpligtelsen er ukendt. Der skal for omkostningsbaserede bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed budgetteres med hensættelser til sådanne forpligtelser, hvis forpligtelsen ud fra et væsentlighedssynspunkt må anses at have betydning for institutionens økonomiske drift, jf. de nærmere retningslinjer herom på ØAV. Der kan budgetteres med øvrige hensættelser på udgiftsbaserede bevillinger, såfremt der er tilvejebragt hjemmel hertil i særlig bevillingsbestemmelse.

Der henvises i øvrigt til Økonomistyrelsens vejledning om *Den regnskabsmæssige håndtering af hensatte forpligtelser*.

2.5 Personale og personaleudgifter

Den almindelige bevillingsmæssige styring af personaleforbruget omfatter styring af lønudgifter og stillinger.

2.5.1 Lønudgifter

Som lønudgift betragtes:

- Al betaling for personlige arbejdsydelser fra enkeltpersoner udført som led i et tjeneste- eller ansættelsesforhold.
- Arbejdsbestemte tillæg til ansatte (tillæg der ydes som følge af arbejdets særlige beskafenhed/særlige forhold, hvorunder arbejdet udføres).
- Naturalydelser til ansatte (vederlag for arbejdsydelse i form af andet end penge, og for hvilke der ikke sker fradrag i lønnen).
- Særskilt vederlæggelse, der omfatter betaling, herunder feriegodtgørelse, til ikke-statsansatte og (undtagelsesvis) til statsansatte for sæde i kollegiale organer, udvalg, kommissioner, nævn og råd mv.
- Ikke-momsbelagte ydelser, hvis ydelsen medfører ret til feriegodtgørelse.
- Regelmæssigt tilbagevendende og løbende opgaver, f.eks. konsulentopgaver, der udføres af (ikke-momsregistrerede) enkeltpersoner efter en fast aftale herom.

Uden for lønudgifter falder:

- Arbejdsydelser, der af udøveren præsteres som erhvervsmæssig (momsregistreret) virksomhed, eller som af statsinstitutionen kan optages på standardkonto 22. Andre ordinære driftsomkostninger.

2.5.2 Lønsumsloft

For driftsbevillinger er der fastsat et lønsumsloft. Nærmere regler om lønsumsloftet er fastsat i *punkt 2.6.5 Lønsumsloft*.

2.5.3 Finansministeriets stillingskontrol

2.5.3.1 Stillingskontrollens omfang

Finansministeriet har ansvaret for stillingskontrol i staten. Stillingskontrollen indebærer, at oprettelse af visse stillinger skal godkendes af Finansministeriet.

Stillingskontrollen omfatter:

- Tjenestemandstillinger eller tjenestemandslignende stillinger klassificeret i lønrammerne 37 og derover.
- Overenskomststillinger klassificeret i lønramme 37 og derover, bortset fra professorer, docenter, docent ph.d.er, ingeniørdocenter, stabsobducenter og vicesstatsobducenter i lønramme 37 på området under Uddannelses- og Forskningsministeriet.
- Stillinger i løngruppe 1-4 i Rammeaftale for kontraktansættelse af chefer i staten.
- Stillinger på individuelle lønvilkår, der er henført til lønramme 37 eller derover af Finansministeriet i forbindelse med godkendelse af ansættelsen, *jf. punkt 2.5.4 Personalesammensætning og ansættelsesformer*.

Rammeaftale for kontraktansættelse af chefer i staten omfatter chefstillinger i departementer, styrelser og direktorater, der tidligere blev klassificeret i lønramme 37-40 (afgrænset i aftalens bilag 1). Med rammeaftalen placeres stillingerne i løngruppe 1 til og med 4. For nærmere beskrivelse af indhold og omfang henvises til Skatteministeriets cirkulære om rammeaftale om kontraktansættelse af chefer i staten.

2.5.3.2 Oprettelse og klassificering af stillinger

Anmodning om oprettelse af nye stillinger samt forlængelser af midlertidige stillinger i lønramme 37 og derover eller i rammeaftalens løngruppe 1-4 skal sendes til Finansministeriet til godkendelse. Der skal ved alle anmodninger anvendes et særligt skema, som kan findes på Medarbejder- og Kompetencestyrelsens hjemmeside (www.medst.dk). I skemaet anføres bl.a. følgende oplysninger til brug for behandlingen af forslaget:

- Udviklingen i arbejdsopgaver, som begrundes ansøgningen
- Hvordan og hvor opgaverne evt. hidtil er blevet varetaget
- Organisationsbeskrivelse for hele virksomheden hidtil og efter ansøgningen
- Oplysninger om status for eventuelle ledige stillinger i henhold til Finansministeriets stillingsregister
- Placering i organisationsstrukturen
- Funktions- eller stillingsbeskrivelse
- Forslag til stillingsbetegnelse og lønramme

Behandlingen af anmodninger sker to gange årligt – i forbindelse med forslag til finansloven samt i forbindelse med ændringsforslag til finansloven. Ønsker et ministerium at anmode om oprettelse af en stilling uden for disse terminer, skal ministeriet begrunde, hvorfor anmodningen ikke kan vente til næste ordinære ansøgningsrunde.

Når stillingsoprettelsen er godkendt af Finansministeriet, skal lønnen fastsættes.

For stillinger i lønramme 37 eller derover i institutioner, der ikke er omfattet af rammeaftalen og stillinger i løngruppe 3 og 4 i institutioner, der er omfattet af rammeaftalen, fastsættes lønrammelønnen eller grundlønnen ved klassificering i Finansministeriet.

For stillinger i løngruppe 1 eller 2 i institutioner, der er omfattet af rammeaftalen, aftales grundlønnen mellem ansættelsesmyndigheden og den enkelte ansatte efter rammeaftalens regler.

Finansministeriet fører en oversigt over godkendte stillinger i lønramme 37/løngruppe 1 og derover, der efter ovenstående regler er oprettet under de enkelte ministerier. Hver oprettet stilling er i registeret anført med stillingsnummer, der meddeles af Finansministeriet. Dette nummer skal anvendes ved anvisning af løn til stillingsindehaveren, idet stillingen ellers vil fremstå i registeret som ubesat. Et ubesat stillingsnummer skal nedlægges med mindre det planlægges genbesat.

Ønskes en eksisterende stilling anvendt til et nyt formål inden for ministerområdet, gælder følgende:

- For stillinger i lønramme 37 eller derover, der ikke er omfattet af rammeaftalen og stillinger i løngruppe 3 og 4, der er omfattet af rammeaftalen, skal der foretages fornyet klassificering i Finansministeriet.
- For stillinger i løngruppe 1 og 2, der er omfattet af rammeaftalen, foretages ikke fornyet klassificering. Lønfastsættelse sker mellem ansættelsesmyndigheden og den enkelte ansatte efter rammeaftalens regler.
- En eksisterende stilling i lønramme 37/løngruppe 1 eller derover kan altid anvendes i en lavere lønramme.

Den enkelte ministerier har ansvaret for at meddele Finansministeriet eventuelle ændringer såsom omklassificeringer eller stillingsnedlæggelser, således at registeret til enhver tid udviser et retvisende billede af stillingsnormeringen. Der henvises i øvrigt til Finansministeriets vejledning om stillingsnummer og stillingskontrol (www.oes.dk).

2.5.3.3 Overførsel af stillinger

Overførsel af stillinger i lønramme 39 eller derover mellem hovedkonti følger reglerne for overførsel af bevilling, *jf. punkt 2.2.9.1 Bevillingsoverførsler*.

Stillinger i lønramme 37 og 38, henholdsvis rammeaftalens løngruppe 1 og 2 kan anvendes frit inden for ministerområdet.

2.5.4 Personalesammensætning og ansættelsesformer

Den disponerende administrative ledelse fastlægger personalesammensætningen inden for rammerne af et eventuelt lønsumsloft og det godkendte antal stillinger.

For at sikre opfyldelsen af særlige formål, hvortil en bevilling måtte være givet, kan Finansministeriet bestemme, at der inden for givne bevillinger er pligt til at opretholde bestemte normeringer, som ikke må ændres til andre kategorier af personale eller friholdes. Dette kan f.eks. gælde lære-, elev- og praktikstillinger.

I Finanslovens anmærkninger optages oplysninger om ministeriers og styrelseres samlede personaleforbrug opgjort i årsværk. Retningslinjerne for udarbejdelsen af disse opgørelser findes i ØAV.

Det påhviler ministerierne at sikre, at der opretholdes den fornødne personalemæssige fleksibilitet under hensyntagen til:

- Den mulige udvikling i opgavernes art og de heraf følgende krav til personalesammensætningen
- Den forventede udvikling i lønsumsloftet som angivet i finanslovens anmærkninger
- Den forventede naturlige afgang og den mulige tilbagevenden af medarbejdere på orlov

Overenskomstansatte, tjenestemænd og andre personalegrupper ansættes på løn- og ansættelsesvilkår, der er fastsat af Skatteministeriet eller af de enkelte ministerier og styrelser efter bemyndigelse fra Skatteministeriet.

Reglerne om anvendelse af ansættelsesformer fastsættes af Skatteministeriet. Ansættelse som tjenestemand kan ske i det omfang, det er fastsat i Skatteministeriets cirkulære om anvendelse af tjenestemandsansættelse i staten og folkekirken. I øvrigt anvendes overenskomstansættelse i det omfang, området er overenskomstdækket.

Ved ansættelse på individuelle lønvilkår skal lønvilkår godkendes af Finansministeriet, hvis den samlede løn eksklusiv pension svarer til eller overstiger lønrammelønnen for en tjenestemandstilling i lønramme 37. Henføring til lønramme foretages af Finansministeriet i forbindelse med godkendelsen, hvilket bestemmer om ansættelsen er underlagt stillingskontrol.

2.5.5 Udlån af medarbejdere

Der anvendes en af følgende fremgangsmåder, når en statsansat udfører arbejde for en anden statslig styrelse som led i sit tjenstlige arbejde:

- Arbejdet udføres som merarbejde i et omfang, der begrunder merarbejdsvederlag. Vederlagets størrelse fastsættes af "udlånsstyrelsen".
- Der foretages en omklassificering af den pågældende stilling, så længe hvervet udføres.
- Den ansatte frigøres for en del af sine normale arbejdsopgaver, så længe hvervet varetages, og "udlånsstyrelsen" ansætter kompenserende arbejdskraft.

Uanset valg af fremgangsmåde skal udlånsstyrelsen have refunderet den til udlånet knyttede merudgift fra hvervsstyrelsen.

2.5.6 Udgifter til kurser mv.

Til opbygning og vedligeholdelse af statsansat personales kvalifikationer kan anvendes midler af institutionernes driftsbevilling til kurser mv.

2.6 Driftsbevilling

2.6.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen driftsbevilling anvendes, hvor bevillingsformålet fortrinsvis søges opnået ved statslig driftsvirksomhed, dvs. gennem ansættelse af personale og afholdelse af de hermed forbundne udgifter, herunder køb af varer og tjenesteydelser, anskaffelse af materiel og drift af bygninger.

Mindre tilskud i nær tilknytning til driften kan optages under driftsbevillingen (eksempelvis medlemsbidrag til organisationer eller undervisningsinstitutioners tilskud til elevkursusjoner). Der henvises til *punkt 2.4.8 Tilskud*.

Hvor der som udløber af den virksomhed, hvortil bevillingen ydes, udføres forretningsmæssige aktiviteter, afholdes de udgifter og modtages de indtægter, der er forbundet dermed, efter de særlige regler om indtægtsdækket virksomhed.

Hvor der ud over den almindelige virksomhed, hvortil bevillingen ydes, udføres ikke-kommercielle aktiviteter finansieret af gaver, royalties eller tilskud mv., afholdes de udgifter og modtages de indtægter, der er forbundet dermed, efter de særlige regler om tilskudsfinansierede aktiviteter eller tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed.

Salg af fællesstatslige løsninger mv., som fremgår af særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger, opføres under den almindelige virksomhed, uanset om der er aftagepligt eller ej.

Alle de under driftsbevilling opførte aktiviteter, herunder indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansierede aktiviteter og tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed, henhører under institutionens budget- og regnskabsmæssige ledelse.

2.6.2 Nettobevilling og rammebevilling

Driftsbevillingen gives som en rammebevilling, *jf. punkt 2.2.8 Bevillingsforudsætninger i anmærkningerne*.

Driftsbevillingen er en nettobevilling, *jf. punkt 2.2.5 Brutto- og nettobevillinger*, hvilket indebærer, at merindtægter i forhold til det budgetterede giver adgang til at afholde merudgifter, så længe den på finansloven fastsatte nettoudgiftsbevilling ikke overskrides, *jf. dog punkt 2.6.4 Låneramme, punkt 2.6.5 Lønsumsloft og punkt 2.6.7 Uforbrugt bevilling*. Tilsvarende vil mindreindtægter indebære, at der skal udvises modsvarende mindreudgifter.

2.6.3 Egenkapital

Egenkapitalen er tilknyttet den virksomhedsbærende hovedkonto, *jf. punkt 2.2.1 Bevillingsbegrebet*, og indgår som en del af balancen i virksomhedens regnskab. Egenkapitalen består af forskellen mellem aktiverne og forpligtelserne og sikrer dermed, at aktiver er lig passiver for balancen som helhed.

Egenkapitalen omfatter følgende poster: reguleret egenkapital, reserveret egenkapital og overført overskud.

Den regulerede egenkapital er den kapital, som staten har skudt ind i institutionen. Modposten på balancen til den regulerede egenkapital er en statsforskrivning. Værdien af den regulerede egenkapital og dermed også statsforskrivningen svarer til udsvingsgrænsen for institutionernes akkumulerede underskud *jf. punkt 2.6.7.3 Behandling af over- og underskud*.

Reserveret egenkapital skal anvendes som modpost til ikke-operationelle statslige aktiver, f.eks. nationalejendom, fredede arealer, infrastruktur eller lignende, såfremt disse er medtaget i virksomhedens balance. Disse områder er dog kendetegnet ved at være undtaget fra de omkostningsbaserede budget- og regnskabsprincipper, hvorfor de sædvanligvis vil være opført i en selvstændig balance.

Overført overskud er virksomhedens akkumulerede overskud efter der er foretaget bortfald i forbindelse med bevillingsafregningen, *jf. punkt 2.6.7.3 Behandling af over- og underskud*.

For de fleste virksomheder vil egenkapitalen bestå af reguleret egenkapital og overført overskud. Hvis det overførte overskud bliver negativt, trækker virksomheden således på den regulerede egenkapital.

Det bemærkes, at betegnelsen "statsforskrivning" i denne bestemmelse er et budgetteknisk begreb, som vedrører en post på balancens aktivside. Begrebet har således ikke sammenhæng med begrebet statsforskrivning i *punkt 2.2.15 og punkt 2.4.2 om garantier og statsforskrivninger*.

2.6.4 Låneramme

For hver virksomhed fastsættes i anmærkningerne til finansloven en låneramme.

Lånerammen angiver den øvre grænse for virksomhedens langfristede gæld. Virksomhedens udnyttelse af lånerammen opgøres som værdien af virksomhedens immaterielle og materielle anlægsaktiver bortset fra donerede og finansielt leasede anlægsaktiver.

Der må ikke foreligge et overtræk på lånerammen ved regnskabsårets udløb. I årsrapporten redegøres for overholdelsen af lånerammen.

Hvor der som konsekvens af investeringer foretaget inden for lånerammen afholdes udgifter i senere finansår, skal der foreligge bevilling til udgiften i det år, hvor den afholdes, *jf. punkt 2.2.10 Flerårige dispositioner*.

Der er overførselsadgang for låneramme mellem hovedkonti, hvis der i de særlige bevillingsbestemmelser i finanslovens anmærkninger er givet hjemmel til at overføre bevillingsbeløb mellem de pågældende hovedkonti. Overførsler af låneramme mellem hovedkonti skal optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

Saldoen for virksomhedens langfristede gæld, dvs. finansiering af anlægsaktiver og af bygge- og it-projekter under opførelse samt forpligtelser vedrørende donationer, leasing mv., må ikke overstige værdien af virksomhedens materielle og immaterielle anlægsaktiver.

De nærmere regler for likviditetsordningen, herunder lånerammen, er fastsat i Finansministeriets *circulære om selvstændig likviditet*, som er optaget i ØAV.

2.6.5 Lønsumsloft

For driftsbevillinger er der fastsat et lønsumsloft, der omfatter hovedkontoens bruttoforbrug af løn fratrukket refusioner.

Lønsumsloftet omfatter også lønudgifter til institutionens egne anlægsprojekter samt øvrige aktiverede lønudgifter under driftsbevillingen (anlægs løn), *jf. punkt 2.6.5.1 Interne produktionsomkostninger ved investeringsprojekter (anlægs løn mv.)*. Fradrag for anlægs løn påvirker derfor ikke institutionens udnyttelse af lønsumsloftet. Interne medgåede lønomkostninger medregnes dermed i udnyttelsen af lønsumsloftet i takt med at omkostningerne afholdes (dvs. når arbejdet udføres).

Lønudgifterne kan overstige finansårets lønsumsloft, hvis overskridelsen kan inddækkes af tidligere års akkumulerede mindreforbrug.

Lønudgifter under indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansierede aktiviteter samt lønudgifter til medarbejdere udlånt til statslige selskaber mv. mod lønrefusion er ikke omfattet af lønsumsloftet.

Ved nettolønudgifter til danske embedsmænd udsendt som nationale eksperter til EU-kommissionen mv. kan lønsumsloftet forhøjes tilsvarende. Der henvises til Finansministeriets *circulære om lønudgifter til danske embedsmænd udsendt som nationale eksperter til EU-Kommissionen, EU's Ministerråd og Europa-Parlamentet*.

Der er adgang til at overføre lønsumsloft mellem hovedkonti, hvis der i de særlige bevillingsbestemmelser i finanslovens anmærkninger er givet hjemmel til at overføre bevillingsbeløb mellem de pågældende hovedkonti. Overførsler af lønsumsloft mellem hovedkonti skal optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

Lønsumsloftet kan forhøjes, hvor der sker overførsel til dækning af administrationsudgifter, *jf. punkt 2.10.5 Administrationsudgifter (under reservationsbevilling) og punkt 2.12.4 Administrationsudgifter (under anden bevilling)*.

Lønsumsloftet kan forhøjes med udgifter til resultatlønsordninger i det omfang disse konkrete resultatlønsordninger indgår som led i en effektivisering, der resulterer i dokumenterede besparelser, og udgiften ligger inden for den samlede driftsbevilling. Der redegøres for forhøjelsen i årsrapporten. Der henvises i øvrigt til Skatteministeriets *Circulære om aftale om justering af tjenestemandslønninger mv.*

Lønsumsloftet kan forhøjes ved udmøntning af reserver, hvor det af anmærkningerne fremgår, at disse kan anvendes til løn.

Der er i forbindelse med indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansierede aktiviteter eller tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed adgang til at overføre bidrag til administration, fællesudgifter eller lignende under almindelig virksomhed. Lønsumsloftet kan forhøjes med indtil halvdelen af det overførte bidrag til administration.

Forhøjelse af lønsumsloftet i medfør af ovenstående skal optages på forslag til lov om til-lægsbevilling.

I årsrapporten redegøres for overholdelsen af lønsumsloftet, *jf. Vejledning om årsrapport for statslige institutioner*.

2.6.5.1 Interne produktionsomkostninger ved investeringsprojekter (anlægsløb mv.)

Opfører institutionen selv et anlægsaktiv, er det obligatorisk at medregne internt medgåede lønomkostninger samt øvrige interne produktionsomkostninger i aktivets værdi med henblik på aktivering og afskrivning over aktivets fastsatte levetid, såfremt de samlede projektomkostninger til anskaffelse og udvikling, herunder internt ressourceforbrug, er 15 mio. kr. eller derover.

For anskaffelser af materielle anlægsaktiver medregnes ikke internt medgåede lønomkostninger samt øvrige interne produktionsomkostninger.

For projekter, hvis samlede projektomkostninger til anskaffelse og udvikling, herunder internt ressourceforbrug, er under 15 mio.kr., er det frivilligt at medregne anlægsløb mv.

Hjemmel til afløftning af lønudgifter, der dækkes ved overførsel fra en anlægsbevilling, *jf. punkt 2.8 Anlægsbevilling*, opnås ved særlig bevillingsbestemmelse.

2.6.6 Ændringer i forudsat aktivitet

Hvis aktiviteten inden for en driftsbevilling bliver mindre end forudsat ved budgetteringen, giver dette ikke adgang til at forbedre den forudsatte standard af offentlige ydelser på det pågældende område.

2.6.7 Uforbrugt bevilling

2.6.7.1 Adgang til videreførsel

Der er adgang til at videreføre uforbrugt bevilling til efterfølgende finansår, *jf. punkt 2.2.12 Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år*.

2.6.7.2 Disponering af årets resultat

Årets resultat skal opdeles i bortfald og overført overskud til egenkapitalen, der er tilknyttet den virksomhedsbærende hovedkonto, *jf. punkt 2.2.1 Bevillingsbegrebet*.

Bortfald

Ved bevillingsafregningen er der mulighed for, at der sker et bortfald af årets resultat. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor årets resultat er opnået på baggrund af mindreforbrug, der følger af *punkt 2.6.6 Ændringer i forudsat aktivitet*.

Overført overskud

Den resterende del af den uforbrugte bevilling tilgår det overførte overskud på egenkapitalen. Det overførte overskud kan anvendes af institutionen inden for dens formål.

Et akkumuleret overskud giver ikke adgang til at afholde lønudgifter ud over det, der følger af bestemmelsen om lønsumsloft, *jf. punkt 2.6.5 Lønsumsloft*.

Udbytte

Finansministeriet kan fastsætte, at der skal betales udbytte til staten af det overførte overskud.

2.6.7.3 Behandling af over- og underskud

Årets resultat efter bortfald overføres til egenkapitalen som overført overskud. Saldoen for et overført overskud under egenkapitalen kan være negativ, dog således, at saldoen for det overførte overskud ikke må være negativ fire år i træk, og at en negativ saldo for det overførte overskud ikke må overstige den regulerede egenkapital, *jf. punkt 2.6.3 Egenkapital*.

Den regulerede egenkapital svarer til udsvingsgrænsen for institutionernes akkumulerede underskud.

2.6.8 Indtægtsdækket virksomhed

Indtægtsdækket virksomhed dækker over forretningsmæssige aktiviteter, der er en naturlig udløber af, men adskilt fra statslige institutioners almindelige virksomhed. Indtægtsdækket virksomhed skal således ses i modsætning til bevillingsfinansieret virksomhed, samt tilskuds- og gebyrfinansierede aktiviteter.

2.6.8.1 Anvendelse og hjemmel

Hjemmel til at udføre indtægtsdækket virksomhed kan gives, når følgende betingelser er opfyldt:

- Der må ikke for kredsen af aftagere bestå en pligt til at aftage de pågældende varer eller tjenesteydelser.
- Institutionen skal kunne adskille den produktion af varer eller tjenesteydelser, der søges udført med indtægtsdækning, fra institutionens øvrige opgaver.
- De indtægtsdækkede aktivitetsområder skal være naturlige udløbere af institutionens almindelige virksomhed.

Hjemmel til at udføre indtægtsdækket virksomhed opnås ved budgettering på særskilt underkonto. Salgsindtægter af mindre omfang kan oppebæres uden særskilt hjemmel, men bør budgetteres som indtægtsdækket virksomhed, hvor de oppebæres som led i vedvarende, forretningsprægede aktiviteter.

En statsinstitution skal udføre en opgave efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed, hvis institutionen udbyder en opgave, og på baggrund af eget kontrolbud vælger selv at udføre opgaven, *jf. punkt 2.4.12 Udbud*.

Oprettelse af underkonti under indtægtsdækket virksomhed som følge af kontrolbud sker på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.6.8.2 Disponeringsregler

For indtægtsdækket virksomhed gælder disponeringsbestemmelserne for driftsbevilling med de nedenfor beskrevne tilføjelser og undtagelser.

Ved indtægtsdækket virksomhed kan der afholdes udgifter svarende til indtægterne efter følgende regler.

- Det akkumulerede resultat må ikke være negativt fire år i træk. Såfremt dette ikke er opfyldt, skal Finansministeriet underrettes.
- Overskud eller underskud i et finansår kan videreføres til et senere finansår.
- Det akkumulerede resultat i den indtægtsdækkede virksomhed indgår i opgørelsen af det samlede resultat for den hovedkonto, hvorunder den indtægtsdækkede virksomhed hører, jf. punkt 2.6.7 Uforbrugt bevilling.

Er den indtægtsdækkede virksomheds akkumulerede resultat positivt, kan overskuddet overføres til forbrug under den almindelige virksomhed.

Indtægtsdækket virksomhed er ikke omfattet af lønsumsloft. Der gælder dog følgende begrænsninger vedrørende personaleforbrug:

Til indtægtsdækket virksomhed må der kun ansættes personale i et sådant omfang, at udgifterne hertil vil kunne dækkes af indtægterne ved virksomheden. I det omfang det skønnes nødvendigt for at sikre dette, skal ansættelserne være tids- eller opgavebegrænsede. Der kan ikke ansættes tjenestemænd eller tjenestemandslignende personale, herunder åremålsansatte, med ret til rådighedsløn, ventepenge eller aktuel pension ved afskedigelse direkte til den indtægtsdækkede virksomhed. Det personale, herunder overenskomstansatte chefer, der antages direkte til den indtægtsdækkede virksomhed, ansættes på de for staten almindeligt gældende overenskomstvilkår for den pågældende personalekategori.

Tjenestemænd eller tjenestemandslignende personale ansat ved institutionens almindelige virksomhed kan udføre arbejde ved den indtægtsdækkede virksomhed. Der kan i disse tilfælde ansættes erstatningspersonale ved den almindelige virksomhed i overensstemmelse med reglerne for personale ansat direkte til den indtægtsdækkede virksomhed.

Der kan i forbindelse med indtægtsdækket virksomhed tegnes forsikring for produktansvar og professionelt ansvar.

2.6.8.3 Prisfastsættelse af varer og ydelser

Der henvises til *punkt 2.3.2 Priser ved salg af varer og ydelser* samt *Vejledning om prisfastsættelse*, der er optaget i ØAV.

2.6.8.4 Budget og regnskab

Den indtægtsdækkede virksomhed budgetteres på finanslovsforslaget på grundlag af det forventede aktivitetsniveau.

I anmærkningerne til finanslovsforslaget redegøres for de indtægtsdækkede aktiviteter art, forventede omfang og afgrænsning over for institutionens øvrige opgaver.

Udgifter til varer og ydelser, der er indkøbt i det indeværende finansår, og delvis forbruges af den almindelige, delvis af den indtægtsdækkede virksomhed, konteres under den almindelige og den indtægtsdækkede virksomhed i overensstemmelse med det faktiske forbrug.

Hvis den indtægtsdækkede virksomhed forbruger et aktiv, der er indkøbt af den almindelige virksomhed i et tidligere finansår, skal udgifterne ligeledes fordeles efter det faktiske forbrug.

Lønudgifterne til personale, der medvirker delvis ved indtægtsdækket virksomhed, konteres under den indtægtsdækkede virksomhed eller den almindelige virksomhed i overensstemmelse med den faktiske fordeling af tidsforbruget.

Overførsel af administrationsbidrag, bidrag til fællesudgifter, udgifter til leje af aktiver og lignende skal ske ved anvendelse af interne statslige overførsler mellem den indtægtsdækkede virksomhed og den almindelige virksomhed.

Indtægtsdækket virksomhed, der har ikke-afgiftspligtigt salg til andre statsinstitutioner, kan på regnskabet optage de hertil knyttede udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms under institutionens ordinære virksomhed.

For regler om registrering af momspligtig virksomhed henvises til merværdiafgiftslovens kapitel 12.

2.6.9 Tilskudsfinansierede aktiviteter

2.6.9.1 Anvendelse og hjemmel

Som tilskudsfinansierede aktiviteter kan udføres ikke-kommercielle aktiviteter, der er naturlige udløbere af den ordinære virksomhed og finansieres af indtægter. Som indtægter kan optages private gaver eller tilskud, indtægter i forbindelse med samarbejdsaftaler, offentlige fondsmidler og programmidler mv.

Hjemmel til at udføre tilskudsfinansieret virksomhed opnås ved budgettering på særskilt underkonto. Tilskudsfinansierede aktiviteter kan efter godkendelse af Finansministeriet oprettes på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.6.9.2 Disponeringsregler

Ved tilskudsfinansierede aktiviteter kan der løbende afholdes udgifter svarende til årets indtægter fra ovenstående finansieringskilder samt forbrug af overskud fra tidligere år. Der kan ikke videreføres underskud vedrørende det tilskudsfinansierede aktivitetsområde.

Der kan fra institutionens almindelige virksomhed kun ske medfinansiering af projekter, der modtager tilskud, såfremt institutionen selv har en interesse heri. Institutionens udgifter afholdes under institutionens almindelige virksomhed.

Der er ikke adgang til at medfinansiere projekter mv., hvor tilskud fra statslige fonds- eller programbevillinger mv. i finansloven eller i lovgivningen i øvrigt er forudsat at dække hele projektudgiften.

For tilskudsfinansierede aktiviteter, der ikke forudsætter medfinansiering fra den almindelige virksomhed, gælder, at disse først må igangsættes, når der foreligger et juridisk bindende tilsagn om støtte. Tilskuddet skal så vidt muligt søges indbetalt forud eller løbende svarende til den tilskudsmodtagende institutions udgiftsafholdelse.

Eventuelle tab på indtægtsførte tilskud mv. skal dækkes under institutionens almindelige virksomhed.

Projekter, der delvis forudsættes finansieret over den almindelige virksomhed, kan iværksættes inden for rammerne af den almindelige bevilling, inden der foreligger et juridisk bindende tilsagn om støtte. Udebliver den eksterne finansiering, skal tab dækkes under institutionens almindelige virksomhed.

Der kan til tilskudsfinansierede aktiviteter ansættes personale efter bestemmelserne om indtægtsdækket virksomhed.

Under den tilskudsfinansierede aktivitet kan afholdes udgifter til administrationsbidrag, bidrag til fællesudgifter og lignende, der udføres under den almindelige virksomhed og optages som merudgift på regnskabet.

2.6.9.3 Budget og regnskab

Institutionen skal kunne adskille den tilskudsfinansierede aktivitet fra institutionens øvrige aktiviteter. Tilskudsfinansierede aktiviteter opgøres adskilt fra institutionernes øvrige virksomhed på en særskilt underkonto under den hovedkonto, hvortil den hører.

På finanslovsforslaget budgetteres efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed.

Der kan på regnskabet afløftes moms efter gældende regler for afholdte udgifter, *jf. punkt 2.4.7 Ikke-fradragsberettiget købsmoms*.

2.6.10 Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter

2.6.10.1 Anvendelse og hjemmel

Som tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter kan udføres ikke-kommercielle forskningsaktiviteter, der er naturlige udløbere af den ordinære virksomhed og finansieres af indtægter.

Som indtægter kan optages private gaver eller tilskud, indtægter i forbindelse med samarbejdsaftaler, offentlige fondsmidler og programmidler mv. til forskning.

Kommerciel forskningsvirksomhed udføres efter de almindelige regler om indtægtsdækket virksomhed.

Hjemmel til at udføre tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed opnås ved budgettering på særskilt underkonto. Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter kan, efter godkendelse af Finansministeriet, oprettes på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.6.10.2 Disponeringsregler

Ved tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter kan der løbende afholdes udgifter svarende til årets indtægter fra ovenstående finansieringskilder samt forbrug af overskud fra tidligere år. Der kan ikke videreføres underskud vedrørende det tilskudsfinansierede forskningsaktivitetsområde.

Der kan fra institutionens almindelige virksomhed kun ske medfinansiering af projekter, der modtager tilskud, såfremt institutionen selv har en forskningsmæssig interesse heri. Institutionens udgifter afholdes under institutionens almindelige virksomhed.

Der er ikke adgang til at medfinansiere projekter mv., hvor tilskud fra statslige fonds- eller programbevillinger mv. i finansloven eller i lovgivningen i øvrigt er forudsat at dække hele projektudgiften.

For tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter, der ikke forudsætter medfinansiering fra den almindelige virksomhed, gælder, at disse først må igangsættes, når der foreligger et juridisk bindende tilsagn om støtte. Tilskuddet skal så vidt muligt søges indbetalt forud eller løbende svarende til den tilskudsmodtagende institutions udgiftsafholdelse.

Eventuelle tab på indtægtsførte tilskud mv. skal dækkes under institutionens almindelige virksomhed.

Projekter, der delvis forudsættes finansieret over den almindelige virksomhed, kan iværksættes inden for rammerne af den almindelige bevilling, inden der foreligger et juridisk bindende tilsagn om støtte. Udebliver den eksterne finansiering, skal tab dækkes under institutionens almindelige virksomhed.

Der kan til tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter ansættes personale efter bestemmelserne om indtægtsdækket virksomhed.

Under den tilskudsfinansierede forskningsaktivitet kan afholdes udgifter til administrationsbidrag, bidrag til fællesudgifter og lignende, der udføres under den almindelige virksomhed og optages som merudgift på regnskabet.

2.6.10.3 Særlige disponeringsregler vedrørende forskningsaktiviteter

For forskningsaktiviteter finansieret af statslige fonds- og programidler mv. skal der som grundlag for ansøgningen være udarbejdet et projektbudget efter følgende retningslinjer:

De direkte udgifter opdeles på direkte lønudgifter og øvrige direkte udgifter, herunder apparatur og andre anskaffelser som led i projektet. Hertil lægges et bidrag til fællesudgifter på 44 pct. af de direkte udgifter. Bidragssatserne kan afvige fra de 44 pct. ved visse EU-finansierede projekter.

Det skal oplyses i finanslovens anmærkninger til de relevante statslige fonds- og programmidler mv. til forskning, hvis de ikke er omfattet af denne regel om overheadsats (bidrag til fællesudgifter).

2.6.10.4 Budget og regnskab

Institutionen skal kunne adskille den tilskudsfinansierede forskningsaktivitet fra institutionens øvrige aktiviteter. Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter opgøres adskilt fra institutionens øvrige virksomhed på en særskilt underkonto under den hovedkonto, hvortil den hører.

På finanslovsforslaget budgetteres efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed.

Der kan på regnskabet afløftes moms efter gældende regler for afholdte udgifter, *jf. punkt 2.4.7 Ikke-fradragsberettiget købsmoms*.

2.6.11 Investeringer i anlægsaktiver mv.

Iværksættelse af investeringer i anlægsaktiver, herunder anskaffelser af materielle anlægsaktiver, skal forelægges for Folketingets Finansudvalg, hvis investeringen udgør 70 mio. kr. eller derover.

Der henvises til punkt 2.2.18.1 *It-projekter* for særlige regler om it-projekter.

Såfremt der i forbindelse med investeringer i anlægsaktiver fastsættes en levetid, som afviger fra de af Økonomistyrelsen fastsatte økonomiske levetider, kræver dette Økonomistyrelsens godkendelse forud for iværksættelse af investeringen.

Væsentlige ændringer i igangværende investeringsprojekter skal forelægges for Folketingets Finansudvalg. Ændringer, som udgør mindst 10 pct. af projektets totaludgift, er altid væsentlige ændringer. Forelæggelse skal ske snarest og senest 3 måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring.

Køb af ubebyggede grunde, der ikke har hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne, skal forelægges Finansudvalget, medmindre købet er led i et byggeprojekt, der kan gennemføres uden yderligere forelæggelse.

Ved annullering af godkendte investeringer skal Finansudvalget orienteres.

2.6.12 Leje af fast ejendom

Ved leje af fast ejendom skal det påses, at lejemålet har et passende niveau, hvilket bl.a. indebærer en afvejning af huslejens størrelse og lejemålets placering, omfang og kvalitet. Det skal særligt sikres, at huslejen ikke overstiger markedslejen.

Er der til lejemål med en privat udlejer knyttet usædvanlige og byrdefulde vilkår, f.eks. særlig stort depositum eller anden forudbetaling, eller skal der afholdes større udgifter til indretning eller ombygning af det lejede (*jf. også punkt 2.4.10 Leasing (Leje), punkt 2.4.11 Offentlig-Private Partnerskaber og punkt 2.7.4 Statslige ejendomsvirksomheder*), skal indgåelsen af lejemålet forelægges for Finansudvalget.

Der kan som udgangspunkt ikke indgås aftale om lejemål, der har karakter af finansiel leasing, *jf. punkt 2.4.10 Leasing (Leje)*.

2.6.12.1 Huslejekontrakter

Der indgås huslejekontrakt med Bygningsstyrelsen eller en privat udlejer. Indgåelse af lejemål vedrørende kontorer og arkiver mv. til brug for staten skal ske gennem Bygningsstyrelsen, uanset hvor i landet lokalerne er beliggende.

2.6.12.2 Huslejekontrakter med Bygningsstyrelsen (huslejeordningen)

Ved indgåelse af huslejekontrakt med Bygningsstyrelsen skal betingelserne for lejemålet så vidt muligt følge principperne i erhvervslejeloven. Hvor der for et lejemål ikke kan fastlægges en markedsbestemt leje, sammensættes lejen af drifts- og kapitalomkostningerne og reguleres årligt med finanslovens pris- og lønforudsætninger.

Bygningsstyrelsen kan ikke opsig statslige lejere.

2.6.12.3 Huslejekontrakter med en privat udlejer

Ved indgåelse af huslejekontrakt med en privat udlejer, hvor huslejekontrakten indeholder uopsigelighed for lejer, og statens lejeforpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 70 mio. kr. eller derover, skal indgåelsen af huslejekontrakt forelægges for Folketingets Finansudvalg.

Indgåelse af lejemål med en uopsigelighed på 10 år eller mere kræver Finansudvalgets tilslutning, såfremt statens lejeforpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 40 mio. kr. eller derover.

Ved annullering af huslejekontrakt/lejemål, der har været forelagt Finansudvalget, skal Finansudvalget orienteres.

2.7 Statsvirksomhed

2.7.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen statsvirksomhed anvendes, hvor der ønskes mulighed for en mere fleksibel tilpasning af aktiviteten, end det er muligt under en driftsbevilling, f.eks. hvor virksomheden har et forretningsmæssigt præg, og hvor der som følge heraf ønskes givet virksomhedens ledelse en øget frihed til at tilpasse aktiviteten til markeds-mæssige forhold.

2.7.2 Henvisning til reglerne for driftsbevilling

For statsvirksomhed gælder samme regler som for bevillingstypen driftsbevilling (punkt 2.6.) med de nedenfor anførte undtagelser.

2.7.3 Ikke omfattet af lønsumsloft

Der gælder ikke noget lønsumsloft. Statsvirksomheder er således alene omfattet af den begrænsning i dispositionsadgangen vedrørende personale, der følger af de almindelige stillingskontrolregler for stillinger i lønramme 37 og derover, *jf. punkt 2.5.3 Finansministeriets stillingskontrol*.

2.7.4 Statslig ejendomsvirksomhed (huslejeordningen)

Bygningsstyrelsen har status som særlig statslig ejendomsvirksomhed for den del af styrelsens aktiviteter, der vedrører bygge- og anlægsvirksomhed mv. i forbindelse med udlejning under den statslige huslejeordning.

Nærmere regler for administration af huslejeordningen udstikkes af Transportministeriet eller af Bygningsstyrelsen efter aftale med Transportministeriet.

2.7.4.1 Bygge- og anlægsprojekter

Bygningsstyrelsen har umiddelbart adgang til at igangsætte og afholde udgifter til bygge- og anlægsprojekter (nybygninger, genopretninger samt om- og tilbygninger), når der foreligger en aftale med lejer om projektets budget og afholdelse af tilhørende husleje, og når projektets totaludgift ikke overstiger 100 mio. kr. Udgifter til bygge- og anlægsprojekter med en totaludgift på 100 mio. kr. eller derover forudsætter Finansudvalgets tilslutning. Forud for Finansudvalgets tiltrædelse kan der afholdes udgifter og kontraheres til forberedende undersøgelser (herunder destruktive undersøgelser der foretages ud fra en forudsætning om at kunne minimere risici og totaløkonomi i projektet og undersøgelserne ikke beløber sig til mere end 5 mio. kr.), rådgivning, udbud, projektering mv. Udgifterne må ikke overstige 100 mio. kr. forud for forelæggelse for Finansudvalget.

Der skal senest på forelæggelsestidspunktet foreligge en bindende aftale om huslejebetaling med lejer.

Der kan indgås aftaler, der medfører udgifter i senere finansår, hvis kontraheringen er nødvendig af hensyn til den valgte entreprisform og forudsat, at den godkendte totaludgift ikke herved overskrides.

Der skal i relevant omfang gennemføres en totaløkonomisk vurdering af projektets anlægs- og driftsøkonomi, dvs. at der som udgangspunkt skal vælges de anlægsløsninger, der giver den bedste samlede anlægs- og driftsøkonomi opgjort som nutidsværdi.

For byggeri skal der som minimum foretages beregninger for energiforbrug. Herunder skal der foretages en vurdering af den mest hensigtsmæssige organisering af byggeriet. Det skal i den forbindelse overvejes, om formålet kan opnås mere økonomisk fordelagtigt gennem lejemål eller gennem andre former for offentligt-privat samarbejde, f.eks. modeller hvor den private part bygger, driver og vedligeholder anlægget i en årrække, inden det overdrages til staten, *jf. punkt 2.4.10 Leasing (Leje) og punkt 2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab*.

Væsentlige ændringer i igangværende bygge- og anlægsprojekter skal forelægges for Folketingets Finansudvalg. Ændringer der udgør mindst 10 pct. af projektets totaludgift er altid væsentlige ændringer. Forelæggelse skal ske snarest og senest 3 måneder efter, at institutionen

blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring. Ved annullering af godkendte projekter skal Finansudvalget orienteres. Der skal ikke ske forelæggelse for Finansudvalget, hvis ændringen vedrører et projekt, hvor totaludgiften udgør under 100 mio. Hvis et projekt er iværksat uden forelæggelse for Finansudvalget, og totaludgiften på et senere tidspunkt viser sig at overstige 100 mio. kr., skal Finansudvalget orienteres.

Udgifter til bygge- og anlægsprojekter kan finansieres ved den statslige likviditetsordning. Bygningsstyrelsen har ikke adgang til at foretage ekstern belåning af ejendommene.

Tabel 2.2

Forelæggelse af Bygningsstyrelsens bygge- eller anlægsarbejder for Finansudvalget i finansårets løb

Totaludgift	Projektændring	Nyt projekt
Under 100 mio. kr.	Forelægges ikke	Forelægges ikke
100 mio. kr. og derover	Forelægges, hvis totaludgiften øges med mindst 10 pct.	Forelægges

2.7.4.2 Ejendomskøb

Bygningsstyrelsens ejendomskøb forelægges for Finansudvalget, hvis købssummen udgør 100 mio. kr. eller derover. Der indhentes en udtalelse fra Vurderingsstyrelsen om købsprisen størrelse og vilkårene for handlen, hvis købsprisen udgør 100 mio. kr. eller derover.

Udgifterne til ejendomskøb kan finansieres ved den statslige likviditetsordning. Bygningsstyrelsen har ikke adgang til at foretage ny ekstern belåning af ejendommene.

For salg af fast ejendom gælder nærmere regler, jf. punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv.

2.7.4.3 Indgåelse af huslejekontrakt

Ved Bygningsstyrelsens indgåelse af huslejekontrakt med en privat udlejer, hvor huslejekontrakten indeholder uopsigelighed for lejer, og statens lejeforpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 100 mio. kr. eller derover, skal indgåelsen af huslejekontakt forelægges for Folketingets Finansudvalg.

Indgåelse af lejemål med en uopsigelighed på 10 år eller mere kræver Finansudvalgets tilslutning, såfremt statens lejeforpligtelse opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 40 mio. kr. eller derover.

2.7.5 Tilskudsfinansierede aktiviteter

Statsvirksomheder, der udfører tilskudsfinansierede aktiviteter, herunder tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter, kan administrere tilskuddet inden for rammerne af deres almindelige virksomhed. Der stilles dermed ikke krav om, at tilskudsfinansierede aktiviteter budgetteres og regnskabsføres på separate underkonti.

2.8 Anlægsbevilling

2.8.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen anlægsbevilling anvendes ved afhændelse, erhvervelse eller konstruktion af bygninger og anlæg, der ikke hensigtsmæssigt kan gennemføres inden for en statslig virksomheds låneramme på en driftsbevilling eller en bevilling af typen statsvirksomhed.

Anlægsbevilling anvendes også til vedligeholdelsesarbejder samt driften af de bygninger og anlæg, der er erhvervet eller opført under anlægsbevillingen. Endvidere kan der på anlægsbevilling ydes investeringstilskud eller udlån til konkrete bygge- og anlægsarbejder.

Bevillingstypen vil først og fremmest skulle anvendes på infrastrukturområdet, idet anlægsudgifter vedrørende institutionernes almindelige drift afholdes af de givne drifts- og statsvirksomhedsbevillinger. Bevillingstypen vil også skulle anvendes for større anlægs- og byggearbejder på nationalejendom med den undtagelse, at bevillingstypen ikke skal anvendes til drift og vedligeholdelse af disse ejendomme, som afholdes over institutionens almindelige driftsbevilling.

Der afskrives ikke på aktiver anskaffet over en anlægsbevilling.

En anlægsbevilling specificeres enten til konkrete projekter eller som rådighedspulje til et angivet formål. Der kan ikke afholdes lønudgifter under en anlægsbevilling. Disse skal opføres under virksomhedens driftsbevilling eller statsvirksomhedsbevilling og overføres som anlægsløn, *jf. punkt 2.6.5.1 Interne produktionsomkostninger ved investeringsprojekter (anlægsløn mv.)*. Hjemmel skal fremgå af særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger.

2.8.2 Bruttobevilling

Anlægsbevillingen er en bruttobevilling. Dvs. at anlægsudgifter (bygge- og anlægsarbejder, ejendomserhvervelser, drift og vedligeholdelse af anlæg, anskaffelser mv.) og anlægssindtægter (salg af bygninger og anlæg) bevilges som særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger.

Erstatninger og dagbøder, der modtages som kompensation for afholdte ekstraudgifter eller forsinkelser ved et konkret projekt, opføres dog netto under udgiftsbevillingen.

2.8.3 Bygge- og anlægsprojekter

Bygge- og anlægsarbejder kan igangsættes, når der er givet bevilling hertil, og der foreligger en godkendelse af projektet og dets totaludgift. Godkendelse af et projekt og dets totaludgift kan altid ske i forbindelse med en ny finanslov. Tilsvarende gælder ved ændring af et allerede godkendt projekt. I anmærkningerne redegøres for de enkelte projekters totaludgift, årets forventede udgifter, restudgift og eventuelle ændringer. Oplysningerne kan eventuelt suppleres med oplysning om budgetteringssikkerhed.

For nye projekter, der i finansårets løb ønskes finansieret af den på en anlægsbevilling opførte bevilling, men som ikke har været opført i finanslovens anmærkninger til den pågæl-

dende bevilling, skal der ske forelæggelse for Finansudvalget forinden igangsættelsen af projektet, hvis projektets totaludgift udgør 70 mio. kr. eller derover. For Bygningsstyrelsen er forelæggelsesgrænsen 100 mio. kr.

Der kan, inden for en institutions driftsbevilling, afholdes udgifter til projektering og udbud forud for forelæggelsen af projektet.

Der kan indgås aftaler, der medfører udgifter i senere finansår, hvis kontraheringen er nødvendig af hensyn til den valgte entrepriseform og forudsat, at den godkendte totaludgift ikke herved overskrides.

Der skal i relevant omfang gennemføres en totaløkonomisk vurdering af projektets anlægs- og driftsøkonomi, dvs. at der som udgangspunkt skal vælges de anlægsløsninger, der giver den bedste samlede anlægs- og driftsøkonomi opgjort som nutidsværdi.

For byggeri skal der som minimum foretages beregninger for energiforbrug. Herunder skal der foretages en vurdering af den mest hensigtsmæssige organisering af byggeriet. Det skal i den forbindelse overvejes, om formålet kan opnås mere økonomisk fordelagtigt gennem lejemål eller gennem andre former for offentligt-privat samarbejde, f.eks. modeller hvor den private part bygger, driver og vedligeholder anlægget i en årrække, inden det overdrages til staten, *jf. punkt 2.4.10 Leasing (Leje) og punkt 2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab*.

Ved budgettering af anlægsprojekter omfattet af Ny anlægsbudgettering opdeles totaludgiften for det enkelte anlægsprojekt i en projektbevilling (basisbevilling inkl. en andel af korrektionstillæg) som budgetteres på den pågældende anlægskonto samt en centralt afsat reserve (svarende til en andel af korrektionstillæg). Korrektionstillægget udgør en på forhånd fastsat andel af basisbevillingen. Totaludgiften for anlægsprojekter omfattet af ny anlægsbudgettering er således både projektbevillingen på anlægskontoen samt reserven på den centrale reservekonto.

Udgangspunktet i Ny anlægsbudgettering er, at korrektionstillægget fastsættes til 30 pct. af basisbevillingen, herunder med 1/3 som indgår i projektbevillingen og 2/3, der budgetteres som centralt afsat reserve. For vejprojekter er korrektionstillægget imidlertid på baggrund af historiske erfaringer fastsat til 15 pct., herunder med 2/3 i projektbevillingen og 1/3 i centralt afsat reserve. For vejprojekter, hvor der i væsentlig grad indgår anlægselementer over eller under vand (broer og tunneller), afsættes der imidlertid fortsat 30 pct. af basisbevillingen (herunder med 1/3 i projektbevilling og 2/3, der budgetteres som centralt afsat reserve) for de dele af projekterne, som etableres over eller under vand. Dette skyldes, at disse projekter vurderes mere komplekse og risikable end almindelige vejprojekter.

2.8.3.1 Væsentlige ændringer af godkendte projekter

Hvor der i finansåret er behov for at gennemføre væsentlige ændringer af et bygge- eller anlægsprojekt eller dets totaludgift, kan der som hovedregel først disponeres efter forelæggelse af ændringen for Finansudvalget. Ændringer forelægges for Folketingets Finansudvalg, hvis ændringen udgør mindst 10 pct. af projektets totaludgift. Forelæggelse skal ske snarest og senest 3 måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring. Der skal ikke ske forelæggelse for Finansudvalget, hvis ændringen vedrører et projekt,

hvor totaludgiften udgør under 70 mio. Hvis et projekt er iværksat uden forelæggelse for Finansudvalget, og totaludgiften på et senere tidspunkt viser sig at overstige 70 mio. kr., skal projektet forelægges for Finansudvalget.

Ved annullering af allerede godkendte projekter skal Finansudvalget orienteres.

Vedrørende disponering af den centralt afsatte reserve for projekter omfattet af Ny anlægsbudgettering gælder følgende: Hvis projektbevillingen overskrides med mindst 5 pct., skal disponeringen af den centrale reserve godkendes af Finansministeriet. Finansministeriet kan udbede sig, at dokumentation og oplysninger vedrørende årsagerne til projektfordyrelserne gennemgår en ekstern kvalitetssikring, inden Finansministeriet kan træffe en beslutning. Status for udmøntning af den centralt afsatte reserve vil fremgå af Transportministeriets halvårslige anlægsstatus til Folketingets Finansudvalg og Folketingets Transportudvalg. Transportministeriet og den ansvarlige anlægsmyndighed kan foretage mindre, nødvendige dispositioner vedrørende et projekt for at sikre dets fremdrift under en eventuel udredning forud for udmøntning af den centralt afsatte reserve.

Hvor et anlægsprojekt er vedtaget ved lov, og der i forbindelse hermed er forudsat en bestemt anlægsperiode, kan det angivne projektforbud kun ændres, såfremt der ikke herved sker en betydelig ændring af den forudsatte anlægsperiode.

2.8.3.2 Projekter finansieret af rådighedspuljer

Der kan i anmærkningerne til en anlægsbevilling være afsat en del af bevillingen som rådighedspulje til projekter inden for et nærmere angivet formål. Inden for en rådighedspulje kan projekter, hvis totaludgift ikke udgør 70 mio. kr. eller derover, igangsættes uden yderligere forelæggelse. Projekter, hvor totaludgiften udgør 70 mio. kr. eller derover, skal forelægges efter reglerne for nye projekter.

2.8.4 Ejendomserhvervelse

Hvor der under anlægsbevillingen er afsat midler til ejendomserhvervelser, kan der disponeres i overensstemmelse med forudsætningerne i anmærkningerne.

Sker den enkelte erhvervelse ved ekspropriation, fastsættes erstatningsbeløbet af ekspropriationsmyndigheden.

Sker erhvervelsen ved køb eller mageskifte, fastsættes købsprisen i samråd med Vurderingsstyrelsen.

I øvrigt indhentes en udtalelse fra Vurderingsstyrelsen om købsprisens størrelse og vilkårene for handlen.

Der skal endvidere rettes henvendelse til Bygningsstyrelsen.

2.8.4.1 Konkrete ejendomserhvervelser

Ved bevilling til konkrete ejendomserhvervelser skal de nærmere vilkår være oplyst for Folketinget. Dispositionen vil derfor som hovedregel skulle forelægges for Finansudvalget, medmindre købssummen udgør under 70 mio. kr.

Finder erhvervelse sted ved ekspropriation, kan det erstatningsbeløb, der fastsættes af ekspropriationsmyndigheden, afholdes, uanset om det bevilgede beløb herved overskrides. Merudgiften optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

I andre tilfælde kan det bevilgede beløb kun overskrides i det omfang, bevillingen er udtryk for et skøn, fordi dele af købsprisen er anslået (omkostninger ved købet eller lignende).

2.8.4.2 Rådighedspuljer til ejendomserhvervelser

Er de angivne midler afsat som en rådighedspulje til ejendomserhvervelser, kan midlerne anvendes i overensstemmelse med forudsætningerne i anmærkningerne om formål, art og geografisk område for erhvervelserne.

Den i anmærkningerne angivne størrelse af rådighedspuljen kan ikke overskrides uden forudgående godkendelse fra Finansudvalget.

2.8.5 Anskaffelser af materiel mv.

Anskaffelser af materielle anlægsaktiver skal forelægges Folketingets Finansudvalg, hvis anskaffelsesudgiften udgør 70 mio. kr. eller derover. Dette gælder endvidere anskaffelser, hvis formål er at forbedre eller levetidsforlænge eksisterende materielle anlægsaktiver.

Væsentlige ændringer i tidligere forelagte anskaffelsesprojekter skal forelægges Finansudvalget. Ændringer, som indebærer en forøgelse af projektets totaludgift med mindst 10 pct., er altid væsentlige ændringer. Forelæggelse skal ske snarest og senest tre måneder efter, at institutionen blev bekendt med, at der vil ske en væsentlig ændring.

Ved annullering af godkendte anskaffelsesprojekter skal Finansudvalget orienteres.

2.8.6 Drifts- og vedligeholdelsesudgifter

Udgifter til drift og vedligeholdelse opføres som rådighedspuljer. Ved den regnskabsmæssige registrering opføres disse som driftsudgifter, medmindre der er tale om en varig forbedring, således at aktivets værdi forøges. I dette tilfælde opføres vedligeholdelsesarbejderne som en anlægsudgift (tilgang).

2.8.7 Videreførsel

En eventuel uudnyttet del af en udgiftsbevilling til bygge- og anlægsarbejder – herunder også rådighedspuljer – kan videreføres til anvendelse i senere finansår i overensstemmelse med bevillingens formål. Dog kan det i bevillingsbestemmelserne for konkrete projekter være angivet, at mindreforbrug i forhold til den godkendte totaludgift, der opstår ved projektets afslutning, ikke kan videreføres.

Mindreforbrug ved konkrete bevillinger til ejendomserhvervelser kan normalt ikke videreføres.

2.9 Lovbunden bevilling

2.9.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen lovbunden bevilling anvendes til lovbundne tilskud, herunder lovbundne investeringstilskud. Lovbundne tilskud omfatter tilskud, hvor modtagerkreds, samt tilskuddets størrelse eller beregningsgrundlag, er fastsat i lovgivningen. Bevillingstypen lovbunden bevilling kan endvidere anvendes i forbindelse med Danmarks bidrag til internationale organisationer og andet fast etableret internationalt samarbejde, hvor tilskuddet ydes i henhold til internationale konventioner mv.

Bevillingstypen vil også kunne anvendes for visse indtægter, der hænger sammen med lovbundne tilskud.

Lovbunden bevilling er en bruttobevilling. Det vil sige, at udgifter og indtægter bevilliges som særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger.

Der kan ikke af lovbunden bevilling afholdes lønudgifter.

2.9.2 Sammenhængen mellem bevilling og lovgivning

For lovbundne udgifter gælder, at der kan afholdes merudgifter, der er en følge af, at de samlede tilskudsydelser i medfør af loven bliver større end skønnet ved budgetteringen, *jf. dog punkt 3.1.1. Budgetlovens betydning for nye eller ændrede dispositioner i finansåret.*

2.9.3 Videreførsel

Der er ikke adgang til videreførsel af ikke forbrugte bevillinger.

2.10 Reservationsbevilling

2.10.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen reservationsbevilling anvendes, hvor der ønskes mulighed for at reservere beløb til bestemte formål eller projekter til anvendelse over flere finansår.

2.10.2 Bruttobevilling

En reservationsbevilling er en bruttobevilling. Det vil sige at udgifter (f.eks. tilskud) og indtægter (f.eks. refusioner) bevilges som særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger.

Der kan i anmærkningerne fastsættes, at indtægter ud over de i finansloven budgetterede (f.eks. i form af EU-refusion) kan anvendes til en forøgelse af udgiftsbevillingen, eller at udgiftsbevillingen skal nedsættes ved mindreindtægt. I så fald skal der redegøres for konsekvenserne af mer- eller mindreindtægter i forbindelse med bevillingsafregningen.

2.10.3 Videreførsel

En reservationsbevilling indebærer, at det til et bestemt formål eller program afsatte beløb kan anvendes til dette formål eller program, selv om dette har tidsmæssig udstrækning over

flere finansår. Der er med henblik herpå adgang til at videreføre ikke-forbrugte bevillinger til efterfølgende finansår.

Adgangen til at forbruge af videreført bevilling er dog betinget af bestemmelserne i *punkt 2.2.12. Videreførelse af uforbrugt bevilling til efterfølgende år.*

Selv om bevillingsanvendelsen strækker sig over flere finansår, skal der ske regnskabsafregning for hvert af de pågældende finansår i overensstemmelse med almindelig regnskabsmæssige periodiseringsprincipper, *jf. punkt 2.2.4 Bevillingsmæssige dispositioner og periodisering.*

2.10.4 Flerårige dispositioner

Reservationsbevilling indebærer ikke en bemyndigelse til at disponere med virkning over forventede bevillinger for kommende finansår, *jf. punkt 2.2.10 Flerårige dispositioner.*

2.10.5 Administrationsudgifter

Der kan ikke af en reservationsbevilling afholdes lønudgifter. Der kan med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne overføres midler til dækning af udgifter til administration, herunder løn, *jf. punkt 2.6.5 Lønsumsloft.* Overførslen sker som intern statslig overførsel.

2.11 Statsfinansieret selvejende institution

2.11.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution anvendes, hvor bevillingsformålet søges opnået gennem ydelse af statslige tilskud til driften af selvejende institutioner. Der kan ydes tilskud til mere end én statsfinansieret selvejende institution fra samme hovedkonto, og en statsfinansieret selvejende institution kan modtage tilskud fra flere hovedkonti med forskellige bevillingstyper.

Bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution anvendes som udgangspunkt i forbindelse med ydelse af tilskud til selvejende institutioner, der har tilknytning til staten, dog med undtagelse af visse selvejende institutioner, *jf. punkt 2.11.2 Ikke omfattet af bevillingstypen.*

En statsfinansieret selvejende institution er organisatorisk placeret uden for det ministerielle hierarki, og en bestyrelse er ansvarlig for institutionens samlede virke. En statsfinansieret selvejende institutions forhold er reguleret ved lov. Loven fastlægger tillige institutionens status som selvejende institution. Staten hæfter ikke for institutionens dispositioner, og institutionens formue er adskilt fra staten.

Som vilkår for tilskud fra staten er institutionen som helhed undergivet det i loven fastsatte økonomiske og indholdsmæssige tilsyn af det relevante ressortministerium.

Budgetvejledningens generelle regler (2.1 til 2.5) gælder for institutioner, der modtager tilskud fra bevillingstypen statsfinansierede selvejende institution, med mindre andet fremgår af de specifikke bestemmelser i punkt 2.11.5. Det relevante ressortministerium skal fastsætte, at

statsfinansierede selvejende institutioner på ministeriets område er omfattet af budgetvejledningens *punkt 2.1 til 2.5* og *2.11.5*. Dette kan ske ved lov, herunder i lovens bemærkninger eller ved bekendtgørelse.

2.11.2 Ikke omfattet af bevillingstypen

Visse selvejende institutioner, herunder visse institutioner, hvis forhold er reguleret ved lov, modtager tilskud fra bevillinger af typen driftsbevilling, lovbunden bevilling, reservationsbevilling eller anden bevilling. Disse tilskud er omfattet af budgetvejledningens punkt 2.4.9 Tilskud til drift af øvrige selvejende institutioner samt disponeringsreglerne for de pågældende bevillingstyper.

2.11.3 Bruttobevilling

Bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution er en bruttobevilling. Det vil sige, at udgifter og indtægter bevilges på særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger. På hovedkonti af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution kan kun opføres udgiftsbevillinger, idet der er tale om tilskud til institutionerne. Indtægter i statsfinansierede selvejende institutioner budgetteres derfor ikke på finansloven, *jf. punkt 2.11.5.1 Særligt om indtægter*.

2.11.4 Ministeriets disponering af bevillingen

Betingelser og vilkår for tilskud ydet af bevillingen fastsættes på de årlige finanslove eller ved lov eller i henhold til lov.

Ministeriets tilskud til en statsfinansieret selvejende institution kan forudbetales i rater, der som udgangspunkt skal være månedlige. Tilskud kan ydes a conto på grundlag af en aktivitetsprognose mv. A conto-betalingerne reguleres senest ved årets afslutning, når den endelige aktivitetsopgørelse foreligger.

Ministeriet kan kræve tilskud tilbagebetalt, f.eks. hvis formålet ikke er opfyldt, eller hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller tilskudsberegningen i øvrigt har været fejlagtig. For meget udbetalt tilskud kan modregnes i ministeriets kommende tilskudsudbetalinger til den statsfinansierede selvejende institution.

På hovedkonti af typen statsfinansieret selvejende institution opføres bevillinger, der udmøntes i form af aktivitetsafhængige tilskud (taxametertilskud), resultatafhængige tilskud samt ikke-aktivitetsafhængige tilskud til statsfinansierede selvejende institutioner.

Den aktivitetsafhængige bevilling fastsættes ud fra en i anmærkningerne fastsat takst og en forudsat aktivitet. Ministeren bemyndiges til på forslag til lov om tillægsbevilling at optage mer- og mindreudgifter på hovedkonti omfattet af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, hvis aktiviteten afviger fra det i anmærkningerne forudsatte, *jf. dog punkt 3.1.1. Budgetlovens betydning for nye eller ændrede dispositioner i finansåret*.

Ministeriet har ikke adgang til at videreføre uforbrugt bevilling på en hovedkonto af typen statsfinansieret selvejende institution.

Ministeriet kan ikke afholde lønudgifter af bevillinger af typen statsfinansieret selvejende institution.

2.11.5 Statsfinansierede selvejende institutioners disponering af modtagne tilskud

En statsfinansieret selvejende institution disponerer frit inden for sit formål ved anvendelse af de statslige tilskud og øvrige indtægter under ét, herunder til produktion af kerneydelser, administration, ledelse, it mv.

En statsfinansieret selvejende institution aflægger regnskab efter omkostningsbaserede principper og følger statens generelle regnskabsregler.

Visse selvejende institutioner kan have mulighed for at anvende centralt koordinerede aftaler. De nærmere betingelser herfor fremgår i givet fald af de pågældende aftaler, *jf. punkt 2.4.13. Indkøb.*

2.11.5.1 Særligt om indtægter

En statsfinansieret selvejende institutions indtægter fremgår af institutionens budget og regnskab og budgetteres ikke på finansloven.

En statsfinansieret selvejende institution kan modtage tilskud fra staten samt modtage øvrige indtægter, herunder gennemføre aktiviteter efter reglerne i *punkt 2.6.8 Indtægtsdækket virksomhed*, *punkt 2.6.9 Tilskudsfinansierede aktiviteter* og *punkt 2.6.10 Tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter*.

En statsfinansieret selvejende institution skal indhente forudgående tilslutning fra ressortministeriet ved større gaver eller ved gaver, hvortil der er knyttet særlige vilkår, *jf. punkt 2.3.5 Modtagelse af gaver.*

2.11.5.2 Videreførsel

En statsfinansieret selvejende institution kan frit videreføre over- eller underskud til anvendelse inden for institutionens formål i følgende regnskabsår. Eventuelle over- eller underskud i forhold til institutionens omkostninger indgår i institutionens egenkapital. Staten hæfter ikke for underskud i en statsfinansieret selvejende institution.

2.11.5.3 Bygningsmæssige forhold

Såfremt en statsfinansieret selvejende institution selv ejer de bygninger, der udgør den fysiske ramme om institutionens opgavevaretagelse, er den forpligtet til at vedligeholde bygningerne på et forsvarligt niveau i overensstemmelse med en af bestyrelsen godkendt flerårig plan og til at sikre en forsvarlig standard af udstyr mv. til de tilskudsberettigede aktiviteter.

Statsfinansierede selvejende institutioner, som er kunder hos Bygningsstyrelsen, administreres iht. huslejeordningen, *jf. punkt 2.7.4*. En statsfinansieret selvejende institution kan indgå huslejekontrakt med Bygningsstyrelsen, en kommune, en (statsfinansieret) selvejende institution eller en privat udlejer. Bygningsstyrelsen kan ikke opsig statsfinansierede selvejende institutioner, der er kunder hos Bygningsstyrelsen.

Ved indgåelse af huslejekontrakt med en af ovennævnte udlejere, hvor huslejekontrakten indeholder uopsigelighed for lejer, og lejeforpligtelsen opgjort for hele uopsigelighedsperioden

under ét udgør 70 mio. kr. eller derover, skal indgåelsen af huslejekontrakt forelægges for Finansudvalget.

Indgåelse af lejemål med uopsigelighed på 10 år eller mere og hvor den samlede forpligtelse for en statsfinansieret selvejende institution opgjort for hele uopsigelighedsperioden under ét udgør 40 mio.kr. eller derover, samt indgåelse af lejemål, hvortil er knyttet usædvanlige byrdefulde vilkår, kræver Finansudvalgets tilslutning.

2.11.5.4 Bygge- og anlægsprojekter

En statsfinansieret selvejende institution kan iværksætte materielle bygge- og anlægsprojekter, hvis det enkelte projekts totaludgift udgør under 70 mio. kr. Iværksættelse af bygge- og anlægsprojekter med en totaludgift på 70 mio. kr. eller derover forudsætter Finansudvalgets tilslutning. Forelæggelse for Finansudvalget sker, når projektforslaget er afklaret.

Såfremt der i forbindelse med investeringer i materielle anlægsaktiver fastsættes en levetid, der afviger fra de af Økonomistyrelsen fastsatte økonomiske levetider, kræver dette Økonomistyrelsens godkendelse forud for iværksættelse af investeringen.

Hvis et bygge- eller anlægsprojekt er iværksat uden forelæggelse for Finansudvalget, og den samlede totaludgift efter iværksættelsen viser sig at overskride 70 mio. kr., orienteres Finansudvalget.

Ved annullering af godkendte projekter skal Finansudvalget orienteres.

2.11.5.5 It-projekter

En statsfinansieret selvejende institution kan iværksætte it-projekter og øvrige planlagte større gensidigt afhængige it-udviklingsaktiviteter, der i det følgende benævnes som it-projekter, *jf. punkt 2.2.18.1 It-projekter*, hvis den samlede budgetterede udgift til anskaffelse og udvikling, inkl. internt ressourceforbrug, udgør under 70 mio. kr.

Iværksættelse af it-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør 70 mio. kr. eller derover, forudsætter anvendelse af statens it-projektmodel, herunder risikovurdering i Statens It-råd, *jf. punkt 2.2.18.1.1 og Cirkulære om Statens It-råd*, og forelæggelse for Finansudvalget, *jf. punkt 2.2.18.1.2*.

It-projekter, hvis samlede budgetterede udgifter initialt vurderes at udgøre mindre end 70 mio. kr., men som senere udvikler sig til at udgøre 70 mio. kr. eller mere, skal risikovurderes i Statens It-råd og forelægges Finansudvalget snarest muligt og senest 3 måneder efter, at institutionen er blevet bekendt med fordyrelsen, og inden det føres videre.

2.11.5.6 Ejendoms køb og -salg

En statsfinansieret selvejende institution er ikke omfattet af *punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv.*

En statsfinansieret selvejende institution skal sælge fast ejendom efter offentligt udbud. Ved salg efter offentligt udbud gælder de regler, som er fastsat i cirkulære om salg af statens fa-

ste ejendomme med undtagelse af § 9, stk. 2 og 3 samt § 12. Enkelte institutioner eller grupper af institutioner kan dog helt eller delvist undtages fra at følge reglerne i cirkulæret efter forudgående aftale mellem pågældende ressortministerium og Finansministeriet.

Offentligt udbud kan kun undlades, hvor vægtige grunde taler herfor. Alle salg uden offentligt udbud skal godkendes af det pågældende ressortministerium.

Ved salg af fast ejendom fra en statsfinansieret selvejende institution til en anden statsfinansieret selvejende institution eller til en statslig institution til bogført værdi skal salget dog ikke godkendes af det pågældende ressortministerium. Det gælder endvidere i de tilfælde, hvor en ejendom sælges til varetagelse af samme formål hos en statsfinansieret selvejende institution af samme type.

En statsfinansieret selvejende institutions køb af fast ejendom eller grunde forelægges for Finansudvalget, hvis købssummen udgør 70 mio. kr. eller derover.

2.11.5.7 Selvforsikring

En statsfinansieret selvejende institution er omfattet af statens selvforsikringsprincip, *jf. punkt 2.2.17 Selvforsikring*.

Statsfinansierede selvejende institutioner kan dog tegne bestyrelsesansvarsforsikring. Statsfinansierede selvejende institutioner kan endvidere tegne kurssikringsaftaler i forbindelse med optagelse af realkreditlån.

Statsfinansierede selvejende institutioner kan endelig tegne ulykkesforsikring for studerende indskrevet på institutionen svarende til ansattes dækning for ulykkestilfælde og skadelige påvirkninger efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade.

En statsfinansieret selvejende institution skal tegne skadesforsikring for egne bygninger, hvis institutionen er undtaget fra selvforsikringsordningen.

2.11.5.8 Offentlig-Privat Partnerskab

En statsfinansieret selvejende institution kan indgå OPP-aftaler efter reglerne i *punkt 2.4.11 Offentlig-Privat Partnerskab*.

2.12 Anden bevilling

2.12.1 Anvendelsesområde

Bevillingstypen anden bevilling anvendes i tilfælde, hvor bevillingsformålet søges tilgodeset gennem ydelse af tilskud, udlån mv., eller gennem opkrævning af indtægter, der ikke er naturligt knyttet til drifts- og anlægsvirksomhed. Generelt anvendes denne bevillingstype, hvor øvrige bevillingstyper ikke er hensigtsmæssige, herunder reserver.

2.12.2 Bruttobevilling

Anden bevilling er en bruttobevilling. Det vil sige at udgifter og indtægter bevilliges som særskilte udgifts- og indtægtsbevillinger.

Der kan i anmærkningerne gives adgang til, at indtægter, ud over de i finansloven budgettede, kan anvendes til en forøgelse af udgiftsbevillingen. Hvor en sådan adgang findes, redegøres der for konsekvenserne af mer- eller mindreindtægter i forbindelse med bevillingsafregningen.

2.12.3 Videreførsel af tilsagn

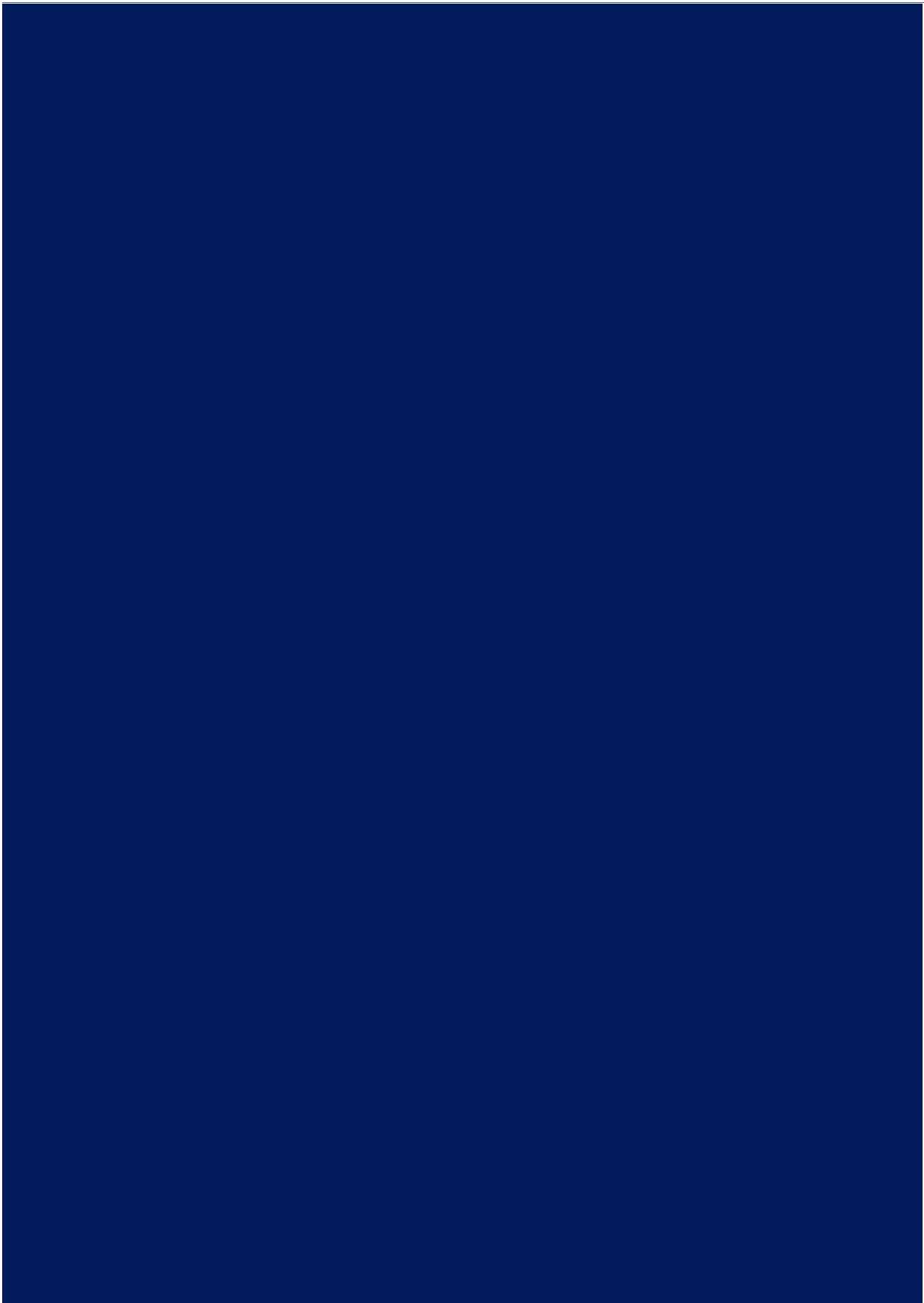
Der er som hovedregel ikke adgang til videreførsel af ikke forbrugte bevillinger.

For bevillinger, hvor disponeringen sker ved afgivelse af tilsagn om tilskud, kan der dog i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne gives hjemmel til, at en uforbrugt del af bevillingen kan videreføres i et år og højst med et beløb svarende til modtagne ansøgninger, som ikke et blevet afgjort i finansåret. En sådan videreførsel kan kun disponeres på tilsagn om tilskud, hvor en ansøgning er modtaget i det finansår, hvor bevillingen oprindeligt er givet.

Adgangen til at forbruge af videreført bevilling er dog betinget af bestemmelserne i *punkt 2.2.12. Videreførsel af uforbrugt bevilling til efterfølgende år.*

2.12.4 Administrationsudgifter

Der kan ikke af anden bevilling afholdes lønudgifter. Der kan med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne overføres midler til dækning af udgifter til administration, herunder løn, *jf. punkt 2.6.5 Lønsumsloft.* Overførslen sker som intern statslig overførsel.

3. Nye eller ændrede dispositioner i finansåret

3.1 Behovet for nye eller ændrede dispositioner

Der kan i løbet af et finansår opstå behov for at gennemføre nye eller ændrede dispositioner i forhold til de bevillinger, der er givet på finansloven, fordi:

- en disposition ikke har været forudset eller ikke har kunnet forudses under finanslovens udarbejdelse
- de forudsætninger, hvorunder en bevilling er givet, ændres
- de nødvendige oplysninger om en forudset disposition ikke eller kun delvist har kunnet foreligge under udarbejdelsen af finansloven.

I visse tilfælde er der hjemmel til at foretage nye eller ændrede dispositioner i løbet af et finansår, *jf. punkt 3.2 Nye eller ændrede dispositioner, hvor hjemmel er givet.*

Hvor der ikke i finansloven, budgetvejledningens kapitel 2 eller lovgivningen i øvrigt er hjemmel til at gennemføre en disposition, må bevillingsmæssig hjemmel tilvejebringes, *jf. punkt 2.2.2 Forudgående hjemmel.* Dette gælder både adgangen til at modtage indtægter og afholde udgifter og påføre staten andre økonomiske forpligtelser som statsgarantier og flerårige forpligtelser. Tilvejebringelse af bevillingsmæssig hjemmel til nye eller ændrede dispositioner i løbet af finansåret behandles i *punkt 3.3 Tilvejebringelse af ny bevillingsmæssig hjemmel i løbet af finansåret.*

Samme procedure anvendes, hvor der er givet en bevilling, hvis anvendelse er betinget af særskilt forelæggelse for Finansudvalget.

3.1.1 Budgetlovens betydning for nye og ændrede dispositioner i finansåret

Budgetlovens bestemmelser om udgiftslofter for staten stiller krav om finansiering af merudgifter i årets løb for bevillinger, der er underlagt loftsstyring, *jf. punkt 1.2.2 Udgiftslofter.* Det gælder særligt bevillinger under det statslige delloft for driftsudgifter.

3.1.1.1 Særligt om bevillinger under delloftet for driftsudgifter

For bevillinger, omfattet af det statslige delloft for driftsudgifter, gælder særlige bestemmelser af betydning for nye eller ændrede dispositioner som følge af budgetlovens bestemmelser om udgiftslofter.

Ved tillægsbevillinger, som er omfattet af adgangen til direkte efterbevilling, skal departementet sikre, at der foreligger en aftale om finansiering med Finansministeriet. Ved andre bevillingsforslag skal Finansministeriets godkendelse foreligge.

Tilsvarende skal departementet sikre, at nye eller ændrede dispositioner i finansåret, der medfører merudgifter, er finansieret ved diskretionære besparelser, ved træk på de generelle reserver efter forudgående aftale med Finansministeriet eller ved overførsel fra andre ministerområder.

Hvis der i øvrigt samlet set forventes en overskridelse af finansårets bevillinger, skal ministeren anvise konkret finansiering hertil inden for ministerområdet. Omfattet er samlede forventede merudgifter og mindreindtægter, herunder også merudgifter på aktivitetsstyrte bevillinger (inkl. lovbundne bevillinger).

3.1.1.2 Særligt om bevillinger under delloftet for indkomstoverførsler

For bevillinger under delloftet for indkomstoverførsler indebærer budgetloven som udgangspunkt ikke skærpede krav til finansiering af merudgifter i årets løb.

Såfremt der samlet set forventes en overskridelse af finansårets bevilling på bevillinger under delloftet for indkomstoverførsler, har den pågældende minister en initiativpligt til at få klarlagt om overskridelsen er af midlertidig eller permanent karakter, *jf. punkt 1.2.3 Den statslige udgiftskontrol*.

Den pågældende minister skal i forbindelse med udgiftsopfølgningen redegøre for, om merudgifter på de enkelte bevillinger under delloftet for indkomstoverførsler, der overstiger 50 mio. kr. eller 5 pct. af den samlede bevilling, er af midlertidig eller permanent karakter.

3.2 Nye eller ændrede dispositioner, hvor hjemmel er givet

I visse tilfælde er der i bevillingsreglerne hjemmel til at foretage nye eller ændrede dispositioner i løbet af et finansår i forhold til de bevillinger, der er givet på finansloven, *jf. dog afsnit 3.1.1 ovenfor*.

Inden for givne bevillinger (optages ikke på tillægsbevillingslovforslaget):

- Merudgifter der afholdes af videreførselsbeløb, *jf. punkt 2.2.12 Videreførelse af uforbrugt bevilling til efterfølgende år*.
- Merudgifter der modsvares af merindtægter på nettobevillinger, *jf. punkt 2.2.5 Brutto- og nettobevillinger*, eller har hjemmel i anmærkningerne, *jf. punkt 2.10.2 Bruttobevilling* (under reservationsbevilling) og *punkt 2.12.2 Bruttobevilling* (under anden bevilling).
- Omdisponeringer inden for en rammebevilling, *jf. punkt 2.2.8 Bevillingsforudsætninger i anmærkningerne*.

- Lovbundne udgifter og indtægter, *jf. punkt 2.9.2 Sammenhængen mellem bevilling og lovgivning.*
- Udgifter til afskrivning og nedskrivning af fordringer, *jf. punkt 2.4.6 Nedskrivning af fordringer.*

Uden for givne bevillinger (optages på tillægsbevillingslovforslaget):

- Overførsler mellem hovedkonti, *jf. punkt 2.2.9.1 Bevillingsoverførsler.*
- Udgifter der følger af ny lovgivning, som vedtages i tiden fra 15. oktober i året forud for finansåret (B-året) til udløbet af finansåret, *jf. punkt 2.2.19 Bevillingsparagraffen.*
- Indtægter og udgifter vedrørende EU-tilskud, der forudsætter afholdelse af tilsvarende udgifter herunder udgifter til Danmarks EU-bidrag, *jf. punkt 2.4.1 Udgifter som følge af EU-retsakter.*
- Udgifter til indfrielse af garantier og statsforskrivninger, *jf. punkt 2.4.2 Indfrielse af garantier og statsforskrivninger.*
- Udgifter pålagt ved dom mv., *jf. punkt 2.4.3 Udgifter pålagt ved dom mv.*
- Selvforsikringsudgifter, *jf. punkt 2.4.4 Selvforsikringsudgifter.*
- Udgifter til bevarelse af statsaktiver, *jf. punkt 2.4.5 Bevarelse af statsaktiver.*
- Indtægter ved ekspropriation, *jf. punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv.*
- Ejendomssalg, *jf. punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv.*
- Bygningsstyrelsens ejendomskøb, hvor købssummen udgør under 100 mio. kr., *jf. punkt 2.7.4.2 Ejendomskøb* (under statsvirksomhed).
- Oprettelse af nye aktiviteter under indtægtsdækket virksomhed som følge af kontroludbud, *jf. punkt 2.6.8.1 Anvendelse og hjemmel* (under indtægtsdækket virksomhed).
- Mer- eller mindreudgifter som følge af aktivitetsafvigelser fra det i anmærkningerne givne på hovedkonti af bevillingstypen statsfinansieret selvejende institution, *jf. punkt 2.11.4 Ministeriets disponering af bevillingen.*
- Udmøntning af budgetreguleringer.

3.3 Tilvejebringelse af ny bevillingsmæssig hjemmel i løbet af finansåret

3.3.1 Dispositioner med Finansudvalgets tilslutning

Hvor der ikke i finansloven, budgetvejledningen eller gældende regler i øvrigt er hjemmel til at gennemføre en disposition, skal der tilvejebringes bevillingsmæssig hjemmel forud for dispositionens gennemførelse.

Tilvejebringelse af bevillingsmæssig hjemmel til nye eller ændrede dispositioner i finansåret sker i praksis ved at opnå Folketingets Finansudvalgs tilslutning til en bevillingsansøgning (aktstykke).

Dette gælder også, hvis det er nødvendigt at gennemføre dispositioner, som har eller kan få udgiftsmæssige eller indtægtsmæssige konsekvenser i et senere finansår, og hvortil der ikke foreligger hjemmel, *jf. punkt 2.2.10 Flerårige dispositioner*.

Finansudvalgets tilslutning skal endvidere indhentes til dispositioner i henhold til en bevilling, der på finansloven er givet som en betinget bevilling, f.eks. ved forbehold om særskilt forelæggelse for Finansudvalget. Det kan tillige ved lov eller tekstanmærkning være foreskrevet, at bestemte dispositioner kun kan gennemføres med Finansudvalgets tilslutning, *jf. punkt 2.2.7 Betingede bevillinger*.

Når der opstår en situation (f.eks. forsinkelse eller væsentlige ændringer), som efter reglerne i kapitel 2 forudsætter Finansudvalgets tilslutning til det videre forløb, eller når der er indgået en kontrakt, som er betinget af Finansudvalgets tilslutning, skal forelæggelse ske snarest og inden 3 måneder efter, at ministeriet er blevet bekendt med, at situationen opstod, henholdsvis kontrakten blev indgået.

Endvidere skal følgende dispositioner forelægges:

- Investeringer i anlægsaktiver mv. samt visse ændringer af investeringsprojekter, *jf. punkt 2.6.11 Investeringer i anlægsaktiver mv.* (under driftsbevilling).
- Selvforsikringsudgifter ved omfattende skader og totalskader, *jf. punkt 2.4.4 Selvforsikringsudgifter*.
- Huslejekontrakter, der indgås af statsinstitutioner med en privat udlejer, hvortil der er knyttet usædvanlige og byrdefulde vilkår, f.eks. særligt stort depositum eller anden forudbetaling, eller hvis der skal afholdes større udgifter til indretning eller ombygning af det lejede, *jf. punkt 2.6.12 Leje af fast ejendom* (under driftsbevilling).
- Huslejekontrakter, der indgås af statsinstitutioner inden for huslejeordningen med en privat udlejer, hvor dette følger af reglerne for forelæggelse af investeringer, *jf. punkt 2.6.12 Leje af fast ejendom* (under driftsbevilling).
- Huslejekontrakter, der indgås af institutioner uden for huslejeordningen, hvor dette følger af reglerne for forelæggelse af investeringer, *jf. punkt 2.6.12 Leje af fast ejendom* (under driftsbevilling).
- Leasingaftaler med en samlet kontraktsum på 70 mio. kr. eller derover, *jf. punkt 2.4.10 Leasing (leje)*.
- It-projekter, hvor den samlede udgift udgør 70 mio. kr. eller derover, eller hvor dette følger af reglerne om forelæggelse af investeringer, samt visse ændringer af it-projekter, *jf. punkt 2.2.18.1.2 Forelæggelse for Finansudvalget*.
- Repræsentationsudgifter af større omfang eller af ekstraordinær karakter uden særskilt hjemmel på finansloven, *jf. punkt 2.4.14 Repræsentation*.

- Bygge- og anlægsprojekter, hvor den samlede totaludgift udgør 70 mio. kr. eller derover, samt visse ændringer af bygge- og anlægsprojekter, hvor det følger af reglerne for forelæggelse, *jf. punkt 2.8.3 Bygge- og anlægsprojekter* (under anlægsbevilling).
- Visse ejendoms køb og –salg, hvor det følger af reglerne for forelæggelse, *jf. punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv. og punkt 2.8.4 Ejendomserhvervelse* (under anlægsbevilling).
- Bygningsstyrelsens investeringer i bygge- og anlægsprojekter, hvor den samlede udgift udgør 100 mio. kr. eller derover, *jf. punkt 2.7.4.1 Bygge- og anlægsprojekter* (under statsvirksomhed).
- Bygningsstyrelsens ejendoms køb, hvor købssummen udgør 100 mio. kr. eller derover, *jf. punkt 2.7.4.2 Ejendoms køb* (under statsvirksomhed).
- Anskaffelser af materielle anlægsaktiver, hvor anskaffelsesudgiften udgør 70 mio. kr. eller derover, *jf. punkt 2.8.5 Anskaffelser af materiel mv.*
- Statsfinansierede selvejende institutioners investeringer i bygge- og anlægsprojekter samt it-projekter, hvor den samlede udgift udgør 70 mio. kr. eller derover, *jf. punkt 2.11.5 Statsfinansierede selvejende institutioners disponering af modtagne tilskud.*
- Huslejekontrakter, der indgås af statsfinansierede selvejende institutioner, og hvor dette følger af reglerne for forelæggelse, *jf. punkt 2.11.5 Statsfinansierede selvejende institutioners disponering af modtagne tilskud.*
- Køb af fast ejendom eller grunde, hvor købssummen udgør 70 mio. kr. eller derover, *jf. punkt 2.11.5 Statsfinansierede selvejende institutioners disponering af modtagne tilskud.*

Ved forelæggelse af investeringer og anskaffelser for Finansudvalget, *jf. punkt 2.2.18.1.2, 2.6.11, 2.7.4.1-2, 2.8.3-5 og 2.11.5.4-6*, skal eventuel ekstern medfinansiering medregnes ved opgørelse af de samlede projektudgifter, i det omfang staten opnår fuldt ejerskab over det pågældende aktiv.

3.3.2 Mindre væsentlige dispositioner uden principiel betydning

Finansministeriet kan efter omstændighederne give tilslutning til, at der på forventet efterbevilling foretages mindre væsentlige dispositioner, som er uden principiel betydning.

3.4 Fremgangsmåden ved forelæggelse af bevillingsansøgninger for Finansudvalget

Hvor en disposition efter reglerne i punkt 3.3.1 Dispositioner med Finansudvalgets tilslutning kræver forudgående tilslutning fra Finansudvalget, forelægges den påtænkte disposition for Finansudvalget ved et aktstykke fra vedkommende minister.

Tilvejebringelse af bevillingsmæssig hjemmel ved tilslutning fra Folketingets Finansudvalg er et alternativ til tilvejebringelse af hjemmel ved bevillingslov. Forelæggelse for Finansudvalget vil derfor kunne erstattes af optagelse på finanslov, hvis dennes ikrafttræden kan afventes.

Finansudvalgets beretning af 7. april 2011 om Finansudvalgets arbejdsform indeholder en nærmere beskrivelse af Finansudvalgets arbejde og de gældende procedurer i forbindelse med udvalgets arbejde.

3.4.1 Den ministerielle behandling

Aktstykket, der udarbejdes efter nedenstående retningslinjer, skal inden fremsendelsen til Finansudvalget forelægges i udkast for Finansministeriet. Når Finansministeriets tilslutning foreligger, sendes aktstykket af det pågældende ministerium elektronisk til Finansudvalget.

3.4.2 Fortrolighed

Hvor det undtagelsesvis efter dispositionens karakter er påkrævet, at aktstykket ikke offentliggøres, kan aktstykket betegnes som fortroligt. Det kan i aktstykket angives enten, at såvel eksistensen som indholdet af aktstykket er fortroligt, eller at eksistensen af aktstykket er offentligt, mens indholdet er fortroligt. Baggrunden for fortroligheden bør angives i aktstykket, ligesom det så vidt muligt bør angives, om (og i givet fald hvornår eller under hvilke omstændigheder) ministeren vil tage skridt til at hæve fortroligheden.

Det bør ved udarbejdelsen af aktstykket overvejes, om de fortrolige oplysninger kan placeres i et bilag til aktstykket, således at det ikke er nødvendigt at gøre selve aktstykket fortroligt.

I forbindelse med oversendelse af fortrolige udvalgsbilag til Finansudvalget bør det ligeledes overvejes, hvornår fortroligheden kan hæves, og der bør så vidt muligt i bilaget gøres rede for, hvornår bilaget kan gøres tilgængeligt for offentligheden.

3.4.3 Finansudvalgets møder og afleveringsfrister

I Folketingets mødeperioder holdes der normalt møde i Finansudvalget en gang ugentligt. Finansudvalgets mødedatoer og tidsfrister fremgår af Finansudvalgets hjemmeside. Fristen vil normalt være på mindst otte dage. Finansudvalget holder normalt møde torsdag kl. 13.00, og fristen for indlevering til udvalget er normalt kl. 14.00 den foregående uges onsdag (forudgående frist for indlevering til opsætning tirsdag kl. 12.00). Aktstykkeudkast skal forelægges Finansministeriet til godkendelse senest onsdagen før afleveringsfristen til Finansudvalget.

Uden for Folketingets mødeperioder afholdes møderne med større mellemrum.

Finansministeriet fremsender, efter indhentelse af bidrag fra ressortministerierne, tre gange årligt en "varsling" til Finansudvalget om, hvilke aktstykker der forventes oversendt i de kommende tre måneder.

Uden for Folketingets mødeperioder bør der kun forelægges aktstykker, som er absolut hastende, og som derfor ikke kan afvente den ordinære møderække i folketingsåret, *jf. punkt 3.5.2.6 Hastende aktstykker*.

På grund af Finansudvalgets mulighed for at stille spørgsmål til vedkommende minister, herunder kalde ministeren i samråd, bør aktstykker, i tilfælde hvor sagen ønskes afgjort inden finansårets udløb, sendes i så god tid, at der er mulighed for besvarelse af spørgsmål og afholdelse af samråd. Det bemærkes i den forbindelse, at aktstykker, der vedrører dispositioner

i et finansår, ikke kan tiltrædes i det efterfølgende finansår. Det betyder, at aktstykker, der ikke er tiltrådt senest den 31. december, som hovedregel må betragtes som bortfaldet.

Eventuelle acceptfrister eller lignende i det forelagte forslag skal give en rimelig frist for Finansudvalgets behandling.

Et aktstykke, som Finansudvalget ikke har afgjort ved udløbet af en folketingssamling, betragtes som bortfaldet og må fremsendes på ny i den følgende samling, såfremt forslaget ønskes opretholdt. Ved en eventuel fornyet fremsendelse underrettes Finansministeriet.

I perioder, hvor regeringens forretninger midlertidigt føres af et forretningsministerium, vil aktstykker i almindelighed ikke kunne forelægges for Finansudvalget.

3.4.4 Nummerering

I Finansudvalgets sekretariat forsynes aktstykket med et aktstykkenummer. Inden for hvert folketingsår nummereres aktstykkerne fortløbende.

Er et aktstykke betegnet som fortroligt, forsynes det ikke med aktstykkenummer, men litreres.

3.4.5 Finansudvalgets offentliggørelse af aktstykker

Aktstykker gøres, medmindre aktstykkerne er betegnet som fortrolige, *jf. punkt 3.4.2 Fortrolighed*, tilgængelige for offentligheden på Folketingets hjemmeside.

Offentliggjorte aktstykker er tilgængelige via Folketingets hjemmeside (www.ft.dk) og via internetadressen www.oes-cs.dk/aktstykker, hvorfra der henvises til Folketingets hjemmesides bilag vedrørende aktstykket.

3.4.6 Finansudvalgets afgørelse

Efter afsluttet behandling i Finansudvalget sender udvalgssekretariatet en pdf-fil af aktstykket med afgørelsesdato og påtegning elektronisk til ministersekretariatet. Dette vil normalt ske samme dag, som sagen er behandlet i Finansudvalget.

Telefoniske forespørgsler vedrørende aktstykker må indskrænkes til kun at omfatte sager, hvor det er af afgørende betydning at få hurtigt kendskab til resultatet af Finansudvalgets behandling. Der kan ikke med bindende virkning disponeres på grundlag af telefonisk indhentede oplysninger om Finansudvalgets stillingtagen til aktstykkerne, men vedkommende ministerium må afvente fremkomsten af den skriftlige bekræftelse på, at det pågældende aktstykke er tiltrådt.

Efter hvert møde offentliggøres det afgjorte aktstykke på Folketingets hjemmeside med de foretagne påtegninger.

Ethvert medlem af Folketinget og enhver minister har mulighed for at anmode om at føre et aktstykke vedrørende en bevillingsansøgning frem i folketingssalen i form af et lovforslag eller et forslag til folketingsbeslutning.

Dette vil i almindelighed føre til, at Finansudvalgets behandling af aktstykket sættes i bero, til forhandlingen i folketingssalen har fundet sted, *jf. Finansudvalgets beretning om Finansudvalgets arbejdsform*.

3.4.7 Retsvirkningerne af Finansudvalgets tilslutning

Er Finansudvalgets tilslutning til en foreslået disposition opnået, er vedkommende minister stillet, som var bevilling givet, *jf. punkt 1.1.2 Bevillingsændringer*.

For gennemførelsen af dispositionen gælder bestemmelserne i kapitel 2 samt eventuelle særlige begrænsninger, som af Finansudvalget er knyttet til tiltrædelsen.

3.4.8 Orienterende aktstykker

En minister kan orientere Finansudvalget om en sag ved et orienterende aktstykke. En sådan orientering vil også kunne ske ved brev. Der er ingen materiel forskel på de to orienteringsformer.

Finansudvalget vil dog kvittere for orientering ved aktstykke ved en påtegning, hvorefter det orienterende aktstykke er taget til efterretning.

Valget mellem søgende og orienterende aktstykker afhænger af, om der er tale om en disposition, der beror på Finansudvalgets afgørelse.

Orienterende aktstykker opstilles på samme måde som aktstykker, hvorved der søges bevilling, *jf. punkt 3.5 Udarbejdelsen af aktstykker*. Dog indeholder orienterende aktstykker ikke noget c- og e-stykke.

3.5 Udarbejdelsen af aktstykker

Aktstykker opstilles i følgende punkter:

- a. Indledning (punkt 3.5.1)
- b. Sagsfremstilling (punkt 3.5.2)
- c. Motivering for forelæggelsen (punkt 3.5.3)
- d. Tilslutning fra andre myndigheder (punkt 3.5.4)
- e. Forslaget (punkt 3.5.5)
- f. Finansministeriets tilslutning (punkt 3.5.6)

De anvendte litra skal angives i aktstykkets venstre margin. Anvendes et punkt ikke, udelades det fuldstændig.

Der kan tages udgangspunkt i Finansministeriets skabelon for aktstykker, inklusive standardformuleringer, som kan findes i ØAV.

3.5.1 Indledning (punkt a)

Indledningen (punkt a) skal i kortfattet form indeholde oplysninger om, hvilket ministerium der stiller forslaget, karakteren af den foreslåede disposition, samt de samlede udgifter hvor for-

slaget omhandler en tidsafgrænset disposition, eller udgifterne på årsbasis hvor forslaget omhandler en disposition med løbende udgifter. Endvidere skal evt. udgiftsændringer fremgå, hvor forslaget omhandler forelæggelser af væsentlige ændringer af investeringsprojekter. Hvor dispositionen vedrører indtægter, oplyses tilsvarende de samlede indtægter eller indtægten på årsbasis ved dispositionen.

I indledningen skal tillige fremgå den eventuelle udgift eller indtægt i finansåret, der foreslås optaget på lov om tillægsbevilling, samt eventuelle forslag til ny låneramme. Der skal ikke gives oplysning om kontering på standard- og underkontoniveau eller om fordelingen på finansår af eventuelle udgifter ud over finansåret.

Hvor forslaget omfatter flere dispositioner, vil det være hensigtsmæssigt, at oplysningerne gives for hver af dispositionerne for sig. Der kan ofte med fordel anvendes en punktopstilling.

Hvor der ikke er sammenhæng mellem dispositionerne, bør der udfærdiges aktstykke for hver enkelt disposition.

Hvor forslaget angår en disposition, der medfører en udgift i finansåret, der foreslås optaget på lov om tillægsbevilling, anføres det tillige, om udgiften finansieres af reserver eller finansieres af midler opført på andre bevillinger. Der kan anvendes en af følgende formuleringer:

- "Udgiften i (finansåret) finansieres af de på ...ministeriet opførte reserver."
- "Udgiften i (finansåret) finansieres af de på (hovedkonto) ... opførte midler."

Forelægges et forslag, der vedrører udgifter i det kommende finansår inden vedtagelsen af finansloven for finansåret, kan følgende formulering dog anvendes:

- "Udgiften i (det kommende finansår) påregnes finansieret af de midler, som måtte blive fastsat på ...ministeriets paragraf."

Hvis forslaget vedrører en disposition, der ikke medfører udgifter, der optages på lov om tillægsbevilling, angives, om udgifterne afholdes inden for en given bevilling, eller om dispositionen er uden udgiftsmæssige virkninger i finansåret. Der kan anvendes en af følgende formuleringer:

- "Udgiften i (finansåret) afholdes af den på finansloven opførte bevilling på kr. til ..."
- "Forslaget medfører ikke udgifter i finansåret."

Hvis forslaget vedrører en disposition, som indebærer et forslag om ændret låneramme, kan følgende formulering anvendes:

- "Forslaget medfører behov for en forhøjelse af lånerammen med (antal) mio. kr. i perioden fra (årstal) til (årstal)"

Såfremt der undtagelsesvist er behov for, at et aktstykke ikke offentliggøres, *jf. punkt 3.4.2 Fortrolighed*, bør dette angives i punkt a. Endvidere bør det udtrykkeligt på aktstykkets forside være angivet, at det er fortroligt. Der kan i pkt. a anvendes en af følgende tre formuleringer:

- "Eksistensen af nærværende aktstykke er offentlig, mens indholdet af aktstykket er fortroligt af hensyn til... Fortroligheden vil blive ophævet når..."
- "Såvel eksistensen som indholdet af nærværende aktstykke er fortroligt af hensyn til... Fortroligheden vil blive ophævet når..."
- "Indholdet af bilag ... til nærværende aktstykke er fortroligt af hensyn til... Fortroligheden vil blive ophævet når..."

3.5.2 Sagsfremstilling (punkt b)

Sagsfremstillingen (punkt b) skal i kortfattet form angive begrundelsen for den foreslåede disposition og redegøre for dispositionens enkeltheder. Sagsfremstillingen har samme funktion og betydning som anmærkningerne til et bevillingsforslag på finansloven, og fremstillingen skal derfor indeholde oplysninger svarende til, hvad der fremgår af anmærkninger, *jf. ØAV*. Ved anmodning om fravigelse af budgetvejledningens regler skal der ikke optages en særlig bevillingsbestemmelse i tabelform i punkt b, men alene redegøres for anmodningen.

Der skal i sagsfremstillingen redegøres for opgørelsen af de samlede udgifter eller udgifterne på årsbasis, *jf. dispositionsreglerne for forslaget og bevillingstypen*.

Angår forslaget en sag, der tidligere har været forelagt særskilt for Finansudvalget, anføres dette med angivelse af aktstykkenummer og dato for Finansudvalgets afgørelse.

Indebærer den foreslåede disposition udgifter i senere finansår, redegøres for den forventede fordeling af udgiften på de enkelte finansår.

Afholdes udgiften af en betinget bevilling, der ikke udnyttes fuldt ud ved dispositionen, medtages oplysning om det resterende beløb.

Omfatter forslaget udgifter, der medfinansieres af en allerede på finansloven opført konto redegøres herfor, således at den samlede bevilling til formålet kan fastslås. Ved aktstykker vedrørende formål, der inden for et eller flere af de seneste 3 år har været tilgodeset gennem ordinære bevillinger på finansloven, men som nu foreslås finansieret på aktstykke fra andre kilder, skal dette angives i bevillingsansøgningen. Endvidere skal angives størrelsen af bevillingen på finansloven i de(t) pågældende år.

Hvor udgiften i finansåret foreslås modsvaret af besparelser, gives som sidste led i sagsfremstillingen en redegørelse for de omstændigheder, der har muliggjort den kompenserende besparelse.

Der skal i sagsfremstillingens slutning optages en specifikation af evt. udgifter i finansåret, der foreslås optaget på lov om tillægsbevilling. Foreslåede bevægelser på hovedkontoniveau specificeres på under- og standardkontoniveau. Der anvendes følgende formulering:

- "Dispositionerne på forslag til lov om tillægsbevilling i finansåret specificeres således:"

3.5.2.1 It-projekter

Sagsfremstillingen i aktstykker om it-projekter skal indeholde en redegørelse for projektet, dets samlede udgifter, samt dets risikoprofil. Redegørelsen skal baseres på en business case, samt evt. andet materiale, der er indgået i forbindelse med behandlingen af projektet i Statens It-projektråd, *jf. punkt 2.2.18.1 It-projekter*. Endvidere skal sagsfremstillingen indeholde en plan for fremtidige orienteringer.

Aktstykkerne følger fælles retningslinjer for it-aktstykker. Der henvises til *Retningslinjer for udformning af it-aktstykker*, som kan findes på ØAV.

3.5.2.2 Anskaffelser af materiel mv.

I sager om anskaffelser gives i sagsfremstillingen alle relevante oplysninger om erhvervelsen, herunder evt. benyttelse af industrisamarbejde, indkøbssamarbejder og delkomponenter såfremt anskaffelsesværdien af disse er væsentlige. Størrelsen af omkostningerne forbundet med erhvervelsen oplyses i sagsfremstillingen, medmindre anskaffelser er et fast led i institutionens virksomhed. Endvidere oplyses om størrelsen af drifts- og vedligeholdelsesudgifter. Der skal ligeledes oplyses om evt. risikofaktorer for leveringstid, drift og totaløkonomi.

3.5.2.3 Bygge- og anlægsprojekter

Ved forslag om bygge- og anlægsprojekter skal der redegøres for en evt. gennemført totaløkonomisk vurdering af projektet, *jf. punkt 2.8.3 Bygge- og anlægsprojekter og punkt 2.7.4.1 Bygge- og anlægsprojekter*, herunder alternative muligheder for organiseringen af projektet. Endvidere skal sagsfremstillingen indeholde en plan for fremtidige orienteringer.

Aktstykkerne følger fælles retningslinjer for bygge- og anlægsaktstykker. Der henvises til *Retningslinjer for udformning af bygge- og anlægsaktstykker*, som kan findes på ØAV.

Aktstykker vedrørende bygge- og anlægsprojekter fra statslige selskaber under Transportministeriets område følger tillige de fælles retningslinjer for bygge- og anlægsaktstykker.

3.5.2.4 Ejendomsoverdragelser mv.

I sager om ejendomserhvervelser gives i sagsfremstillingen alle relevante oplysninger om ejendommen, herunder om seneste ejendomsværdi. Den omtrentlige størrelse af omkostningerne ved erhvervelsen indregnes i købesummen, medmindre ejendomserhvervelser er et fast led i en institutions virksomhed. Endvidere oplyses om størrelsen af istandsættelsesudgifter, såfremt disse er betydelige. Der skal oplyses om den evt. foretagne totaløkonomiske vurdering af projektets anlægs- og driftsøkonomi og om vurderingen af muligheden for at organisere projektet som et offentligt-privat samarbejde, *jf. punkt 2.4.11 Offentlig-Private Partnerskab*.

Ved overdragelse af ejendom fra en statsinstitution til en anden søges Finansudvalgets tilslutning af den institution, til hvilken overdragelsen sker. Finansudvalgets tilslutning søges kun, såfremt overdragelsen sker til anden værdi end den bogførte værdi. Er overdragelsen et led i en ressortomlægning, sker overdragelsen dog regnskabsmæssigt (til bogført værdi) ved kapitaladvis.

Sager om ejendomssalg, der skal forelægges Finansudvalget, skal indeholde alle relevante oplysninger til bedømmelse af sagen, herunder om ejendommens bogførte værdi og den omtrentlige størrelse af salgsomkostninger, som skal bæres af staten.

3.5.2.5 Konsekvensangivelse mv.

Der skal i relevant omfang - ud over de økonomiske konsekvenser redegøres for væsentlige administrative, erhvervsmæssige og miljømæssige konsekvenser af forslaget samt eventuelt for forholdet til EU-retten.

3.5.2.6 Aktstykker af principiel juridisk karakter, herunder materielle tekstanmærkninger i aktstykker

Det er i øvrigt vigtigt, at de retlige spørgsmål overvejes nøje i forbindelse med aktstykker af principiel juridisk karakter, herunder i de meget sjældne tilfælde, hvor et aktstykke måtte indebære lovgivning i form af tekstanmærkninger, der ændrer eller supplerer materiel lovgivning, *jf. punkt 1.8 Særligt om tekstanmærkninger*. I sådanne helt særlige tilfælde skal følgende iagttages:

- Der skal være tale om regulering af et forhold, som henhører under Finansudvalgets bevillingskompetence
- Tekstanmærkningen skal være præcis og konkret i sin udformning. Hvor anden gældende materiel lovgivning ændres eller suppleres, bør der i tekstanmærkningen eller i anmærkningerne hertil angives titel på loven(e) og reference til, hvor lov, lovbekendtgørelse og/eller ændringslov(e) er optrykt i Lovtidende
- Tekstanmærkningen må kun gælde for en begrænset kreds af borgere m.fl.
- Tekstanmærkningen må ikke være af bebyrdende karakter
- Tekstanmærkningen skal være begrundet i væsentlige hensyn
- Tekstanmærkningen må ikke kunne afvente at blive gennemført ved lov
- Tekstanmærkningen skal have en begrænset gyldighedsperiode

3.5.2.7 Hastende aktstykker

Er et aktstykke af hastende karakter, er det væsentligt at oplyse Finansudvalget om, at der kan være konsekvenser af negativ art som følge af afgørelse af et aktstykke efter en bestemt dato. Hvis dette er tilfældet, angives følgende i aktstykket:

- Årsagen til at aktstykket er hastende
- Grunden til at ministeren ikke på et tidligere tidspunkt har oversendt aktstykket
- På hvilket tidspunkt eventuelle negative konsekvenser måtte indtræde
- Hvilken konsekvens manglende tiltrædelse før dette tidspunkt måtte have

Finansudvalget er ikke på nogen måde bundet af sådanne tilkendegivelser, og beslutningen, om hvornår et aktstykke kan færdigbehandles, tilkommer udvalget selv.

3.5.3 Motivering for forelæggelsen (punkt c)

Motiveringen for forelæggelsen (punkt c) skal, hvor forslaget vedrører nye eller ændrede dispositioner, indeholde en redegørelse for årsagerne til, at den foreslåede disposition ikke kan afvente bevilling på finansloven for et senere finansår.

Hvor forelæggelse vedrører en disposition, hvortil der på finansloven er givet en bevilling, hvis anvendelse er betinget af særskilt forelæggelse for Finansudvalget, anføres dette. Der anvendes følgende formulering:

- "Det er ved bevillingen til .. forudsat, at den foreslåede disposition først kan gennemføres efter særskilt forelæggelse for Finansudvalget."

Sker forelæggelsen i henhold til en bestemmelse i lov, tekstanmærkning eller bestemmelse i budgetvejledningen, henvises hertil.

3.5.4 Tilslutning mv. fra andre myndigheder (punkt d)

Tilslutning mv. fra andre myndigheder (punkt d) skal indeholde oplysninger om foreskrevne godkendelser fra andre myndigheder. Sådanne godkendelser kan være foreskrevet i budgetvejledningen eller i lovgivningen, herunder finansloven. Det er ikke nødvendigt at anføre, at ministeriet som led i en almindelig koordinationsproces har hørt et eller flere ministerier med hensyn til forslaget.

Forudsætter gennemførelsen af en disposition forudgående godkendelse af Europa-Kommissionen, skal det eksempelvis anføres, om Kommissionens godkendelse foreligger eller vil blive indhentet, og i givet fald at dispositionen ikke vil blive gennemført, før godkendelsen foreligger.

Ligeledes anføres, hvis der i medfør af statsbyggeloven har været søgt bistand i Bygningsstyrelsen i forbindelse med byggeopgaver.

I forbindelse med ejendomsoverdragelser anføres endvidere oplysninger om Vurderingsstyrelsens godkendelse eller udtalelse om overdragelsessummens størrelse og vilkårene for handelen. Vurderingsstyrelsens vurdering af ejendommens handelsværdi anføres.

3.5.5 Forslaget (punkt e)

Forslaget (punkt e) skal angive den bevillingsmæssige formalisering af den disposition, der søges tilslutning til.

Hvor dispositionen skal optages på tillægsbevillingsloven, angives dette over det eller de bevillingsforslag, der vil blive søgt optaget på forslag til lov om tillægsbevilling. Følgende formulering kan anvendes:

- "Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til at ..., således, at der på forslag til lov om tillægsbevilling for (finansåret) opføres følgende: (angivelse af hovedkonto, betegnelse og beløb - også for en eventuel kompenserende besparelse)."

Indebærer forslaget oprettelse af en ny bevilling anføres efter angivelsen af konteringen: "(ny konto)".

Hvis forslaget vedrører en disposition, som indebærer et forslag om ændret låneramme, anvendes følgende formulering:

- "Forslaget medfører behov for en forhøjelse af lånerammen med (antal) mio. kr. i perioden fra (årstal) til (årstal)"

Indebærer forslaget optagelse af en ny tekstanmærkning eller en ændring i en eksisterende tekstanmærkning, angives den formulering, hvormed tekstanmærkningen vil blive søgt optaget, samt den gruppe, hvortil tekstanmærkningen henføres.

Hvor den disposition, der søges tilslutning til, ikke skal optages på tillægsbevillingsloven, angives, om dette er en følge af:

- at udgiften afholdes af en given (eventuelt betinget) bevilling,
- at udgifterne/indtægterne vil blive søgt på en senere bevillingslov, eller
- at dispositionen ikke medfører udgifter/indtægter.

Der kan anvendes en af følgende formuleringer:

- "Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til at ... idet udgiften vil blive afholdt af den på finansloven for (B-året) under (hovedkonto og betegnelse) opførte bevilling på ... kr."
- "Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til at ... idet udgiften/indtægten vil blive søgt bevilget på (angivelse af kommende bevillingslov og kontering, hvor dette er muligt)"
- "Forslaget medfører ikke udgifter/indtægter."

3.5.6 Finansministeriets tilslutning (punkt f)

Det angives, at Finansministeriets tilslutning foreligger med formuleringen:

- "Finansministeriets tilslutning foreligger."

3.6 Tillægsbevillingsloven

3.6.1 Egentlige bevillingsændringer

Ved gennemførelse af nye eller ændrede dispositioner kræves tillægsbevilling i alle tilfælde, hvor der er tale om *egentlige ændringer af bevillingernes størrelse eller forudsætninger*.

Det indebærer, at *finansloven og tillægsbevillingsloven* tilsammen viser den samlede *bevilling*, der er blevet stillet til rådighed i det pågældende finansår.

Statsregnskabet viser det *forbrug*, der har været på den pågældende hovedkonto. Af statsregnskabet vil således fremgå de afvigelser fra den vedtagne finanslov, som ikke kan anses for egentlige ændringer af bevillingerne.

På tillægsbevillingslovforslaget optages følgende ikke afvigelse fra finansloven af nedenstående art:

- Positiv og negativ videreførsel, hvor der er adgang til sådan videreførsel.
- Merudgifter, der modsvares af merindtægter på nettobevillinger, eller med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkningerne.
- Afgivelser fra de budgetterede lovbundne udgifter, som følge af ændrede skøn.
- Ikke-fradragsberettiget købsmoms.

Der udarbejdes hvert år forslag til tillægsbevillingslov, som først fremsættes og vedtages efter finansårets udløb, og som derfor i det væsentlige er en efterbevillingslov.

3.6.2 Kategorisering af tillægsbevillingslovforslaget

De egentlige ændringer af bevillingernes størrelse eller forudsætninger, som optages på tillægsbevillingslovforslaget, kategoriseres således:

1. Ny lovgivning. Finanslovens bevillingsparagraf (§45) hjemler, at der i finansåret kan disponeres på forventet efterbevilning med hensyn til udgifter og indtægter, der følger af ny lovgivning. Anvendelsen af bevillingsparagraffen forudsætter, at udgifternes og indtægternes størrelse eller beregningsgrundlag tydeligt fremgår af den pågældende lovgivning eller på anden måde har været oplyst Folketinget i forbindelse med behandlingen af lovforslagene. Bevillingsændringer, der således følger af vedtagne love, opføres under denne kategori.

2. Aktstykker. I tilfælde, hvor der i finansårets løb er søgt hjemmel til gennemførelsen af dispositioner (der ikke var hjemlet på finansloven) ved forelæggelse af aktstykke for Finansudvalget, skal de ansøgte bevillingsændringer opføres på tillægsbevillingslovforslaget under denne kategori. Kategorien anvendes endvidere i forbindelse med overførsel af beløb til og fra bloktilskudspuljen.

4. Overførsel mellem ministerområder. Denne kategori omfatter bevillingsoverførsler mellem ministerområder, herunder i forbindelse med ressortomlægninger. Bevillingsændringer, der optages under denne kategori, vil altid være modsvaret af en modsat rettet bevægelse under en anden paragraf.

5. Overførsel mellem hovedkonti. Denne kategori omfatter overførsler mellem hovedkonti inden for ministerområdet, herunder i forbindelse med organisationsomlægninger. Ved organisationsomlægninger forudsættes det, at bevillingen flyttes med den opgave, til hvilket formål bevillingen er afsat. Bevillingsændringer, der optages under denne kategori, vil altid være modsvaret af en modsat rettet bevægelse andetsteds under ministerområdet. Denne kategori omfatter ikke udmøntninger af reserver og budgetreguleringer. Denne type af transaktioner hører under kategori 9. Andre bevillingsforslag.

7. Dispositionsbegrænsninger. Denne kategorisering anvendes, hvor det er foreskrevet i cirkulære eller lignende fra Finansministeriet.

8. Direkte efterbevilling mv. Kategorien omfatter bevillingsforslag, der optages på tillægsbevillingslovsforslaget som direkte efterbevilling med hjemmel i særlig bevillingsbestemmelse i anmærkninger eller tekstanmærkning eller efter budgetvejledningen, dvs.:

- Indtægter og udgifter vedrørende EU-tilskud, der forudsætter afholdelse af tilsvarende udgifter, *jf. punkt 2.4.1 Udgifter som følge af EU-retsakter*
- Udgifter til indfrielse af garantier og statsforskrivninger, *jf. punkt 2.4.2 Indfrielse af garantier og statsforskrivninger*
- Udgifter pålagt ved dom mv., *jf. punkt 2.4.3 Udgifter pålagt ved dom mv.*
- Selvforsikringsudgifter, som ikke finansieres ved overførsler inden for ministerområdet, *jf. punkt 2.4.4 Selvforsikringsudgifter*
- Udgifter til bevarelse af statsaktiver, *jf. punkt 2.4.5 Bevarelse af statsaktiver*
- Udgifter til afskrivning og nedskrivning af fordringer, *jf. punkt 2.4.6 Nedskrivning af fordringer*
- Indtægter ved ekspropriation, *jf. punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv.*
- Indtægter ved ejendomssalg, der ikke skal forelægges Finansudvalget ved aktstykke, *jf. punkt 2.2.16 Salg af fast ejendom mv.*
- Ejendomsvirksomheders ejendoms køb, hvor købssummen udgør under 100 mio. kr., *jf. punkt 2.7.4.2 Ejendoms køb* (under statsvirksomhed)

9. Andre bevillingsforslag. Bevillingsændringer, som ikke er omfattet af kategorierne ovenfor, anføres under denne kategori, herunder bevillingsforslag, der optages med tilslutning fra Finansministeriet, *jf. punkt 3.3.2 Mindre væsentlige dispositioner uden principiel betydning*. Kategorien omfatter endvidere udmøntning af reserver og budgetreguleringer. Med mindre andet fremgår af en bevillings særlige bestemmelser, kræver reduktion af bevillinger ikke særlig hjemmel.

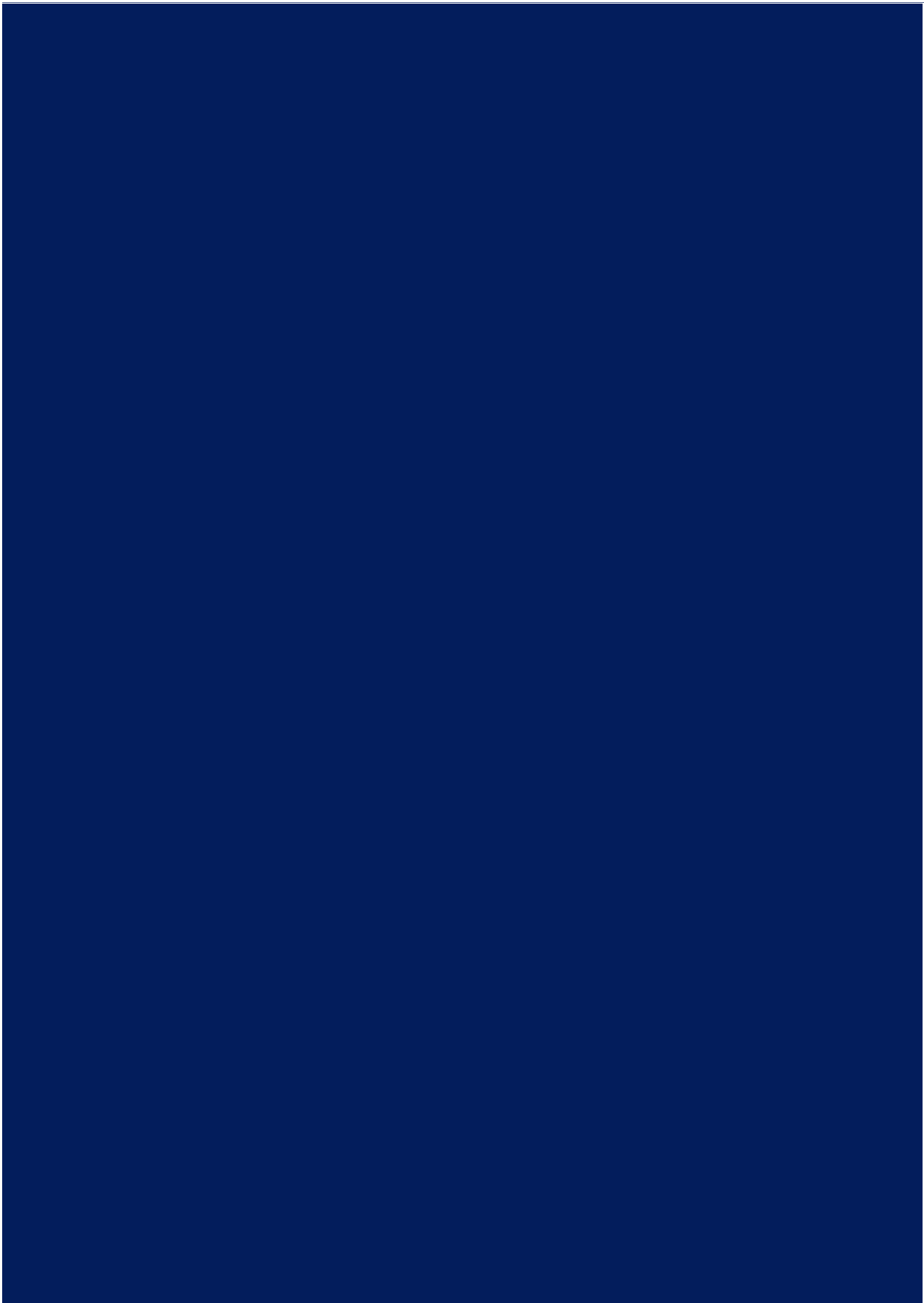
Kategorierne 3 og 6 anvendes som udgangspunkt ikke. Der henvises i øvrigt til ØAV.

3.6.3 Tillægsbevillingslovsforslagets opbygning

Forslaget til lov om tillægsbevilling består af to dele, *tekst* samt *anmærkninger*, og udarbejdes ligesom finanslovsforslaget af Finansministeriet på grundlag af bidrag fra de enkelte ministerier.

Finansministeriet gennemgår bidragene og påser blandt andet, at de optagne forslag er i overensstemmelse med tidligere forhåndsgodkendelser fra Finansudvalget eller Finansministeriet.

Forslaget til lov om tillægsbevilling fremsættes først for Folketinget efter finansårets udløb. Regeringen fremsætter normalt ikke ændringsforslag til tillægsbevillingslovsforslaget.

Bilag 1. Gældende love, bekendtgørelser, cirkulærer mv.

Nedenfor er angivet de på udgivelsestidspunktet gældende love, cirkulærer og vejledninger, der er henvist til i budgetvejledningen.

Inden der disponeres, bør man undersøge, om der er sket ændringer af de nævne forskrifter.

Gældende love, bekendtgørelser, cirkulærer mv.

Love [1]	Ressortministerium	Nr.	Dato
Budgetlov	Finansministeriet	Lov nr. 547	18/06/2012
Lov om leje af erhvervslokaler mv. (erhvervslejeloven)	Erhvervsministeriet	Lbk. nr. 1218	11/10/2018
Lejeloven	Indenrigs- og Boligministeriet	Lbk. nr. 927	04/09/2019
Lov om landsbrugsejendomme	Fødevareministeriet	Lbk. nr. 116	06/02/2020
Lov om planlægning	Indenrigs- og Boligministeriet	Lbk. nr. 1157	01/07/2020
Lov om stats revisoreme	Finansministeriet	Lbk. nr. 4	07/01/1997
Merværdiafgiftsloven (momsloven)	Skatteministeriet	Lbk. nr. 1021	26/09/2019
Lov om revisionen af statens regnskaber m.m. (rigsrevisorloven)	Finansministeriet	Lbk. nr. 101	19/01/2012
Lov om statens regnskabsvæsen mv. (statsregnskabsloven)	Finansministeriet	Lov nr. 131	28/03/1984
Lov om inddrivelse af gæld til det offentlige	Skatteministeriet	Lbk nr. 29	12/01/2015
Bekendtgørelser	Ressortministerium	Nr.	Dato
Bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen mv. (regnskabsbekendtgørelsen)	Finansministeriet	Bek. nr. 116	19/02/2018
Cirkulærer	Ressortministerium	Nr.	Dato
Cirkulære om salg af statens faste ejendomme	Transportministeriet	Cir. nr. 7	25/01/2010
Cirkulære om selvstændig likviditet	Finansministeriet	Cir. nr. 9784	10/07/2016

Gældende love, bekendtgørelser, cirkulærer mv.

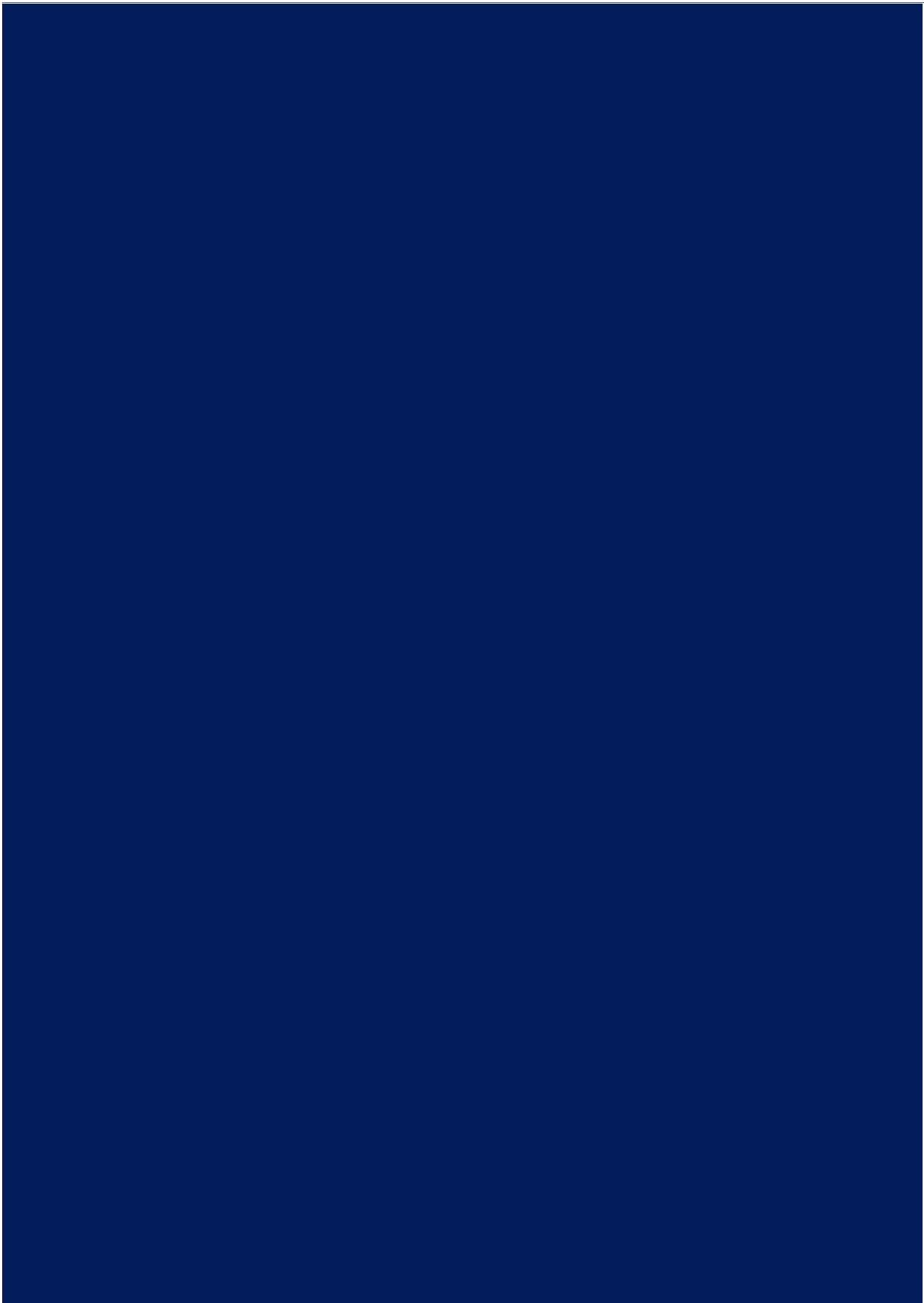
Cirkulære om anvendelse af tjenestemandsansættelse i staten og folkekirken	Skatteministeriet	Cir. nr. 9305	17/06/2009
Cirkulære om rammeaftale om kontraktansættelse af chefer i staten	Skatteministeriet	Cir. nr. 9657	10/07/2019
Cirkulære om bemærkninger til lovforslag og andre regeringsforslag og om fremgangsmåden ved udarbejdelse af lovforslag, redegørelser, administrative forskrifter mv.	Statsministeriet	Cir. nr. 159	16/09/1998
Cirkulære om indkøb i staten	Finansministeriet	Cir. nr. 9749	02/09/2019
Cirkulære om aftale om justering af tjenestemandslønninger mv. fra 1. april 2018	Skatteministeriet	Cir. nr. 9772	30/08/2019
Cirkulære om lønudgifter til danske embedsmænd udsendt som nationale eksperter til EU-kommissionen, EU's Ministerråd og Europa-Parlamentet	Finansministeriet	Cir. nr. 9610	30/06/2006
Cirkulære om selvforsikring i staten mv.	Finansministeriet	Cir. nr. 9783	09/12/2005
Cirkulære om udbud af statslige drifts- og anlægsopgaver (udbudscirkulæret)	Finansministeriet	Cir. nr. 9269	31/03/2016
Cirkulære om budgettering og budget- og regnskabsopfølgning	Finansministeriet	Cir. nr. 9649	30/10/2013
Cirkulære om Statens It-råd	Finansministeriet	Cir. nr. 9205	18/03/2019

Vejledninger	Ressortministerium	Dato
Personaleadministrativ vejledning (PAV)	Skatteministeriet	Revideres løbende
Vejledning om årsrapport for statslige institutioner	Finansministeriet	Revideres løbende
Vejledning om budgettering og budget- og regnskabsopfølgning	Finansministeriet	November 2015
Vejledning om prisfastsættelse	Finansministeriet	August 2020
Vejledning om stillingsnummer og stillingskontrol	Finansministeriet	Januar 2012
Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning	Finansministeriet	Marts 2016
Vejledning om håndtering af tilsagnsordninger på tilskudsområdet	Finansministeriet	Maj 2020
Vejledning til statens it-projektmodel	Finansministeriet	April 2019
Vejledning til den fællesstatslige programmodel	Finansministeriet	Maj 2016
It-projekter: Vejledning til risikovurdering og rådgivning ved Statens It-råd	Finansministeriet	Oktober 2019
Vejledning til model for porteføljestyrelse af statslige it-systemer	Finansministeriet	December 2020
It-systemportefølje: Vejledning til review og rådgivning ved Statens It-råd	Finansministeriet	December 2020
Retningslinjer for udformning af it-aktsykker	Finansministeriet	August 2019
Retningslinjer for udformning af bygge- og anlægsaktsykker	Finansministeriet	December 2015

Bilag 1. Gældende love, bekendtgørelser, cirkulærer mv.

Gældende love, bekendtgørelser, cirkulærer mv.		
Vejledning om ministerens udgifter	Statsministeriet	Juni 2019
Vejledning om en ny åbenhedsordning om ministres udgifter og aktiviteter	Statsministeriet	Juni 2009
Økonomisk Administrativ Vejledning (ØAV) (www.oes.dk/oeekonomi/oaev)	Finansministeriet	Revideres løbende
Beretninger		Dato
Finansudvalgets beretning om Finansudvalgets arbejdsformer		07/04/2011

Anm.: [1] Der henvises til hovedloven eller seneste lovebekendtgørelse. Eventuelle lovændringer fremgår af Retsinformation.

Bilag 2. Standardkontoplan

Nedenfor vises standardkontoplanen, der har været gældende fra og med implementeringen af omkostningsreformen i 2007. Standardkontoplanen anvendes ved budgettering af finansloven og tillægsbevillingsloven og er suppleret af en 4-cifret regnskabskontoplan, der anvendes ved den regnskabsmæssige registrering, og som fremgår af ØAV.

Standardkontoplanen		
Std.kt.	Standardkontonavn	Bemærkning
Driftsposter		
11	Salg af varer	
12	Internt statsligt salg af varer og tjenester	
13	Kontrolafgifter og gebyrer	
15	Vareforbrug af lagre	Anvendelse på bevillingslovene udelukkende under bevillingstyperne driftsbevilling og statsvirksomhed
16	Husleje, leje af arealer, leasing	
17	Internt statsligt køb af varer og tjenesteydelser	
18	Lønninger / personaleomkostninger	
19	Fradrag for anlægsløn	Anvendes på bevillingslovene hvor egne lønudgifter skal aktiveres på et immaterielt eller materielt aktiv.
20	Af- og nedskrivninger	Anvendes på bevillingslovene udelukkende under bevillingstyperne driftsbevilling og statsvirksomhed
21	Andre driftsindtægter	
22	Andre ordinære driftsomkostninger	
25	Finansielle indtægter	
26	Finansielle omkostninger	
28	Ekstraordinære indtægter	Kontoen anvendes ikke på bevillingslovene. Kontoen anvendes alene regnskabsmæssigt som følge af begivenheder, der ligger uden for institutionens kontrol.
29	Ekstraordinære omkostninger	Kontoen anvendes ikke på bevillingslovene. Kontoen anvendes alene regnskabsmæssigt som følge af begivenheder, der ligger uden for institutionens kontrol.
Overførselsindtægter mv.		
30	Skatter og afgifter	
31	Overførselsindtægter fra EU	

Standardkontoplanen

Std.kt.	Standardkontonavn	Bemærkning
32	Overførselsindtægter fra kommuner og regioner	
33	Interne statslige overførselsindtægter	
34	Øvrige overførselsindtægter	
35	Forbrug af videreført opsparing	Anvendes kun på bevillingslovene og ikke i regnskabet
Overførselsudgifter mv.		
40	Statslig momsrefusionsudgift	Anvendes kun til momsreserven på § 35
41	Overførselsudgifter til EU og øvrige udland	
42	Overførselsudgifter til kommuner og regioner	
43	Interne statslige overførselsudgifter	
44	Tilskud til personer	
45	Tilskud til erhverv	
46	Tilskud til anden virk./investeringstilskud	
49	Reserver og budgetregulering	Anvendes kun på bevillingslovene og ikke i regnskabet
Balance, aktiver		
50	Immaterielle anlægsaktiver	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger. På driftsbevilling og statsvirksomhed indbudgetteres tilgange af immaterielle anlæg på finansieringsoversigten.
51	Materielle anlægsaktiver (anskaffelser)	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger. På driftsbevilling og statsvirksomhed indbudgetteres tilgange af materielle anlæg på finansieringsoversigten
52	Afhænd. af mat. anlægsaktiver udenfor reform (kun budget)	Anvendes på bevillingslovene kun på udgiftsbaserede bevillinger. På driftsbevilling og statsvirksomhed indbudgetteres afhændelser på finansieringsoversigten
53	Statsfor skrivinger	
54	Statslige udlån, tilgange	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger
55	Statslige udlån, afgang	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger
56	Emmi. Kurstab, tilgange	Kun statsgældforvaltningen
57	Emmi. Kurstab afgang	Kun statsgældforvaltningen
58	Værdipapirer, tilgange	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger
59	Værdipapirer, afgang	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger
60	Varebeholdninger	Anvendes på bevillingslovene for driftsbevillinger, der ikke følger et omkostningsprincip samt til opgørelse af statens samlede beholdningsbevægelser på § 41

Standardkontoplanen

Std.kt.	Standardkontonavn	Bemærkning
61	Tilgodehavender	Anvendes på bevillingslovene af § 12. Forsvarsministeriet ved budgettering af forsuksbetalinger og til opgørelse af statens samlede beholdningsbevægelser på § 41
62	SKB-kassekredit og SKB-uforrentet likviditet	
63	Likvide beholdninger	Anvendes på bevillingslovene kun på §§ 40-42
Egenkapital og særlige statslige balanceposter		
70	Reguleret egenkapital	Anvendes ikke på bevillingslovene
71	Opskrivning over egenkapitalen	Anvendes ikke på bevillingslovene
72	Reserveret egenkapital	Anvendes ikke på bevillingslovene
73	Udbytte og bortfald	Anvendes ikke på bevillingslovene
74	Fri egenkapital	Anvendes på bevillingslovene på driftsbevilling og stats virksomhed og vil optræde som 'Årets resultat' i Bevillings- og budgetoversigt
76	Hensættelser	
77	Hensættelser vedr. afgivne tilsagn mv.	Anvendes på bevillingslovene kun til opgørelse af statens samlede beholdningsbevægelser på § 41
Balance, langfristet gæld		
80	Statsgæld indland inkl. tilgang	Kun statsgældsforvaltningen
81	Statsgæld indland afgang	Kun statsgældsforvaltningen
82	Statsgæld udland inkl. tilgang	Kun statsgældsforvaltningen
83	Statsgæld udland afgang	Kun statsgældsforvaltningen
84	Prioritetsgæld og anden langf. gæld inkl. tilgang	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger
85	Prioritetsgæld og anden langf. gæld afgang	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger
86	Langfristet gæld på SKB-konti	Anvendes ikke på bevillingslovene
87	Donationer	Kan kun anvendes på bevillingslovene på udgiftsbaserede bevillinger
Balance, kortfristet gæld		
93	Igangv. arb. for fremmedregning, forpligtelser	Anvendes ikke på bevillingslovene
94	Feriepengeforpligtelse	Anvendes ikke på bevillingslovene
95	Gæld vedr. køb af varer og tjenester	Anvendes ikke på bevillingslovene
96	Periodeafgrænsningsposter, forpligtelser	Anvendes ikke på bevillingslovene
97	Anden kortfristet gæld	Anvendes på bevillingslovene kun til opgørelse af statens samlede beholdningsbevægelser på § 41

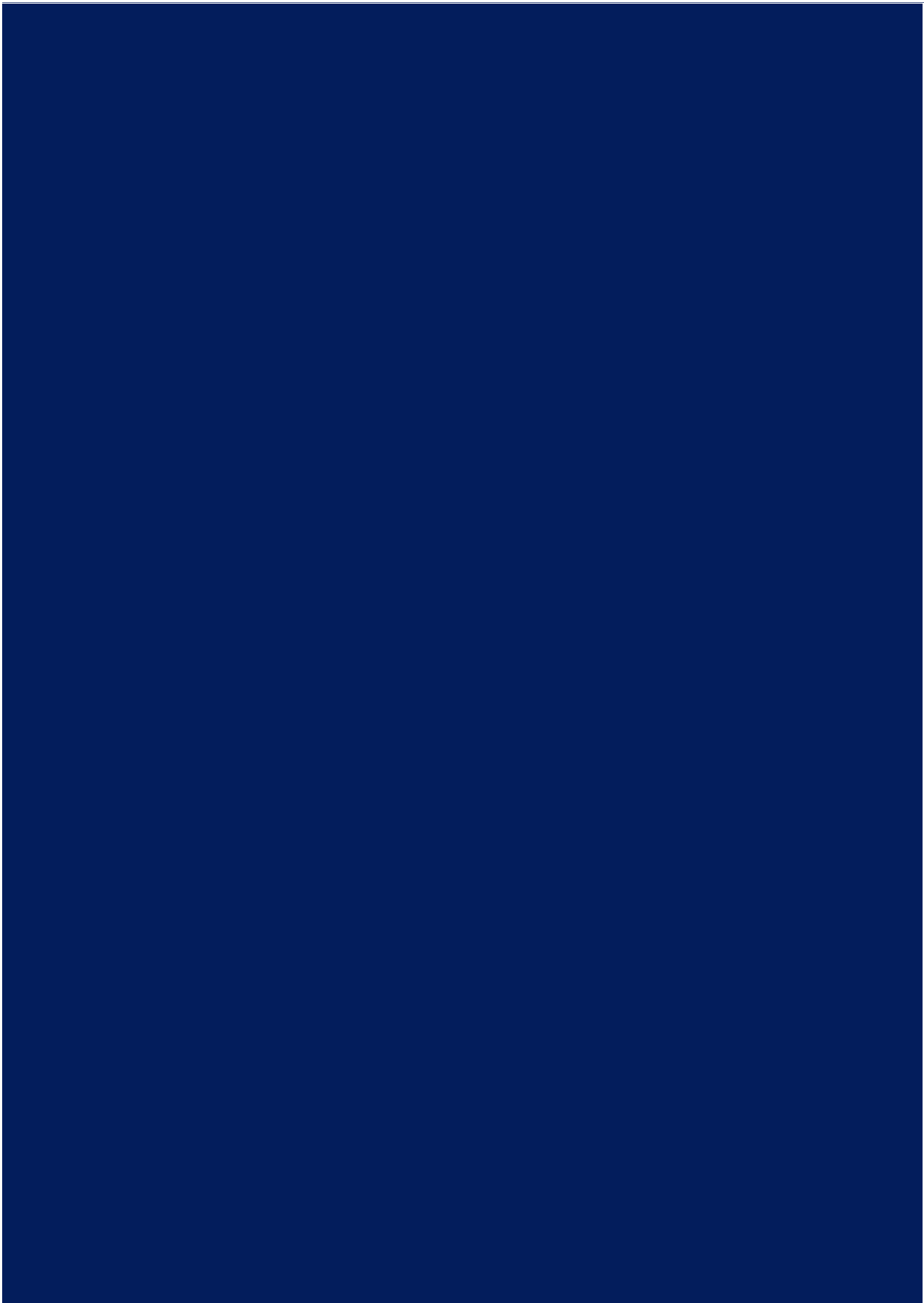
Standardkontoplanen

Std.kt.	Standardkontonavn	Bemærkning
98	Systemtek. mellemregn.- og afstemningskonti	Anvendes ikke på bevillingslovene
99	Adviseringer	Anvendes ikke på bevillingslovene

Nedenstående tabel viser, hvilke standardkonti der anvendes under de enkelte bevillingstyper i forbindelse med finanslovsforslaget.

Standardkonti og bevillingstyper

	Udgiftsbevilling	Indtægtsbevilling
Driftsbevilling (omkostningsbaseret)	11-26, 31-34, 41-49, 74	
Stats virksomhed (omkostningsbaseret)	11-26, 31-34, 41-49, 74	
Anlægsbevilling (udgiftsbaseret)	16, 22, 46, 49, 51, 54, 85	21, 35 52, 55, 84, 87
Lovbunden bevilling (udgiftsbaseret)	41-49	30-34
Reservationsbevilling (udgiftsbaseret)	16, 22, 26, 41-49, 54, 56, 58, 85	11, 13, 21, 25, 30-35, 55, 57, 59, 84
Stats finansieret selvejende institution (udgiftsbaseret)	46	
Anden bevilling (udgiftsbaseret)	16, 22, 26, 41-49, 54, 56, 58, 81, 83, 85	11, 13, 21, 25, 30-35, 55, 57, 59, 80, 82, 84
Driftsbevilling (udgiftsbaseret)	11-13, 16-19, 21-26, 31-35, 41-49, 50-52, 60-61, 87	

Bilag 3. Forelæggelsesgrænser for Finansudvalget

I tabellerne nedenfor findes en oversigt over samtlige af budgetvejledningens forelæggelsesgrænser for Folketingets Finansudvalg. Der henvises til de enkelte punkter i kapitel 2 for uddybning eller forudsætninger for anvendelse af disse forelæggelsesgrænser. Oversigten viser alene dispositioner, hvor der er fastlagt en forelæggelsesgrænse. For en række dispositioner gælder dog, at Finansudvalget tilslutning til en disposition kræves uanset beløbsstørrelse.

Bevillingstype: Driftsbevilling og statsvirksomhed (undtagen statslige ejendomsvirksomheder)		
Begivenhed	Forelæggelse	Punkt i BV
Indskud af ejendomme i Statens Ejendomssalg A/S	Hvis ≥ 5 mio. kr.	2.2.16.1
Salg af ejendomme via offentligt udbud	Hvis ≥ 60 mio. kr. for Bygningsstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Forsvarsministeriet og Naturstyrelsen Hvis ≥ 5 mio. kr. for øvrige statslige institutioner.	2.2.16.1
Salg af ejendomme på anden vis	Hvis ≥ 1 mio. kr.	2.2.16.1
Iværksættelse af nye it-projekter	Hvis ≥ 70 mio. kr.	2.2.18.1.2
Væsentlige ændringer af it-projekter	Hvis f.eks. ændring af samlede udgifter til anskaffelse og udvikling ≥ 10 pct. eller ved forsinkelse som har væsentlig betydning for opfyldelse af projektets formål eller overholdelse af lovbestemte frister. Undlades hvis projektets samlede udgifter < 70 mio. kr.	2.2.18.1.2
Indgåelse af leasingaftale (operationel leasing) eller huslejekontrakt med privat udlejer, hvor kontrakten indeholder uopsigelighed	Hvis samlet kontraktsum ≥ 70 mio. kr.	2.4.10 og 2.6.12.3
Indgåelse af leasingaftale eller privat huslejekontrakt med uopsigelighed på 10 år eller mere	Hvis statens forpligtelse udgør ≥ 40 mio. kr. for hele uopsigelighedsperioden under ét.	2.4.10 og 2.6.12.3
Iværksættelse af investering i nyt anlægsaktivi øvrigt	Hvis ≥ 70 mio. kr.	2.6.11
Væsentlige ændringer af investeringsprojekter i øvrigt	Hvis f.eks. ændringer af totaludgift ≥ 10 pct. Undlades hvis projektets samlede udgifter < 70 mio. kr.	2.6.11

Bilag 3. Forelæggelsesgrænser for Finansudvalget

Bevillingstype: Bygningsstyrelsen (under statsvirksomhed)

Begivenhed	Forelæggelse	Punkt i BV
Iværksættelse af nye bygge- og anlægsprojekter	Hvis ≥ 100 mio. kr.	2.7.4.1
Væsentlige ændringer af bygge- og anlægsprojekter	F.eks. ændring af totaludgift ≥ 10 pct. Undlades hvis projektets samlede udgifter < 100 mio. kr.	2.7.4.1
Ejendoms køb	Hvis ≥ 100 mio. kr.	2.7.4.2
Indgåelse af huslejekontrakt med privat udlejer med uopsigelighed	Hvis samlet kontraktsum ≥ 100 mio. kr.	2.7.4.3
Indgåelse af huslejekontrakt med privat udlejer med uopsigelighed på 10 år eller mere	Hvis statens forpligtelse udgør ≥ 40 mio. kr. for hele uopsigelighedsperioden under ét.	2.7.4.3
Regler for salg af ejendomme, it-projekter, øvrige investeringer og leasing fremgår af tabel ovenfor.		

Bevillingstype: Anlægsbevillinger

Begivenhed	Forelæggelse	Punkt i BV
Iværksættelse af nye bygge- og anlægsprojekter	Hvis totaludgift ≥ 70 mio. kr.	2.8.3
Iværksættelse af nye bygge- og anlægsprojekter – Bygningsstyrelsen	Hvis totaludgift ≥ 100 mio. kr.	2.8.3
Ændringer af bygge- og anlægsprojekter	Hvis forøgelse af totaludgift ≥ 10 pct. Undlades dog hvis projektets totaludgift < 70 mio. kr. (< 100 mio. kr. for Bygningsstyrelsen)	2.8.3.1
Konkrete ejendomserhvervelser	Hvis ≥ 70 mio. kr.	2.8.4.1
Anskaffelser af materiel	Hvis ≥ 70 mio. kr.	2.8.5
Væsentlige ændringer af anskaffelser af materiel	F.eks. ændring af totaludgift ≥ 10 pct. Undlades hvis samlede udgifter < 70 mio. kr.	2.8.5

Bilag 3. Forelæggelsesgrænser for Finansudvalget

Bevillingstype: Statsfinansieret selvejende institution

Begivenhed	Forelæggelse	Punkt i BV
Indgåelse af huslejekontrakt	Hvis \geq 70 mio. kr. Kontrakter med uopsigelighed på mindst 10 år forelægges hvis \geq 40 mio. kr.	2.11.5.3
Iværksættelse af nye bygge- og anlægsprojekter	Hvis \geq 70 mio. kr.	2.11.5.4
Iværksættelse af nye it-projekter	Hvis \geq 70 mio. kr.	2.11.5.5
Køb af fast ejendom eller grund	Hvis \geq 70 mio. kr.	2.11.5.6

Regler for leasing fremgår af tabel ovenfor.